

Absztraktfüzet // Abstract Booklet

**Felelős nyelvészet – Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest**

**Socially responsible linguistics – Applied Linguistics Conference
ELTE Eötvös Loránd University, Budapest**

2021. november 18–19.
18–19 November 2021

Szerkesztők // Editors

Albert Ágnes, Bóna Judit, Borbás Gabriella Dóra, Brdar-Szabó Rita, Csizér
Kata, Deme Andrea, Gósy Mária, Kuna Ágnes, Markó Alexandra,
Vladár Zsuzsa

A konferencia szervezői // Conference Organizers

Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék // Department of Applied
Linguistics and Phonetics
Interkulturális nyelvészet doktori program // Doctoral School of Intercultural
Linguistics
Magyar Nyelvtudományi Társaság // Society of Hungarian Linguistics

A konferencia a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
támogatásával, az ELTE Tematikus Kiválósági Program „Közösségépítés:
család és nemzet, hagyomány és innováció” elnevezésű pályázatának keretében
valósult meg.

The conference is supported by the National Research, Development and
Innovation Office within the framework of the Thematic Excellence Program:
“Community building: family and nation, tradition and innovation.

ISBN 978-963-489-407-0

ELTE BTK, 2021

Bevezető

Tisztelettel és örömmel köszöntjük Önöket a *Felelős nyelvészet* nemzetközi alkalmazott nyelvészeti konferencián, amelyet az ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszéke és az Interkulturális nyelvészet doktori program szervezett.

Konferenciánk célja az alkalmazott nyelvészet fogalmát tágan értelmezve olyan kutatásokat bemutatni, amelyek fennálló nyelvhasználati/nyelvi/kommunikációs társadalmi problémákat elemeznek, és arra a társadalmi felelősség jegyében reális megoldást javasolnak nyelvészeti eszközökkel, interdiszciplináris megközelítésben.

Az előadások számos területet fednek le: kommunikációkutatás (manipulatív nyelvhasználat, orvos–beteg, tanár–diák kommunikáció, stb.), gazdaság, egészségügy, kereskedelem, diplomácia, turisztika, oktatás, nyelvi jogok, informatika, műszaki területek, repülésbiztonság stb.

Konferenciánkat meghívott előadóként plenáris előadással tisztelte meg (abc-rendben) Csernicskó István, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora; Kormos Judit, a Lancaster University professzora és Outi Tuomainen, a University of Potsdam professzora.

Konferenciánk a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával, az ELTE Tematikus Kiválósági Program „Közösségépítés: család és nemzet, hagyomány és innováció” elnevezésű pályázatának keretében valósult meg. Köszönjük a Magyar Nyelvtudományi Társaság segítségét.

Konferenciánkat egy konferenciasorozat nyitó eseményének szánjuk. Kívánjuk, hogy találkozzunk a *Felelős nyelvészet* következő konferenciáján is!

A szervezők

Introduction

It is our honour and pleasure to welcome you at the *Responsible Linguistics* international applied linguistics conference, organized by the Applied Linguistics and Phonetics Department and the Intercultural Linguistics Doctoral Programme of the Faculty of Humanities, Eötvös Loránd University, ELTE.

Taking the meaning of applied linguistics in its broadest sense, the aim of our conference is to present research analysing linguistic/communication/social problems of language use and to offer real solutions via linguistic means from an interdisciplinary perspective within the framework of socially responsible linguistics.

The conference themes include: researching communication (manipulative language use, doctor-patient and teacher-student communication, etc.), economics, healthcare, commerce, diplomacy, tourism, education, language rights, informatics, engineering, aviation safety, etc.

Our invited keynote speakers delivering plenary presentations are (in alphabetical order): István Csernicskó, rector, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education; Judit Kormos, professor, Lancaster University; Outi Tuomainen, professor, University of Potsdam.

Our conference is supported by the National Research, Development and Innovation Office, within the framework of the Thematic Excellence Program of ELTE entitled “Community building: family, and nation, tradition and innovation”. We are also thankful for the assistance of the Society of Hungarian Linguistics.

We hope that this conference will be the first event of a conference series we intend to initiate. We look forward to seeing you at our next Responsible Linguistics conference as well!

The organisers

Program/Program

CSÜTÖRTÖK // THURSDAY

8.40 (20")	Megnyitó // Opening Ceremony		
9.00 (1')	Plenáris 1 // Plenary 1: Otti Tuomainen: Interactive speech communication in background noise across the lifespan + kérdések, szünet // Q&A, break (chair: Mária Gósy)		
10.00 (1'20")	1. szekció (elnök: Gráci Tekla Etelka)	Session 2 (chair: Rita Brdar-Szabó)	Session 3 (chair: Eva Illes)
10.00	Fejes Attila és Gocsál Ákos Egy ikerpár a kriminálisztikai célú beszélőazonosítás célkeresztjében – esettanulmány	Michaela Čakányová Perks of Shock Value in Hate Speech Reporting	Al Ikhwan Fadqur Rohqim Dialogues Used in English for Nursing Textbook in Indonesian HEI: The Role of Sociolinguistic and Strategic Competences
10.20	Tatár Zoltán A beszédben bekövetkező F0-változás jelentősége a fonetikai alapú beszélőazonosításban	Maria Konoshenko When your language consultant is an expert in marketing: Promoting a dictionary to the language community via social media	Eva Illes Problem-oriented language teaching for nurturing responsible language users
10.40	Markó Alexandra, Főző Eszter és Gráci Tekla Etelka Diskurzusjelölők a beszélői profilalkotás szolgáltatásban	Lorena Pérez Hernández The directive-commissive continuum: Threats, Invitations and Offers	Brigitta Dóczy Types of tasks in Hungarian secondary EFL teaching: results of an observation study
11.00	Huszár Anna és Krepisz Valéria Öt magyar magánhangzó formánsainak variabilitása a beszélőazonosítás tekintetében	Aicha Rahal Validating a Questionnaire on Tunisians' Perceptions of Language Policies and the Promotion of English in Higher Education: Issues and Alternative Solutions	Eszter Tarsoly and Gábor Petri What do we talk about when we talk about empowerment? A cross-linguistic analysis of English-language discourse hegemony and its translatability in the field of disability theory and practice
11.20 (10")	kávészünet // coffee break		
11.30 (1'20")	1. szekció (elnök: Gocsál Ákos)	Session 2 (chair: Lorena Pérez Hernández)	
11.30	Csontos Nóra és Kuna Ágnes Metareflexiók a konfliktus narratívájában. A KÖZLÉS aktuására történő reflexiók az egészségügyi dolgozók konfliktushelyzeteinek elbeszéléseiben	Julia Nagai and Edwin Everhart Oral Proficiency Tests and Socially Responsible Alternatives	
11.50	Horváth Ágnes Betegbiztonság és hatékony kommunikáció multikulturális és többnyelvű egészségügyi intézményekben – Nemzetközi jó gyakorlatok hazai adaptálásának lehetőségei	Dávid Smid and Anna Zólyomi An Interview Study on Hungarian Secondary School EFL Teachers' L2 Mindsets and Related Pedagogical Beliefs	
12.10	Kuna Ágnes és Markó Alexandra Betegcentrikus és paternalisztikus kapcsolatépítés az orvos-beteg viszonyban	Rita Brdar-Szabó and Lorena Pérez-Hernández Request constructions across languages (ReCAL Research Project)	
12.30	Marthy Annamária A szülésznő- szülő nő kommunikáció nyelvészeti vonatkozásai		
12.50 (40")	ebédszünet // lunch break		
13.30 (1')	Plenáris2 // Plenary2: Cserniczkó István: Hogyan és kinek lehet hasznos a „hasznos nyelvészet”? + kérdések, szünet // Q&A, break (elnök: Deme Andrea)		
14.30 (1'20")	1. szekció (elnök: Kuna Ágnes)	2. szekció (elnök: Bóna Judit)	3. szekció (elnök: Perge Gabriella)
14.30	Bartha Krisztina Az anya – gyermek nyelvhasználat és a hamis vélekedések megértése közötti kapcsolat magyar - román kétnyelvű gyermekeknél	Murányi Sarolta A képről való történetmesélés jellemzői óvodás és kisiskolás korban	Pelcz Katalin és Szita Szilvia A magyar nyelv oktatását segítő multimédiás korpuszról A1-B1 szintű nyelvtanuló számára
14.50	Guba Csenge Szentiment- és emócióelemzés magyar nyelvű hírszövegeken	Bóna Judit A tempó, a szünet és a megakadások szerepe az atipikus beszéd folyamatosságának megítélésében	Horváth Krisztián Hungario, mi amas vin ti tiel – Magyarország, én így szeretlek. Az eszperantó és a turizmus kapcsolata a hazai eszperantó nyelvkönyvekben 1898–1989
15.10	Parapatics Andrea Szinkronizációs és magyar szinkronról: minőség és lehetőségek	Garai Luca és Jankovics Julianna Zöngjellemzők enyhe értelmi fogyatékossággal élők spontán beszédében	Vermeki Boglárka A gyermekek élőnyelvi nyelvhasználatában megfigyelhető lexikai egységek felhasználása a magyar mint idegen nyelv tanítása során
15.30	Nagy-Kolozsvári Enikő és Gordon Győri János Kárpátaljai magyar anyanyelvű angoltanárok és pedagógusjelöltek idegennyelvi gyermekirodalomhoz fűződő attitűdjének vizsgálata	Juhász Kornélia és Deme Andrea A mandarin alveopalatális [ç] frikativát követő vokális szakasz megvalósulása magyar anyanyelvűek ejtésében	Schmidt Ildikó Az írásirány és a térbeli szerveződés alakulása A1–B1 szinten álló diákok körében
15.50 (10")	kávészünet // coffee break		
16.00 (1'40")	1. szekció (elnök: Parapatics Andrea)	2. szekció	3. szekció (elnök: Feld-Knapp Ilona)
16.00	Uricska Erna Rendészeti digilektus – a bizalom a (nyelvi) részletekben rejlik. Nyelvhasználat a police_hu Instagram-profilján		Husztli Ilona, Lechner Ilona, Bárány Erzsébet és Fábrián Márta Nyelvcsatározás a digitális munkarendben a felsőoktatásban – az elmúlt tanév tanulságai
16.20	Hegedüs Renáta A vitakultúra nyelvi jellemzői spanyol nyelvű közösségekben		Szita Szilvia Tematikus modellszövegek (minikorpuszok) felhasználása a nyelvtanításban
16.40	Ágnes Virág „Nézzé, uram, egy biztos, mi maradunk.”: A parlamentarizmus megjelenítése a magyar satirikus hetilapokban 1987 és 1993 között	Heltai János Imre, Vančo Ildikó, Laihonen Petteri, Szabó Tamás Péter és Tarsoly Eszter Transzlingválás az egyenlő esélyekért: romani beszéd az iskolában workshop 120 percben	Feld-Knapp Ilona és Perge Gabriella A tanári nyelv funkcióinak vizsgálata a német mint idegen nyelv oktatásában
17.00	Molnár Katalin és Uricska Erna Police Café, Café EFLE – Police Café EFLE?		Péteri Attila Szaknyelvek szerepe a germanisztikai képzésben a jogi szaknyelv oktatásának problémája kapcsán
17.20	Tóth Alexandra A hitelesség a nonverbális kommunikáció tükrében interkulturális szempontból: A magyar és posztszovjet térség üzleti nyelvének összehasonlítása		Baumann Tímea Egy beszélő nyelvi, nyelvtanulói korpusz tanulságai a kiejtés fejlesztésének szempontjából a MID-oktatásban

CSÜTÖRTÖK // THURSDAY			
8.40 (20')	Megnyitó // Opening Ceremony		
9.00 (1')	Plenárius 1 // Plenary 1: Otu Tuominen: Interactive speech communication in background noise across the lifespan + kérdések, szünet // Q&A, break (chair: Mária Gósy)		
10.00 (1'20")	1. szekció (elnök: Gráczki Tekla Etelka)	Session 2 (chair: Rita Brdar-Szabó)	Session 3 (chair: Eva Illes)
10.00	Fejes Attila és Gocsi Ákos Egy ikerpár a kriminálisztikai célú beszélőazonosítás célkeresztjében – esettanulmány	Michela Cakányóví Perks of Shock Value in Hate Speech Reporting	Al Ikhwan Fadqur Rohqm Dialogues Used in English for Nursing Textbook in Indonesian HE: The Role of Sociolinguistic and Strategic Competences
10.20	Tatár Zoltán A beszédben bekövetkező FO-változás jelentősége a fonetikai alapú beszélőazonosításban	Maria Konoshenko When your language consultant is an expert in marketing: Promoting a dictionary to the language community via social media	Eva Illes Problem-oriented language teaching for nurturing responsible language users
10.40	Márkó Alexandra, Föld Ester és Gráczki Tekla Etelka Diskurzusjelölők a beszélői profilalkotás szolgálatában	Lorena Pérez Hernández The directive-commissive continuum: Threats, Invitations and Offers	Brigitta Dóczy Types of tasks in Hungarian secondary EFL teaching: results of an observation study
11.00	Huszár Anna és Krepisz Valéria Öt magyar magánhangzó formáinak variálása a beszélőazonosítás tekintetében	Aicha Rahal Validating a Questionnaire on Tunisians' Perceptions of Language Policies and the Promotion of English in Higher Education: Issues and Alternative Solutions	Esther Tarsoly and Gábor Petri What do we talk about when we talk about empowerment? A cross-linguistic analysis of English-language discourse hegemony and its translatability in the field of disability theory and practice
11.20 (10')	kávészünet // coffee break		
11.30 (1'20")	1. szekció (elnök: Gocsi Ákos)	Session 2 (chair: Lorena Pérez Hernández)	
11.30	Csontos Nóra és Kuna Ágnes Mecserrefások a konfliktus narratívájában. A KÖZLÉS aktuására történő reflexiók az egészségügyi dolgozók konfliktushelyzeteinek elbírálásában	Julia Nagai and Edwin Everhart Oral Proficiency Tests and Socially Responsible Alternatives	
11.50	Horváth Ágnes Betegbiztonság és hatékony kommunikáció multikulturális és többnyelvű egészségügyi intézményekben – Nemzetközi jó gyakorlatok hazai adaptálásának lehetőségei	Dávid Smid and Anna Zólyomi An Interview Study on Hungarian Secondary School EFL Teachers' L2 Mindsets and Related Pedagogical Beliefs	
12.10	Kuna Ágnes és Márkó Alexandra Betegcentrikus és paternalisztikus kapcsolatépítés az orvos-beteg viszonyban	Rita Brdar-Szabó and Lorena Pérez-Hernández Request constructions across languages (ReCAL Research Project)	
12.30	Marthy Annamária A szülésznő-szülő nő kommunikáció nyelvezeti vonatkozásai		
12.50 (40')	ebédszünet // lunch break		
13.30 (1')	Plenárius 2 // Plenary 2: Csemicskó István: Hogyan és kinek lehet hasznos a „hasznos nyelvéset”? + kérdések, szünet // Q&A, break (elnök: Deme Andrea)		
14.30 (1'20")	1. szekció (elnök: Kuna Ágnes)	2. szekció (elnök: Bóna Judit)	3. szekció (elnök: Perge Gabriella)
14.30	Bartha Krisztina Az anya – gyermek nyelvhasználat és a hamis vélekedések megértése közötti kapcsolat magyar – román kétnyelvű gyermekeknél	Murányi Sarolta A képről való történetmesélés jellemzői óvodás és kisiskolás korban	Pelcz Katalin és Sitta Szilvia A magyar nyelv oktatását segítő multimédiás kurzusról A1-B1 szintű nyelvtanulók számára
14.50	Guba Csenge Szentiment- és emócióelemzés magyar nyelvű hírszövegeken	Bóna Judit A tempó, a szünet és a megalkodók szerepe az atipikus beszéd folyamatoságának megértésében	Horváth Krisztián Hungario, mi amas vin' ti tel – Magyarország, és így szeretlek. Az eszperantó és a turizmus kapcsolata a hazai eszperantó nyelvkönyvekben 1898-1989
15.10	Parapatics Andrea Szinkronizáció a magyar szinkronról: mindőség és lehetőségek	Garai Luca és Jankovics Julianna Zöngjellemzők enyhé értelmi fogyatékkal élőek spontán beszédében	Vermeki Boglárka A gyermekok első nyelvi nyelvhasználatában megfigyelhető lexikai egységek felhasználása a magyar mint idegen nyelv tanítása során
15.30	Nagy-Kolozsvári Enikő és Gordon Gyöngyi János Kárpátaljai magyar anyanyelvű angoltanítók és pedagógusjelöltek idegennyelvi gyermekrodalomhoz fűződő attitűdjének vizsgálata	Juhász Kornélia és Deme Andrea A mandarin alveoláris [s] frikátív követő vokális szakasz megvalósulása magyar anyanyelvűek ejtésében	Schmidt Ildikó Az írástípus és a térbeli szerveződés alakulása A1-B1 szinten álló diákok körében
15.50 (10')	kávészünet // coffee break		
16.00 (1'40")	1. szekció (elnök: Parapatics Andrea)	2. szekció	3. szekció (elnök: Feld-Knapp Ilona)
16.00	Uricska Erna Rendészeti digilektus – a bizalom (nyelvi) részletekben rejlik. Nyelvhasználat a police_hu Instagram-profilján		Husztó Ilona, Lechner Ilona, Bárány Erzsébet és Fábán Márta Nyelvsajátítás a digitális munkarendben a felsőoktatásban – az elmúlt tanév tanulságai
16.20	Hegedűs Renáta A vitakultúra nyelvi jellemzői Spanyolország különböző régióiban		Szita Szilvia Tematikussá modellzövegek (minikurzusok) felhasználása a nyelvtanításban
16.40	Ágnes Virág „Néze, uram, egy biztos, mi maradunk”: A parlamentarizmus megjelenése a magyar szatirikus hettalpokban 1987 és 1993 között	Heltai János Imre, Vanó Ildikó, Láhonen Petteri, Szabó Tamás Péter és Tarsoly Esther Transzlingválás az egyenlő esélyekért: romani beszéd az iskolában workshop 120 percen	Feld-Knapp Ilona és Perge Gabriella A tanári nyelv funkcionális vizsgálata a német mint idegen nyelv oktatásában
17.00	Molnár Katalin és Uricska Erna Police Café, Café EFLÉ – Police Café EFLÉ?		Péteri Attila Szaknyelvi szerepe a germanisztikai képzésben a jogi szaknyelv oktatásának problémáira kacsán
17.20	Tóth Alexandra A hitelesség a nonverbális kommunikáció tükrében interkulturális szempontból: A magyar és posztsovjét térség üzleti nyelvének összehasonlítása		Baumann Tímea Egy beszéd nyelvi, nyelvtanulói kurzus tanulságai a kiejtés fejlesztésének szempontjából a MID-oktatásban
PÉNTEK // FRIDAY			
9.00 (1')	Plenárius 3 // Plenary 3: Judit Kormos: How do first language linguistics skills help us identify struggling second language learners? + kérdések, szünet // Q&A, break (chair: Kata Ciszér)		
10.00 (1'20")	Session 1 (chair: Katalin Piniel)	Session 2 (chair: Réka Benczes)	3. szekció (elnök: Bodó Csánád)
10.00	Attila Miklós Wind Self-assessment and Second Language Writing from a Complex Dynamic Systems Theory Perspective	Tamta Tebidae War metaphors in visual advertisements and the translation peculiarities from English to Georgian.	Havasi Zsuzsanna Hatsági kontrolltükörök kérdése - a jogi nyelv történetéből kiindulva
10.20	Erzsébet Balogh The identification of student cheating strategies in online tests	Wongso Adi Saputra Contrastive Analysis of English, Indonesian, and Makasares's Verb Regarding the Use of Affixes: A Cognitive Grammar Investigation on EFL Learners' in Indonesia	Bartha Csilla Társadalmilag felelős nyelvéset az esélyteremtés gyakorlatában: Episztemológiai „többszámosság” és a közközlés bevándorlás határai a magyarországi siketkutatásokban
10.40	Victor Marrahi-Gómez and Jose Beldó-Medina Measuring the student motivation and learning perception of using Augmented Reality (AR) in the EFL classroom	Dina Al Madanat Bilingualism and emotions	Hattayr Helga Traumafeldolgozás és identitáskonstrukció – Siket gyermeket nevelő halló szülőkkel készült interjúk kvalitatív elemzése
11.00	Kata Ciszér and Katalin Piniel The interrelationship of L2 motivation and autonomy and their impact on intended behavior, self-efficacy and emotions	Réka Benczes Beating the big “C”: Metaphorical conceptualizations of breast cancer among Hungarian patients	Szabó Gergely, Bodó Csánád, Kocsis Zsuzsanna, Kriszta Fruzsina és Vargha Fruzsina Sára Te is lehetsz ideológiailag Civilek és kutatók felelősége
11.20 (10')	kávészünet // coffee break		
11.30 (1'20")	Session 1 (chair: Attila Miklós Wind)	2. szekció (elnök: Domonkos Ágnes)	3. szekció (elnök: Hattayr Helga)
11.30	Boglárka Spisich Films and EFL learning – a mixed-methods study amongst secondary school students	Borbás Gabriella Dóra A verbális agresszió kultúrája	Szabó T. Annamária Lilla Álmink nyelve - A vernakuláris nyelvhasználat vizsgálata a kétnyelvűség-kutatásban
11.50	Kholoud Al Madanat Enjoyment and anxiety in Two Second Languages: an idiodynamic approach	Heltai János Imre Társadalmi felelősségvállalás és részvételi szemlélet nyelvéseti etnográfiai kutatásokban	Azstalos Anikó A tanulói beszédformálók és megnyitókészítők jellemzői korosztály alapján az osztálytermi diskurzusban
12.10	Wijdene Ayed TEFL in the Republic of Tunisia: A look at private institutions' English language education	Domonkos Ágnes és Ludányi Zsófia „Mi a helyes a megszólítás”? Nyelvi illetemai problémák a nyelvi tanácsadói gyakorlatban	Kaposvári Boglárka és Mrázik István Beszédmódszertan attitűdvizsgálat a közoktatásban
12.30		Kálmán Csaba, Ciszér Kata és Albert Ágnes Az esettanulmány mint kutatási stratégia az angol alkalmazott nyelvésetben: elméleti, kutatási és gyakorlati megfontolások	Gúti Erika „SZELDEK” THE BOTTOM-UP LP (=Language Policy)
12.50 (40')	ebédszünet // lunch break		
13.30 (1'20")	Session 1 (chair: Veronika Vincze)	2. szekció (elnök: Vladár Zsuzsa)	Session 3 (chair: Erzsébet Balogh)
13.30	Tekla Etelka Gráczki, Attila Fejes, Valéria Krepisz and Anna Huszár Biometric speaker identification in recordings with ten years-long time lag	Molnár Áll Zsuzsanna „Bírtos forrásból tudom, hogy nem véd” – Miért olyan meggyőző az öltözköztetők ellenző közösségek érvelése?	Sean Cameron Nativeness of Certain Phonological Patterns in Mandarin Chinese Names
13.50	Veronika Vincze, Ester Föld, András Kicsi and László Vidács Linguistic analysis for criminalistic purposes: a case study for Hungarian	Varga Éva Katalin, Márton Emese, Indig Balázs, Sárközi-Lindner Zsófia és Palkó Gábor Erdélyi és anyaországi orvosi terminológia pandémia idején	Jolita Horbaczuksiene, Ramunt Kasper, Vilmarie Liubaniene, Jurgita Motiejuniene and Martynas Patasius The societal impact of machine translation technological solutions
14.10	Ferenc Horbágyi, Orsolya Szalárdy and István Winkler How prosody helps auditory stream segregation and selective attention in a multi-talker situation	Constantinovits Miklós, András, Constantinovits Miklós, Attila és Vladár Zsuzsa „A túlélt brigád”: a közös gyűjtés konceptuálizálása a COVID-19 járványtől: férfiak egy csoportjának elbírálásában	Seraphin Kámdem Education and Language Rights: The contribution of linguists as drivers of educational change and sociolinguistic innovations in Sub-Saharan Africa
14.30 (10')	kávészünet // coffee break		
14.40 (1'20")	Session 1 (chair: Ágnes Albert)	2. szekció (elnök: Krepisz Valéria)	Session 3 (elnök: Ludányi Zsófia)
14.40	Katalin Piniel Dynamic changes in language learners' emotions, self-efficacy and motivation	Veszelszki Ágnes, Horváth Evelin és Meziriczky Marcell Ki a felelős – aki megéveszt vagy akit megévesztettek? Az egyén felelősége a kép- és videóanyagok felismerésében egy nagymintás kérdésvetítés alapján	Gótz Andrea A diskurzusjelölők és a tolmácsi felelősége: A pragmatikai elemek szerepe a tolmácsolási stratégiákban
15.00	Mária Adorján What makes formative feedback on academic writing effective: Pragmatic and lexical explorations	Szabó Lilla Petronella Ismerekünk, a politikus – Dehis és personalizáció az Egyesült Államok politikai kommunikációjában	Sáárhó Zsuzsa Idegen nyelvi szorongás és kibővített szünet a spanyol (L2) spontán beszédben
15.20	Ágnes Albert Writing stories in secondary school English classes: Establishing relationships between individual variables and task performance measures	Kopcsák Róbert A kattintásvadászat működésének értelmezése egy hírportál felületén	Márton Emese Webportálfelkészítés és nyelvéset
15.40	Xiaoyun Li A Corpus-driven Critical Discourse Analysis of the “Annual Report to Congress: Military and Security Development Involving the People's Republic of China”		Mecsi Beatrix és Shinyung Kim Tankönyvek nyelve: identifikálás és nemzetközi kapcsolatok a dél-koreai felső-középsőségi tankönyvek koreai művészettörténet-narratívájában az 1950-es évektől napjainkig
16.00 (10')	kávészünet // coffee break		
16.10 (1'40")	1. szekció (elnök: Krizsai Fruzsina)	2. szekció	
16.10	Borissza Emese, Soós Panna Hogyan befolyásolja kommunikáció során az észlelt dominanciát a beszélő személye neme?		
16.30	Bencze Norbert A bizonytalanság bizottsága. Homályos kifejezésmód a megismerkedési dialógusokban		
16.50	Gálcs Ádám A magyar érez, francia sentir és spanyol sentir igék korpuszalapú kontrasztív vizsgálatának tanulságai	Barabás Blanka, Bodó Csánád, Fazakas Noémi, Gaspar Judit és Lajos Veronika A felelőségi körei – világvége: Hogyan felelős a kutató a kutatottakkal, a kutatói közösséggel, önmagának vagy a kutatás megbízójának?	
17.10	Petrusinec András A szövegértés pragmatikája egy kárpátaljai felmérés tükrében		
17.50 (10')	Záró // Closing remarks		

Plenáris előadók/Plenary speakers

HOGYAN ÉS KINEK LEHET HASZNOS A „HASZNOS NYELVÉSZET”?

Csernicskó István

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, és Pannon Egyetem

csistvan@kmf.uz.ua

Ma már minden tudomány differenciált, a nyelvészet sem kivétel: sokféle nyelvtudományi irányzat van, amelyek különféleképpen közelítik meg vizsgálatuk tárgyát, a nyelvet. Mindegy azonban, hogy mely nyelvtudományi paradigma elméleti keretében, milyen kutatómódszertan alapján dolgozik egy nyelvész: ha betartja a tudományos kutatások szakmai, módszertani és etikai elveit, akkor tudományos szempontból érdemi eredményeket érhet el. Nem mindegy azonban, hogy a szigorú értelemben vett tudományos eredmények mellett van-e társadalmi hasznosíthatósága egy-egy nyelvészeti kutatásnak. A társadalmilag hasznos nyelvészet nemcsak szaktudományi szempontból értékes, hanem hozzájárul (nyelvi vonatkozással bíró) társadalmi problémák megoldásához is.

Az előadásban azt mutatom be konkrét példák révén, hogy egy Magyarországon kívül működő nyelvészeti műhely, a két évtizeddel ezelőtt, 2001-ben a kárpátaljai Beregszászon alakult Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont vizsgálatai, kutatási eredményei hogyan hasznosulnak a kárpátaljai magyar közösség mindennapjaiban.

Az előadás bemutatja azonban azt is, hogy a nyelvész társadalmi szerepvállalása nem ritkán a helyzet és a körülmények okozta kényszer. Rámutat ugyanakkor arra is, hogy a társadalmi-politikai valóságnak a kutatói attitűdöt befolyásoló körülményei hogyan segíthetik az előrelépést a tudományos pályán.

HOW DO FIRST LANGUAGE LINGUISTICS SKILLS HELP US IDENTIFY STRUGGLING SECOND LANGUAGE LEARNERS?

Judit Kormos

Lancaster University

j.kormos@lancaster.ac.uk

First language (L1) skills are important foundations for learning additional languages. They also play a significant role in how children, particularly at the early stages of acquiring another language, comprehend texts. L1 predictors of second language (L2) reading performance have been thoroughly investigated in previous research. However, with the wide-spread use of modern technological devices that allow for multi-modal language processing, such as listening to a text while simultaneously reading it, it is necessary to examine an extended range of language comprehension processes. Understanding the role of L1 skills in instructed L2 language learning contexts can help us to predict whether children who have L1 literacy-related difficulties in primary education will face challenges in learning an additional language and can assist in devising effective pedagogical interventions. In this talk I will first give an overview of what previous research findings reveal about the role of L1 predictors in text comprehension in different modalities. Next I will describe two studies we have conducted to examine the contribution of low-level L1 skills to L2 text comprehension outcomes of young learners of English in Slovenia and Hungary. In the Slovenian study, we were also interested in uncovering the potential benefits of multi-modal text presentation for students with different L1 literacy profiles. In the Hungarian study, we investigated whether children with low L1 literacy profiles understand written texts better when they have more time to read. The two studies shed light on the differential role of L1 predictors of reading comprehension in the two contexts. They also have important implications for assessing and developing young L2 learners' text comprehension skills.

INTERACTIVE SPEECH COMMUNICATION IN BACKGROUND NOISE ACROSS THE LIFESPAN

Outi Tuomainen

Department of Linguistics at University of Potsdam

tuomainen@uni-potsdam.de

In this talk, I will give an overview of our recent project that investigated the impact of different types of background noise on speech communication in individuals aged 8 to 80 years. The degree to which communication with others is successful is often affected by the presence of noise in the environment, but the impact of background noise appears to be greater for certain listener groups such as children and older adults or individuals with hearing impairments (e.g., Gordon-Salant, 2005; Matty et al., 2012). Part of this adverse effect is due to physical masking by interfering sounds on the speech which needs to be understood; however, if the disrupting sound is meaningful speech, this can also cause further difficulty. Previous work suggests that background speech causes relatively more disruption for children and older adults than for young adults (e.g. Schoof and Rosen, 2014 for older adults) but these findings are based on laboratory tests that often measure purely perception, and, thus, can be far from realistic communication. In this study, we recorded 114 individuals aged 8-80 years while they carried out the *diapix* task using the DiapixUK picture sets (Baker and Hazan, 2011) in conditions varying in the background speech and background non-speech noise present. We also added a secondary task (pressing a bell when hearing a dog barking but suppressing when hearing a car horn honking) to make the communicative situation more cognitively demanding, thus reflecting real-life multitasking settings. In this talk, I will present some results from our analyses of the complete data set that include measurements of listening effort, vocal effort, communicative efficiency and distractibility across the lifespan.

Absztraktok/Abstracts

Contrastive Analysis of English, Indonesian, and Makasarese's Verb Regarding the Use of Affixes: A Cognitive Grammar Investigation on EFL Learners' in Indonesia

Wongso Adi Saputra

Eötvös Lörand University

wongso@student.elte.hu

Abstract

English as Foreign Language (EFL) learners in Indonesia are facing a situation that obligates them to learn EFL as the manifestation of English importance all over the world. Besides, the environment of the learners does not expose them to English use. Otherwise, the EFL learners are exposed to Bahasa Indonesia (BI) as Lingua Franca (FL) in Indonesia and some indigenous languages such as Makasarese. Hence, this research investigates BI, Makasarese, and English differences and similarities in the use of affixes regarding verb and how their BI and indigenous language (Makasarese) affect their English by using contrastive analysis through cognitive grammar (CG). The data used are data corpus taken from both of the published and unpublished sources from the World Atlas Language Structure (WALS) database, the articles, books, and writing tasks of 45 EFL learners in Indonesia. Furthermore, from the analysis, the study finds that the three languages have some differences similarities regarding the use of verbs with affixes. The differences and the similarities are divided based on the use of affixes regarding verb in tenses marking, alignment of verbal person marking, and perfective. Besides, it is also found that the learners' BI and Makasarese affect their English in the matter of tenses marker.

References

- Adelaar, K.A. (2005) A historical perspective. In *The Austronesian Languages of Asia and Madagascar*, (Eds, Adelaar, K.A. & Himmelmann, N.) Routledge, London.
- Anna Siewierska. 2013. Order of Person Markers on the Verb. In: Dryer, Matthew S. & Haspelmath, Martin (eds.) *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. (Available online at <http://wals.info/chapter/104>, Accessed on 2021-05-27.)
- Crystal, D. (2002). *Language Death* (Canto). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9781139871549
- Dryer, Matthew S. & Haspelmath, Martin (eds.) *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. (Available online at <http://wals.info/chapter/69>, Accessed on 2021-05-27.)
- Ethnologue. 2017. 'Indonesia.' Online at <http://www.ethnologue.com/show_country.asp?name=id> (Accessed March 8, 2021).
- Hasan Basri. (1998) Number marking in Selayarese. In *Recent Papers in Austronesian Linguistics: Third and Fourth meetings of the Austronesian Formal Linguistics Association*, (Ed, Pearson, M.) UCLA, pp. 45–59.
- Haspelmath, Martin 2010. Comparative concepts and descriptive categories in crosslinguistic studies. *Language* 86 (3): 663–687.
- Jukes A. (2020) *A Grammar of Makassar: A Language of South Sulawesi, Indonesia*. Brill.
- Langacker, Ronald W. 1987. *Foundations of Cognitive Grammar: Vol. I, Theoretical prerequisites*. Stanford CA: Stanford University Press.
- Langacker, Ronald W. 1991a. *Foundations of Cognitive grammar: Vol. II, Descriptive application*. Stanford CA: Stanford University Press.
- Langacker, Ronald W. 1991b. *Concept, image, and symbol: the cognitive basis of grammar*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter.
- Langacker, Ronald W. 2000. *Grammar and conceptualization*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter.
- Moore, Terence, and Carling, Christine. 1982. *Language understanding: Towards a post-Chomskyan linguistics*. New York: St. Martin's Press.
- Montolalu, L. R. & Suryadinata, L. 2007. 'National language and nation-building: The case of Bahasa Indonesia.' In L. H. Guan & L. Suryadinata (eds.), *Language Nation and Development*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, pp. 39–50.
- Pelras, C. (1996) *The Bugis*. Blackwell, Oxford.
- Taylor, John R. 2002. *Cognitive grammar*. Oxford: Oxford University Press.

- Tuggy, David.1992. "The affix-stem distinction; A Cognitive grammar analysis of data from Orizaba Nahuatl."Cognitive Linguistics3/3, 237-300.
- Zein Subhan. 2018. *English, multilingualism, and globalisation in Indonesia*. English Today. Cambridge University Press. United Kingdom

WHAT MAKES FORMATIVE FEEDBACK ON ACADEMIC WRITING EFFECTIVE: PRAGMATIC AND LEXICAL EXPLORATIONS

Mária Adorján

Károli Gáspár University of the Reformed Church
adorjan.maria@kre.hu

Formative feedback, if perceived as “clear” or “helpful”, can increase student motivation and facilitate self-directed learning. If, however, the teacher’s comments are incomprehensible for the the students due to vague wording or unfamiliar assessment criteria, an important pedagogical moment is definitely lost.

In this presentation, I will examine teachers’ formative comments on 50 researched essays to find out why these responses were perceived highly effective by international students during an introductory academic writing course. For the analysis, first, I will draw on a pragmatic framework: Cho et al.’s (2006) typology of comments, which identifies six types of conveyed messages in teacher feedback: praise, criticism, summary, directive, nondirective, and off task comments. Next, I will observe the lexical features of the comments by applying Anson and Anson’s (2017) two corpus-based wordlists, which were found to differentiate between “principled” and “novice” comments (i.e. teacher and peer comments) in the US university context.

Preliminary results indicate that the pragmatic typology is clearly applicable to this collection of academic writing feedback, whereas the “principled” and “novice” lexical distinction cannot be clearly confirmed with this data: words from both lists are present in the teachers’ comments, therefore, the question where the perceived effectiveness of the feedback lies, still needs to be investigated further.

References

- Anson, I. G. – Anson, C. M. 2017. Assessing peer and instructor response to writing: A corpus analysis from an expert survey. *Assessing Writing* 33. 12–24. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2017.03.001>.
- Cho, K. – Schunn, C. D. – Charney, D. 2006. Commenting on writing. *Written Communication* 23/3. 260–294. doi:10.1177/0741088306289261

WRITING STORIES IN SECONDARY SCHOOL ENGLISH CLASSES: ESTABLISHING RELATIONSHIPS BETWEEN INDIVIDUAL VARIABLES AND TASK PERFORMANCE MEASURES

Agnes Albert¹

¹ELTE, Department of English Applied Linguistics

albert.agnes@btk.elte.hu

In line with proposals calling for the situated study of constructs influencing language learning success (Ushioda, 2016), this presentation discusses how secondary school students' task performance can be linked to different individual variables, like emotions, motivation, flow conditions, and self-efficacy beliefs in connection with their in English classes. Shedding light on these relationships is expected to contribute to our understanding of the classroom-level processes of instructed second language acquisition (ISLA). Participants of the study were 50 students studying in a secondary school in Budapest. Two standardized questionnaires, measuring students' emotions, motivation, and self-efficacy beliefs in connection with their English classes in general and a shortened version of this questionnaire measuring the same variables during task execution, were employed for data collection in order to investigate the relationship of the classroom-related and task-related versions of the different constructs. Furthermore, students' language output was examined with the help of a piloted written narrative task preceding the task questionnaire. Students' task performance was analyzed using syntactic and lexical complexity, and accuracy measures, and the amount of output produced. The findings indicate links between certain individual variables, like emotions, flow conditions and self-efficacy beliefs, and the quantity of output produced, implying the possibility of a direct link with SLA based on the Output Hypothesis (Swain, 2005). The pedagogical implications of the study suggest that students tend to produce more output on tasks that they find engaging while negative emotions seem to have inhibiting effects on written narrative task performance.

References

- Swain, M. (2005). The output hypothesis: Theory and research. In: Hinkel, E. (ed.): *Handbook of research in second language teaching and learning*. New York: Routledge. 495-508.
- Ushioda, E. (2016). Language learning motivation through a small lens: A research agenda. *Language Teaching* 49/4. 564-577.

DIALOGUES USED IN ENGLISH FOR NURSING TEXTBOOK IN INDONESIAN HEIs: THE ROLE OF SOCIOLINGUISTIC AND STRATEGIC COMPETENCES

Al Ikhwan Fadqur Rohqim

Pázmány Péter Catholic University

[fadqur@gmail.com/](mailto:fadqur@gmail.com) fadqur.rohqim.al.ikhwan@hallgato.ppke.hu

Communicative competences are needed by EFL (English as a foreign language) learners to enable them to communicate and participate in the target language community. In fact, for example, in exogenous non-English-speaking environment like Indonesia, the existing English for Nursing textbook which is intended to play a major role in giving exposure and facilitate the learners has reported failed to carry out those aforementioned competences. These circumstances contradict to the principles of materials development which are projected to help the learners develop confidence, provide them with opportunities to use the target language, and offer them relevant teaching material to their needs.

Moreover, these shortcomings raise the issue of poor communication between nurses and patients which may lead to medical error. As the textbook in the aforementioned setting experienced difficulties in giving authentic exposure of target language and in conforming communicative competences, there is an urgency to identify drawbacks and shortcoming in prescribed dialogues in English for Nursing textbook with the guiding research question is, to what extend do the dialogues in Indonesian English for Nursing textbook comply with the components of communicative competences.

Dialogues written in the textbook, both for Listening and Speaking activities are analyzed by categorizing them into five groups of communicative competences. Those competences are linguistic, discourse, actional, sociolinguistic, and strategic competences. The two latter competences show crucial impact in improving the learners' foreign language skills. This projected finding corresponds to the previous related study which explained that teachers (as a course provider) are required to prepare a role play script relevant to nursing activities which can facilitate the learners to use the target language in more contextual setting and situation.

References

- Phakiti, A. (2021). *Strategic Competence and EFL Reading Test Performance*. Berlin, Germany: Peter Lang Verlag. Retrieved Oct 29, 2021, from <https://www.peterlang.com/document/1103002>
- Schmitt, N., & Rodgers, M.P.H. (Eds.). (2019). *An Introduction to Applied Linguistics* (3rd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429424465>

Bilingualism and Emotions

Dina Al Madanat

Eötvös Loránd University

dinamdanat@gmail.com

In recent years, researchers' interest in the relation between bilingualism and emotions has been increasing. Although many researchers have examined the influence of emotions on bilingual performance (Anooshian & Hertel 1994; Javier & Marcos, 1989) and second language learning and use (Arnold, 1999; Schumann, 1994), yet much remains to be explored about the way bilinguals perceive the emotional significance of each language. The present study aims to explore the perception of emotions in bilinguals' different languages, the force of swearwords and taboo words (S-T words), the emotional weight of the phrase "I love you", participants' language preference to express their feelings as well as participants' preference to express swear and taboo words. Data was collected through an adapted online questionnaire on bilingualism and emotions BEQ (Dewaele & Pavlenko 2001-2003). Participants were 143 bilingual students residing in Hungary. Results show that participants' perceived their L1 to be more emotional than their L2. Also, results show that the perceived emotional force of S-T words and the phrase "I love you" is higher in participants' L1, and that participants preferred to use their L1 to express their feelings, swear words and taboo words. Statistical analyses indicated that the emotional significance of the L1 was associated with the L2 learning context and with the L2 self-perceived proficiency. Findings suggest that foreign language materials should include more emotional materials and that learners should get the chance to use their L2 outside the classroom to enable them to express their feelings and communicate about them more effectively in the future.

Keywords: Bilingualism, perception of emotion, swearing

References

- Anooshian, L. J., & Hertel, P. T. (1994). Emotionality in free recall: Language specificity in bilingual memory. *Cognition & Emotion*, 8(6), 503-514.
- Javier, R. A., & Marcos, L. R. (1989). The role of stress on the language-independence and code-switching phenomena. *Journal of psycholinguistic research*, 18(5), 449-472.
- Arnold, J., & Brown, H. D. (1999). 1 A map of the terrain. *Affect in language learning*, 1.
- Schumann, J. H. (1994). Where is cognition?: Emotion and cognition in second language acquisition. *Studies in second language acquisition*, 16(2), 231-242.
- Dewaele, J.-M. & Pavlenko, A. (2001-2003) Web questionnaire *Bilingualism and Emotions*. University of London.

Enjoyment and anxiety in Two Second Languages: an idiodynamic approach

Kholoud Al Madanat

Eötvös Loránd University

kholoudmdanat@gmail.com

Abstract

Emotion plays a prominent role in our lives. Not a single day passes without us experiencing a diverse spectrum of emotions. Since emotional responses can be so brief, traditional approaches based on retrospective data and averaging out results across groups are not the best for studying emotions as they may result in blurring out their unique dynamic nature (Dewaele et al., 2018). For this reason, this study is going to deviate from the traditional methods of collecting and analyzing data, and will follow the less trodden path of the idiodynamic approach and explore these emotions in the framework of the Dynamic Systems Theory on a moment- to moment timescale. The rapidly changing relationship between two emotions; anxiety and enjoyment in two second languages: English and French will be investigated. The participants are two international students studying in Hungary , using English as a lingua Franca .The participants were required to do oral tasks in the two languages and then rate their pair-second fluctuations in the two emotions in each language while watching a video recordings of their tasks . Once they were done with the ratings, they were interviewed in order to gain an in-depth understanding of the reasons behind the fluctuations in their ratings. The findings show that the dynamic relationship between the two emotions was evident in both languages and for the different tasks. The fluctuations of emotions in both English and French were attributed to many internal and external factors. The nature of topic being discussed, the language being used and the online setting of the task were all among the reasons that participants have provided to explain the instabilities in their emotions.

Keywords: emotion, idiodynamic approach, dynamic systems theory

References

Dewaele, J. M., & Li, C. (2018). Editorial: Special issue 'Emotions in SLA'. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 8(1), 15-19.

A TANULÓI BESZÉDFORDULÓK ÉS MEGNYILATKOZÁSTÍPUSOK JELLEMZŐI KOROSZTÁLY ALAPJÁN AZ OSZTÁLYTERMI DISKURZUSBAN

Asztalos Anikó¹

¹ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola

asztalos.aniko@tkk.elte.hu

1. Bevezetés

Az előadás középpontjában a felső tagozatos és a középiskolás tanulók beszédfordulóinak és megnyilatkozástípusainak feltárása áll. A kutatás a pragmatika és a diskurzuselemzés keretében elemzi a tanulók beszédét az osztálytermi diskurzusban (Bales 1976; Chaudron 1988; Searle 2000; Antalné Szabó 2006; Tátrai 2011). A vizsgálat bemutatja, milyen hasonlóságok és különbözőségek vannak a két korosztály beszédfordulói és az őket alkotó megnyilatkozástípusok között. A kutatás hipotézisei a következők: (1) A középiskolások beszédfordulói és az őket alkotó megnyilatkozástípusok is nagyobb gyakoriságot mutatnak, mint a felső tagozatosoké. (2) A középiskolások beszédfordulói és megnyilatkozástípusai hosszabbak, mint a felső tagozatosoké. (3) A mintázattípusok gyakorisága között nagy különbség azonosítható a korosztályok beszédfordulóiban. (4) A beszédfordulókat jellemző mintázattípusok hosszában szignifikáns különbség figyelhető meg a korosztályok között.

2. Módszertan

A kutatás 24 magyar nyelvi tanóra frontális óraszakaszában vizsgálja a tanulói beszédfordulók és a megnyilatkozástípusok gyakoriságát, átlagos hosszát és a tanórákra jellemző megnyilatkozástípus-diverzitást is. Megfogalmazza a tanórákon megfigyelt hasonlóságokat és különbségeket a tanulók korosztálya alapján. A tanórákat kamera rögzítette, az így készült videós anyag (összesen 1059 percnyi) annotálását és szegmentálását, valamint a tanulók beszédfordulóinak és megnyilatkozástípusainak az elkülönítését az ELAN 6.0 transzkripció szoftverrel végeztem. Az adatokat az SPSS 17.0: Kolmogorov–Smirnov-normalitásteszt, a Pearson-korreláció és a független változós T-teszt segítségével értékeltem.

A vizsgálat a tanulók beszédfordulóit és megnyilatkozástípusait a felső tagozatos és a középiskolai korosztály beszédére jellemzően a következő paraméterek alapján tárja fel: gyakoriság (darab/45 perc), átlagos időtartam (másodperc/45 perc). A kutatás azt is szemlélteti, hogy a tanulók beszédfordulóit alkotó megnyilatkozástípusoknak milyen jellemző mintázatai vannak a felső tagozatosok és a középiskolások beszédfordulóiban.

3. Eredmények

Az eredmények nem támasztották alá az első hipotézist, ugyanis a felső tagozatosok magyar nyelvi tanóráin több beszédforduló és megnyilatkozástípus jelenik meg, de a különbség nem szignifikáns a két korosztály adatai között. A vizsgálat második hipotézise sem teljesült, a középiskolás diákok beszédfordulói és megnyilatkozásai hosszabbak, mint a felső tagozatosoké, de a különbséget a statisztikai elemzés nem igazolta. Az eredmények alátámasztották a harmadik előfeltevést, a feltárt mintázattípusok gyakorisága között nagy különbség azonosítható a korosztályok beszédfordulóiban. A homogén és a heterogén, kétféle megnyilatkozástípust tartalmazó tanulói beszédfordulók nagyobb arányban jelennek meg a felső tagozatosok tanóráin. A heterogén, három vagy annál több megnyilatkozástípust tartalmazó tanulói beszédfordulók azonban nagyobb arányúak a középiskolások tanóráin. A statisztikai vizsgálat a beszédfordulókat jellemző mintázattípusok hosszában szignifikáns különbségeket mutatott. A középiskolások a heterogén, kétféle megnyilatkozástípusú és a heterogén, három vagy annál többféle megnyilatkozástípust tartalmazó beszédfordulói szignifikánsan hosszabbak, mint a felső tagozatosoké. Vagyis a kor előrehaladtával a tanulók a több megnyilatkozásfajtából álló beszédfordulók időtartama növekszik.

4. Következtetések

A kutatás eredményei elsősorban az oktatásban, az általános iskolában és a középiskolában tanító pedagógusok számára alkalmazhatók. A vizsgálatban feltárt összefüggések segíthetnek annak a folyamatnak a megértésében, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a felső tagozatos és a középiskolás tanulók beszédét (tartalmát és hosszát) befolyásolhatják.

Irodalom

- Antalné Szabó Á. 2006. *A tanári beszéd empirikus kutatások tükrében*. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság.
- Bales, R. F. 1976. *Interaction Process Analysis: a Method for the Study of Small Groups*. Chicago: University of Chicago Press.
- Chaudron, C. 1988. *Second Language Classrooms: Research on Teaching and Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Searle, J. 2000. *Elme, nyelv és társadalom. A való világ filozófiája*. Budapest: Vince Kiadó.
- Tátrai Sz. 2011. *Bevezetés a pragmatikába*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

TEFL IN THE REPUBLIC OF TUNISIA: A QUALITATIVE INVESTIGATION OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION IN PRIVATE SCHOOLS

Wijdene Ayed

Eötvös Loránd University

wjdnayd@gmail.com, wijdene@student.elte.hu

Abstract

“Teachers are identified as the single most important factor in improving students’ performance within schools.” (Treagust et al, 2015, p.82). In investigating professional learning needs and priorities, Czerniawska et al (2018) believe that “the focus of such attention is often on the professional development and education of teachers.” (p. 133). In the Republic of Tunisia, little has been done to enhance English language teachers’ education. The interest of this research is to explore further the under-researched English teachers’ education in the Tunisian context. It also attempts to look at the overall conditions of teaching English in private institutions. With the goal of improving “teacher education, it is important to listen to those who are affected by it” (Ulvik & Smith, 2011, p.520). Therefore, I opted for a qualitative investigation; a number of interviews conducted with English language teachers working in Tunisian private schools. I, the researcher, constructed the items of the instrument based on prior research and readings into the topic in the international sphere. The interviews were held online via Zoom platform/ A group of English language teachers employed in private schools (primary, preparatory, and high schools) in different regions in Tunisia were voluntarily selected and invited to participate. The interviews were recorded and later transcribed via Otter application for analyses. After reviewing manually the transcript to eliminate any inconsistencies, the findings of the study demonstrated that while some English teachers in Tunisia do not see the relevance of their English studies degree once they are working in the field, others find it very useful. Nonetheless, the analysis of the interview unveils English teachers’ willingness to professionally develop and learn and demonstrates that the situation in private schools is comparatively better than in state-schools. Though the number of participants is limited, this study is valuable to the Tunisian context as well as international research in applied linguistics, as it thoroughly explores Tunisian English teachers’ perceptions of their education, their preparedness and readiness to work in the field and to implement the acquired knowledge, as well as the current conditions of working in private schools. It also elicited teachers’ need for further professional trainings and practice opportunities, and their aspirations for change in TEFL in Tunisia. The instrument of the study was also piloted and validated and could also serve for further research purposes.

THE IDENTIFICATION OF STUDENT TEACHING STRATEGIES IN ONLINE TESTS

Erzsébet Balogh¹

¹University of Debrecen, Department of English Linguistics

balogh.erszebet@arts.unideb.hu

Introduction

Due to pandemic in the past few semesters, most participants of university education including students and instructors have to face the challenges that online education, and, in particular, online examination processes have invoked. When online tests are evaluated, an important issue for the instructors is to ensure that students are assessed on the basis of their own test performance. In order to be able to do so, instructors need to become aware of and familiar with the cheating strategies that students employ in such exams.

Methods

The present paper aims to provide an overview of the possible methods that students use to cheat while writing online tests. The study investigates student quizzes with open and closed questions completed by 63 students in four different courses. All the answers to each individual test item are extracted and compared with the other answers and to the reading material for the course resulting in a list of the easily identifiable strategies students use to cheat.

Results

Preliminary analysis shows that the most frequent methods that are applied include student-student cooperation, i.e., working together on the test and providing very similar or in some cases identical answers as well as copying the answer from various sources, for example, from the reading material that the quiz is based on or from the internet.

Conclusion

A solution to the issue could be the modification of the evaluation processes, that is, the introduction of other types of assignments that student assessment can be based on. However, for those who insist on online tests or exams, the possible solution would be to show students how apparently detectable their cheating strategies are. That, in return, might deter students from using them.

A felelősség körei – világvéző

Barabás Blanka^{1,2} – Bodó Csanád¹ – Fazakas Noémi² – Gáspár Judit³ – Lajos Veronika^{1,4}

¹ Eötvös Loránd Tudományegyetem

² Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

³ Corvinus Egyetem

⁴ Miskolci Egyetem

barabasblanka1@gmail.com, bodo.csanad@btk.elte.hu, galfnoemi@gmail.com, judit.gaspar@uni-corvinus.hu,
lajosvera@yahoo.co.uk

A társadalmi problémákra választ kereső tudomány sikere szorosan összefügg azzal, hogyan vállal felelősséget mindazokért, akik érintettek e problémákban. Nem magától értetődő azonban, hogy hol kezdődnek és meddig terjednek a kutatói felelősség körei, érintkeznek-e egymással, át- vagy éppenséggel elfedik egymást. A világvézőt bevezető előadásban azt vizsgáljuk meg, hogy miért és hogyan felelős a kutató – akár a kutatási terepnek, a saját tudományos közösségének, önmagának vagy a kutatás megbízójának. Ezeket a kérdéseket egy nyelvészeti etnográfiai kutatás kapcsán vetjük fel, amely részvételi projektként a Moldvai Csángómagyar Oktatási Program egykori és jelenlegi résztvevőinek – diákoknak, tanároknak, aktivistáknak – a nyelvi gyakorlatait kívánja a boldogulásuk szempontjából az érintettekkel közösen megérteni. Az előadást követően a konferencia résztvevőit arra invitáljuk, hogy velünk közösen egy-egy “kávéházi asztalnál” vitassák meg a kutatói felelősség elméleti és gyakorlati dilemmáit. A világvéző “olyan alkotó folyamat, amely kifejezetten az együttműködésen alapuló beszélgetéseket és a tudásmegosztást hivatott elősegíteni azáltal, hogy az elhangzó gondolatokat egy egymással összefüggő hálózatba szervezi” (Gáspár–Király–Csillag 2014: 12). A közös megbeszélések eredményét a világvéző zárásaként megosztjuk és megbeszéljük egymással. A társadalmi problémákkal foglalkozó nyelvészek kutatói felelősségét a világvéző olyan módon teszi a tudomány művelőinek közös ügyévé, hogy a konferenciának a tudásmegosztás linearitását átrajzoló aktív részvételiségéhez is hozzájárul a dialógusokban létrejövő új tudással.

Irodalom

Gáspár T. – Király G. – Csillag S. 2014. Fehér asztal mellett. A világvéző részvételi technika szemlélete és módszertana. *Kovács* 18/1–4). 11–41.

TÁRSADALMILAG FELELŐS NYELVÉSZET AZ ESÉLYTEREMTÉS GYAKORLATAIBAN: EPISZTEMOLOGIAI „TÖBBSZÓLAMÚSÁG” ÉS A KÖLCSÖNÖS BEVONÓDÁS HATÁRAI A MAGYARORSZÁGI SIKETKUTATÁSOKBAN

Bartha Csilla

ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
Nyelvtudományi Kutatóközpont Nyelvtechnológiai és Alkalmazott Nyelvészeti Intézet

bartha.csilla@btk.elte.hu, bartha.tkk@gmail.com

A korábbi Nyelvtudományi Intézet (Ma Nyelvtudományi Kutatóközpont) 2021. márciusáig létezett Többszólamiségi Kutatóközpontja (továbbiakban TTK) az elmúlt években olyan multidiszciplináris két- és többszólamiségi alap- és alkalmazott vizsgálatokat, valamint edukációs nyelvészeti kutatásokat végzett, melyek célja elsősorban a magyarországi siket, nagyothalló, cigány és nemzetiségi gyerekek iskolai sikerességének támogatása a nyelvi szocializáció különféle útjairól, a kisgyerekkori, gyerekkori nyelvi fejlődésről, nevelésről történő empirikus adatgyűjtéssel, elemzéssel és kísérleti oktatási anyagok kidolgozásával. Az eredmények a hátrányos helyzetben lévő közösségek oktatásának támogatásához, a nyelvi, szociokulturális hátrány pontosabb és differenciáltabb azonosításához, a magyar nyelvű írás, olvasás és szövegértés fejlesztését a meglévő nyelvi forrásokat is kiaknázó, a digitális kompetenciákat is erősítő nyelvhasználattal és tudásszerzési módokkal egységes keretben történő segítéséhez és identitásuk megerősítéséhez, ily módon e csoportok iskolai és munkapiaci sikerességéhez kívánnak hozzájárulni.

A több kisebbségi csoport helyzetével foglalkozó részvételi munkálatok megvalósításában mindvégig kiemelt etikai és módszertani vezérelvként kezeltük e belülről is változatos közösségek igényeire, érdekeire és nézőpontjaira épülő kölcsönös bevonódó tanulást, az érintettek folyamatos bevonását a kutatás minden fázisába. A TTK kutatói húsz éven át szorosan együttműködtek a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségével és a hazai siket közösséggel. Részt vettek a 2009. évi CXXV. számú, a magyar jelnyelvről és annak használatáról rendelkező törvény szakmai előkészítésében, újabb kutatási eredményeikkel jelentősen hozzájárulva annak 2020. július 3-án egyhangú támogatással elfogadott módosításához (T/10734) is.

Minthogy a magyar jelnyelv kétnyelvű programokban tantárgyként és oktatási nyelvként való bevezetéséhez az új jogi keret ugyan megkerülhetetlen, ám csupán elvi alapokat teremtett, a siket közösséggel való több évtizedes együttműködés, számos közös kutatás, valamint a jelnyelv elismertetésében játszott szerepe miatt a TTK kapta azt a feladatot, hogy a jelnyelvi törvény implementálásához nélkülözhetetlen, a kormányzat és a siket érdekvédelem konszenzusa alapján „a magyar jelnyelv oktatási célú szttenderdizációjának megalapozásaként” nevesített átfogó nyelvészeti kutatásokat és munkálatokat előkészítse, majd a – más országokban ehhez hasonló típusú, sok-sok évig tartó – munkálatokat 2013 és 2016 között a JelEsély projektum keretében lebonyolítsa.

Bár térben és időben a társadalmi kirekesztés konstruálásának ideológiai keretei folyamatosan alakultak (Padden 1989; Senghas – Monaghan 2002; Bauman 2004, 2008), továbbá a siket közösségek a tekintetben is igen nagy változatosságot mutatnak, hogy az adott állam de jure miként viszonyul az ott használatos jelnyelvekhez, milyen mértékben és mely szintereken ismeri el szabad használatukat (Bartha – Hattyár 2002; Wheatley – Pabsch 2020), a jelnyelvi kutatások bizonyos eredményei (szótárak, glosszáriumok, grammatikák, s hogy ezeket kik, hogyan és milyen céllal hozták létre), valós értékükön túl olyan ideológiai lenyomatok is, amelyek mindenkor fontos szerepet töltenek és töltenek be ezekben a folyamatokban. A jelnyelvi és siketkutatások gyakorlata és eredményei tehát maguk is tükrözik azon változatos résztvevői (érintetti, kutatói, tudománypolitikai, döntéshozói stb.) episztemológiai érintkezését és körforgását, amelyek a korántsem egységes és még kevésbé autonóm „jelnyelvészeti” és „siketoktatási” elméleti és módszertani kereteit a 60-as évek óta, az amerikai jelnyelv első tudományos igényű leírása (Stokoe 1960) óta nemzetközileg és országonként is formálják.

Az előadásban a 2016-ban lezárult JelEsély (TÁMOP), valamint a kutatócsoport által megpályázott és 2016–2021 között lezajlott MTA NyelEsély projektumok (lásd Bartha–Hámori–Holecz 2018) céljainak, bevonódó folyamatának és főbb eredményeinek bemutatása mellett azokat a belső és külső tényezőket, valamint a társadalmilag felelős, nagy intenzitással végzett, ugyanakkor számos tekintetben egymástól különböző kutatások szereplőinek episztemológiai, nyelvvideológiai változatosságát és azokat az ebből adódó konfliktusokat, kutatói dilemmáikat is érinti, melyek az eredeti célok elérését, az eredmények széles körű felhasználhatóvá tételének, gyakorlatba ültetésének folyamatát lassíthatják, a munkálatok folytatásának hosszabb távú és kiszámítható feltételeit pedig olykor ellehetetleníthetik.

Irodalom

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

- Bartha Csilla – Hámori Ágnes – Holecz Margit 2018. Kölcsonös bevonódás, korpuszalapúság, multidiszciplinaritás a JelEsély és NyelvEsély projektekben: Az oktatási nyelvi tervezés egy lehetséges szociolingvisztikai modellje. In: Balázs Géza – Lengyel Klára (eds.): *Grammatika és oktatás – időszerű kérdések. Struktúra, funkció, szemiotika, hálózat*. Budapest: ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszék – Inter (IKU) – Magyar Szemiotikai Társaság. 373–400.
- Bartha Csilla – Hattyár Helga 2002. Szegregáció, diszkrimináció vagy társadalmi integráció? – A magyarországi siketek nyelvi jogai. In.: Kontra Miklós – Hattyár Helga (eds.): *Magyarok és nyelvtörvények*. Budapest: Teleki László Alapítvány. 73–123.
- Bauman, H-Dirksen L. 2004. Audism: Exploring the Metaphysics of Oppression. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 9. 239–246.
- Bauman, H-Dirksen L. 2008. Listening to Phonocentrism with Deaf Eyes: Derrida’s Mute Philosophy of (Sign) Language. *Essays in Philosophy: A Biannual Journal* 9/1. 41–54.
- Padden, Carol 1989. The Deaf Community and the Culture of Deaf People. In: Wilcox, Sherman (ed.): *American Deaf Culture*. Silver Spring, Maryland: Linstok Press. 1–16.
- Stokoe, William C. 1960. *Sign Language Structure: An Outline of the Visual Communication Systems of the American Deaf*. *Studies in Linguistics: Occasional Papers* (No. 8). Buffalo: Department of Anthropology and Linguistics, University of Buffalo.
- Wheatley, Mark – Pabsch, Annika 2012. *Sign Language Legislation in the European Union*. Brussels: European Union of the Deaf, (2. bővített kiadás)

AZ ANYA – GYERMEK NYELVHASZNÁLAT ÉS A HAMIS VÉLEKEDÉSEK MEGÉRTÉSE KÖZÖTTI KAPCSOLAT MAGYAR - ROMÁN KÉTNYELVŰ GYERMEKEKNÉL

Bartha Krisztina¹

¹Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad

barthakrisztina@partium.ro

1. Bevezetés

A tudatelmélet az egyén azon képessége, hogy másoknak mentális állapotokat tud tulajdonítani. A gyermekek mentalizációjának a kialakulását a hamis vélekedések megértéséhez kötik és 4 éves korra teszik (vö. Wimmer – Perner, 1983). A vizsgálatok nagy hányada előnyt feltételez ezen képesség kialakulásában kétnyelvű gyermekeknél (Goetz, 2003; Kovács, 2009; Farhadian et al., 2010; Diaz – Farrar, 2017). Ezek a vizsgálatok feltételezik a nyelvi képességek és a nyelvi tudatosság fejlettségének fontosságát az előny hátterében. Egy másik befolyásoló tényező lehet az anya nyelvhasználata a gyermekkel való kommunikációban. Bár egynyelvűek körében több tanulmány is született ebben a témában, kétnyelvűek kapcsán ilyen kutatásról nem tudunk (Meins et al., 2003).

2. Módszertan

A jelen kutatás célja volt, hogy megismerjem a magyar–román kétnyelvű gyermekek hamis vélekedés teszten mutatott teljesítményét. Céлом volt továbbá, hogy kimutassam a kétnyelvű közegben élő anyák nyelvhasználati szokásainak fontosságát a mentalizációs folyamatok működtetésében. Hipotézisem az volt, hogy a magyar–román kétnyelvűek eredményei megfelelnek a nemzetközi szakirodalomból ismert 4 éves korosztálynak. Azt is feltételeztem, hogy a kiegyensúlyozott kétnyelvű gyermekek jobban teljesítenek a dominánsan magyar kétnyelvűekhez képest. Harmadik hipotézisem szerint a következetesen használt anyai beszéd összefüggést mutat a tudatelmélet sikeres fejlődésével. 166 magyar–román kétnyelvű gyermeket vizsgáltam 4 és 7 éves kor között. A gyermekekkel a klasszikus hamis vélekedés tesztet végeztem el, míg az édesanyák egy nyelvhasználati kérdőívet töltöttek ki.

3. Eredmények

Az eredmények szerint a magyar–román kétnyelvű gyermekek elmaradást mutatnak a 4 éves korhatárhoz képest. A második hipotézisem beigazolódott, mivel a balansz kétnyelvűeknek szignifikáns előnyei vannak, azonban ők is később sajátítják el a hamis vélekedések megértését, mint a 4. életév. A harmadik feltételezésem alapján beigazolódott, hogy a következetes nyelvhasználat elősegíti a mentalizáció fejlődését, ugyanakkor azok a kétnyelvű gyermekek, akikkel keverten beszélnek az édesanyák, hátrányt szenvednek ezeknek a folyamatoknak a kialakulásában.

4. Következtetések

További vizsgálatokra lenne szükség ahhoz, hogy a kétnyelvű anyai kommunikációt hatékonyabban megvizsgáljuk, ugyanakkor fontos volna felkészíteni a vegyes családokat arra, hogy milyen módon tudják alakítani gyermekeik nyelvtudását, valamint hogyan viszonyul egymáshoz a nyelvi és a kognitív képességek fejlődése.

Irodalom

- Diaz, V. – Farrar, J. M. 2017. The missing explanation of the false-belief advantage in bilingual children: A longitudinal study. *Developmental Science*. 1–14.
- Farhadian, M., Abdullah, R., Mansor, M., Redzuan, M., Gazanizadand, N., Kumar, V. 2010. Theory of Mind in Bilingual and Monolingual Preschool Children. *Journal of Psychology* 1/1. 39–46.
- Goetz, P. J. 2003. The effects of bilingualism on theory of mind development. *Bilingualism: Language and Cognition* 6. 1–15.
- Kovács, Á. M. 2009. Early bilingualism enhances mechanisms of false-belief reasoning. *Developmental Science* 12/1. 48–54.
- Meins, E. – Fernyhough, C. – Wainwright, R. – Das Gupta, M. – Fradely, E. – Tuckey, M. 2002. Maternal Mind-Mindedness and Attachment Security as Predictors of Theory of Mind Understanding. *Child Development* 73/6. 1715–1726.
- Wimmer, H., Perner, J. 1983. Beliefs about beliefs: Representation and constraining functions of wrong beliefs in young children's understanding of deception. *Cognition* 13. 103–124.

EGY BESZÉLT NYELVI, NYELVTANULÓI KORPUSZ KIALAKÍTÁSA ÉS VÁRHATÓ TANULSÁGAI A KIEJTÉS FEJLESZTÉSÉRE A MID-OKTATÁSBAN

Dr. Baumann Tímea

Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Nemzetközi Oktatási Központ, nyelvtanár

timi.baumann@gmail.com

Előadásomban egy készülő beszélt nyelvi, nyelvtanulói korpusz néhány példáján keresztül szeretném bemutatni, hogy milyen tanulságokat lehet levonni a kiejtésfejlesztés hatékonyságának növelésére a magyar mint idegen nyelv oktatásában. A kiemelt példák esetében elemezni kívánom a megvalósult fejlesztést és a fennálló kiejtésbeli kihívásokat, valamint a levonható következtetéseket mind a módszertan, mind a beszélt nyelvi korpusz építése szempontjából.

A vizsgálandó minták a KorSzak Nyelvtanulói Korpusz Munkacsoport (Baumann-Majoros-Pelcz-Schmidt-Szita-Vermeki, 2020) gondozásában állnak, és egy jelenleg épülő korpusz részét képezik. A beszélt nyelvi adatok gyűjtését a Pécsi Tudományegyetem Nemzetközi Oktatási Központjában már évek óta végezzük abban a formában, hogy az évközi és évvégi szintzáró vizsgákról – a hallgatók írásbeli jóváhagyásával – videófelvételeket készítünk. Ezek a felvételek a nyelvtanulók egy-egy szóbeli tételként megadott témáról beszélnek, illetve a Szita Szilvia-Pelcz Katalin: MagyarOK nyelvkönyveinek egy választott szövegét olvassák fel. Ez utóbbi feladatot a kiejtés mérésére és értékelésére vezettük be, és az így gyűjtött anyag jól alkalmazható a kiejtéssel kapcsolatos vizsgálatokra. Így létrejöhét olyan egyedülálló anyag, amely vizsgálhatóvá teszi a magyart idegen nyelvként tanulók élőbeszédjét különböző nyelvtudási szinteken. Egy ilyen korpusz kiváló lehetőséget biztosít majd a különböző nyelvészeti, nyelvtanulás-elméleti és -módszertani kutatásokhoz.

Előadásomban szeretnék egyrészt beszélni ennek a beszédkorpusznak a fejlesztéséről, lehetőségeiről és korlátairól más beszédkorpuszokkal történő összevetésben (Varjasi, 2016; Gósy, 2012; Gósy, 2014). Másrészt egy konkrét példán keresztül szeretném érzékeltetni a korpuszban rejlő lehetőségeket. Ennek érdekében két vietnámi anyanyelvű, magyar nyelvi előkészítő tanfolyamon részt vett diák kiejtésének egyéves fejlődését és fejlesztését fogom röviden bemutatni. A hangfelvételek elemzésénél részint fonetikai szempontokat (a PRAAT szoftverrel készített elemzéseket), részint a MID oktatásával kapcsolatos módszertani szempontokat (Gyöngyösi – Kampó – M. Pintér, 2018) fogok kiemelni.

A hangfelvételek vizsgálatával szeretnék rámutatni, hogy (1) a vietnámi anyanyelvűek milyen nehézségekkel küzdenek a magyar kiejtés tekintetében, (2) milyen lépcsőfokokat figyelhetünk meg ebben az egyéves folyamatban, (3) milyen fejlesztés áll fejlődésük hátterében, (4) ez az elemzés mit adhat a módszertan számára. Ezzel összefüggésben pedig szeretném felvetni a beszélt nyelvi korpuszok építésének szempontjait és kérdéseit is.

Irodalom:

- Baumann Tímea – Majoros Judit – Pelcz Katalin – Schmidt Ildikó – Szita Szilvia – Vermeki Boglárka 2020. Bemutatkozik a Korpusznyelvészeti és Szakmódszertani Munkacsoport. *Hungarológiai Évkönyv 21. évf. 1-2. szám* http://epa.oszk.hu/02200/02287/00021/pdf/EPA02287_hungarologiai_evkonyv_2020_01_032-041.pdf
- Gósy Mária 2012. Beszéd, adatbázis, kutatások. Budapest: Akadémiai Kiadó
- Gósy, Mária 2014. A beszédadatbázis jelentősége a beszédkutatásban. *Anyanyelv-pedagógia* 2013/4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=489>
- Gyöngyösi Livia – Kampó Ildikó – M. Pintér Tibor 2018. *A magyar kiejtés tanításának elmélete és gyakorlata*, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest.
- Varjasi Gergely 2016. Beszédadatbázisok. In: Bóna Judit: *Fonetikai Olvasókönyv*. Budapest: ELTE BTK Fonetikai Tanszék.

A BIZONYTALANSÁG BIZTONSÁGA

HOMÁLYOS KIFEJEZÉSMÓD A MEGISMERKEDÉSI DIALÓGUSOKBAN

Bencze Norbert¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola

benczenorbi@student.elte.hu

A spontán nyelvi dialógusok kreatív nyelvhasználata fontos szerepet játszik az identitások megkonstruálásában, a kapcsolatok alakításában (Carter–McCarthy 2004). Az első találkozások dialógusainak kiemelt célja az önkonstruálás és – pozitív – benyomáskeltés, amely három dimenzióban – az ismerősség, a közös szabályok és az érzelmi viszonyulás területén – történik, és hármas szekvenciális építkezést – kérdés, válasz, reakció – követ (Svennevig 1999, 2014). A villámrandi-dialógusok kétoldalú „interjú” jellegük, a megismerkedés fókuszba helyeződése miatt vizsgálhatóak megismerkedési dialógusokként (Stokoe 2010). A beszédpartnerek a magyar villámrandi-dialógusokban során a megismerkedési dialógusokra jellemző három dimenzióban, a szekvenciákat használva építik kapcsolatukat (Bencze 2020).

A nyelvi kreativitás segítségével konkrét szituációkban formálható a szociális kapcsolat (Jones 2010). A spontán, mindennapi beszélgetésekben a homályos fogalmazásmód, a bizonytalanságot kifejező nyelvhasználat (vague language) több formája azonosítható, és a dialógusok jelentős részét képezi (Cutting 2019, Zhang 2011). Az első hipotézisem szerint a bizonytalanság megjelenítése, az általános kifejezések a három dimenzió építéséhez hozzájárulnak, annak eszközei. A második hipotézisem szerint a homályos kifejezésmód prototipikusan a válaszban és a reakcióban, és nem a kérdésben jelenik meg.

A magyar anyanyelvű, fiatal férfi és női résztvevőkkel rögzített dialógusokból lejegyzett, majd részben automatizált elemzéssel kiegészített villámrandikorpust készítettem, amelyből 12 dialógust vontam be a diskurzuselemzésbe. A megnyilatkozásokat a korpuszból részben automatikusan, nagyobb részt kézi elemzéssel, a dialógusban betöltött szerepet vizsgálva emeltem ki. A formák azonosításában és értelmezésében Zhang (2011) pragmatikai elemzése, csoportosítása volt a kiindulópont, de azt a nyelvi anyagot felhasználva több ponton egyszerűsítettem, illetve kiegészítettem. Az elemzésbe vont megnyilatkozásoknál vizsgáltam, hogy kapcsolhatóak-e dimenziókhoz, illetve mely szekvencia részét képezik.

Az eredmények azt mutatják, hogy az általános kifejezésmód, a homályosság, bizonytalanság kifejezése, az enyhítő formák a villámrandi-dialógusok esetében a megismerkedési dimenziók építéséhez hozzájárulnak, elsősorban a válaszok és a reakciók kezdő elemei. Mivel a nyelvközösségekben az ilyen jellegű nyelvhasználat megítélése különböző (Cutting 2019), az interkulturális kutatásokban, illetve a spontán beszélt nyelv magyar mint idegen nyelv órákon való prezentálásában is kiemelt jelentősége lehet az eredményeknek.

Irodalom

- Bencze N. 2020. *Önkonstruálás és benyomáskeltés az első találkozás során*. In: Váradi T. (sorozatszerk.) – Ludányi Zs. – Grácsi T. E. (szerk.): *Doktoranduszok tanulmányai az alkalmazott nyelvészet köréből 2020. XIV. Alkalmazott Nyelvészeti Doktoranduszkonferencia*. Budapest: Nyelvtudományi Intézet. 6–20.
- Carter, R. – McCarthy, M. 2004. *Talking, Creating: Interactional Language, Creativity, and Context*. *Applied Linguistics* 25/1. 62–88.
- Cutting, J. 2019. German, Spanish and Mandarin speakers' metpragmatic awareness of vague language compared. *Journal of Pragmatics* 151. 128–140.
- Jones, R. 2010. Creativity and discourse. *World Englishes* 29/4. 467–480.
- Stokoe, E. 2010. „Have you been married, or...?": Eliciting and accounting for relationship histories in speed-dating interaction. *Research on Language and Social Interaction* 43/3. 260–282.
- Svennevig, J. 1999. *Getting acquainted in conversation. A study of initial interactions*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Svennevig, J. 2014. Direct and indirect self-representation in first conversations. *Journal of Language and Social Psychology* 33/3. 302–327.
- Zhang, G. 2011. Elasticity of vague language. *Intercultural Pragmatics* 8/4. 571–599.

BEATING THE BIG “C”: METAPHORICAL CONCEPTUALIZATIONS OF BREAST CANCER AMONG HUNGARIAN PATIENTS

Réka Benczes

Corvinus University of Budapest
reka.benczes@uni-corvinus.hu

Over the years, a number of studies have been carried out on how cancer is metaphorically conceptualized (Benczes and Burrige 2018; Semino et al. 2017, 2018). The studies point to the prevalent use of the military metaphor in framing the discourse surrounding the illness in each of the studied groups. Attitudes toward the use of the military metaphor vary greatly among both health professionals and patients. While it might resonate among some patients, many others might evade it because the metaphor implies that defeating the cancer is just simply a question of fighting hard enough. Further, by encouraging cancer patients to “fight”, health practitioners (unintentionally) contribute to patients’ suppression of their emotions surrounding the illness (Byrne et al. 2002). What is of significance here is the realization that metaphors can play a crucial role in patients’ healing process – the question is which source domains do patients prefer and why.

Although Hungary is at the top of the cancer incidence charts in the European Union (ECIS 2021), little is known about the metaphorical conceptualization(s) that patients use when making sense of their illness. It is further unclear what factors might influence metaphor selection – in particular the WAR metaphor. The aim of the present study is to fill these research gaps by investigating the metaphorical language use of female patients diagnosed with breast cancer in Hungary. Data will originate from an online survey distributed among patients with breast cancer on social media. It is expected that the use of the WAR metaphor will be less prominent in the data, with the appearance of other, alternative metaphors, such as JOURNEY, and source domain preference will be dependent on both the age of the patient and the stage of the illness itself.

References

- Benczes, R. – Burrige, K. 2018. Speaking of disease and death. In: Allan, K. (ed.): *Oxford handbook of taboo words and language*. Oxford: Oxford University Press, 61–76.
- Byrne, A. – Ellershaw, J. – Holcombe, C. – Salmon, P. 2002. Patients’ experience of cancer: Evidence of the role of ‘fighting’ in collusive clinical communication. *Patient Education and Counseling* 48/1. 15–21.
- ECIS – European Cancer Information System. 2021. <https://ecis.jrc.ec.europa.eu>, accessed on 20 April 2021.
- Semino, E. – Demjén, Z. – Demmen, J. – Koller, V. – Payne, S. – Hardie, A. – Rayson, P. 2017. The online use of Violence and Journey metaphors by patients with cancer, as compared with health professionals: A mixed methods study. *BMJ Supportive & Palliative Care* 7/1. 60–66.
- Semino, E. – Demjén, Z. – Demmen, J. 2018. An integrated approach to metaphor and framing in cognition, discourse, and practice, with an application to metaphors for cancer. *Applied Linguistics* 39/5. 625–645.

A TEMPÓ, A SZÜNET ÉS A MEGAKADÁSOK SZEREPE AZ ATÍPIKUS BESZÉD FOLYAMATOSSÁGÁNAK MEGÍTÉLÉSÉBEN

Bóna Judit

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

bona.judit@btk.elte.hu

Bevezetés

A beszéd folyamatossága fontos szerepet játszik a hétköznapi kommunikáció során a beszélőről tudatosan vagy tudattalanul hozott ítéleteinkben. Hatással van például arra, hogy mennyire tartunk kompetensnek egy beszélőt, szerepet játszik az idegen nyelvi nyelvtudás szintjének megítélésében, avagy egyes beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikájában is (Louis et al. 2004). Ez utóbbiak közé tartoznak a folyamatosságzavarok (a dadogás és hadarás), avagy szintén érintett a beszéd folyamatossága (vagy legalábbis ezt a benyomást kelti a hallgatóban) a Parkinson-kóros beszélők beszédében is. Ugyanakkor több kutatás is igazolta, hogy a benyomások ellenére nincs különbség, vagy csak minimális a különbség egyes atipikus beszédprodukciók és a tipikus beszéd folyamatossága között (Myers et al. 2012). A jelen előadásban arra keresem a választ, hogy vajon mi okozza azt a benyomást, hogy egy adott beszélő kevésbé folyamatosan beszél, mint a tipikus beszélők, annak ellenére, hogy a megakadásaik gyakoriságában nincs különbség. Hipotéziseim szerint a gyakorisági értékek mellett/azokon túl fontos szerepe van a tempóértékeknek, a szünettartásnak, a megakadások típusainak és megjelenési helyének a folyamatosság percepciójában.

Módszertan

A kérdés megválaszolásához percepciós kísérletsorozatot terveztem, amelyhez atipikus beszélők (egy hadaró és egy fiatalkori Parkinson-kóros személy) beszédmintáit választottam ki. Ezeket a mintákat többféleképpen módosítottam, variáltam bennük a tempóértékeket, a szünettartást, illetve a megakadások megjelenési helyét, típusát és gyakoriságát is. Az így létrehozott beszédmintákat random sorrendben hallgatták meg az egyetemistákból álló kísérleti személyek, akiknek egy 1-5-ig terjedő Likert-skálán kellett megítélniük, hogy mennyire tartják a tipikustól eltérő folyamatosságúnak a beszédmintát. Az 1-es a „nagyon töredezett”, az 5-ös a „túl folyamatos” ítéletet jelentette. Ezután egy olyan tesztet hoztam létre, amelyben véletlenszerűen összepárosított hangmintákat kellett egymáshoz képest megítélniük a kísérleti személyeknek aszerint, hogy melyiket tartják folyamatosabbnak.

Eredmények

A korábbi vizsgálatok eredményei alapján azt várom, hogy ezek a kísérletek is megerősítik a hipotéziseimet, és mind a tempó, a szünettartás, mind a megakadások jellemzői szerepet játszanak az atipikus beszéd megítélésében, függetlenül a megakadások gyakoriságától.

Következtetések

Az eredmények közvetve és közvetlenül is alkalmazhatók egyes beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikájában és terápiájában.

Irodalom

Louis, K. O. S. – Myers, F. L. – Faragasso, K. – Townsend, P. S. – Gallaher, A. J. 2004. Perceptual aspects of cluttered speech. *Journal of fluency disorders*, 29(3), 213-235.

Myers, F. L., Bakker, K., St Louis, K. O., & Raphael, L. J. (2012). Disfluencies in cluttered speech. *Journal of fluency disorders*, 37(1), 9–19.

A VERBÁLIS AGRESSZIÓ KULTÚRÁJA

Borbás Gabriella Dóra

ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék

borbas.gabriella.dora@btk.elte.hu

2010 óta zajlanak a nyelvi agresszióval kapcsolatos kutatásaim, melyek döntően a két mélyinterjú korpuszomon alapulnak. Az első egy 2410 órányi mélyinterjú korpusz, melyben a bántalmazó kapcsolat típusa szerint az alábbiakra vonatkozó példák szerepelnek: párkapcsolati agresszió, szülő általi, testvér általi, baráti, egyházi (vagy ehhez hasonló spirituális közösség általi), egyéb rokon általi, pedagógus/egyetemi oktató általi, munkahelyi (főnök vagy munkatárs által), ismerős általi, gyermek általi. Az esettanulmányok több mint fele nem kétszereplős mélyinterjú, hanem bevonódó-megfigyelő kutatás több szereplővel. Az alanyok áldozatok, elkövetők, valamint olyanok, akik egyúttal áldozatok és elkövetők is. A második, 755 órányi mélyinterjú korpuszomon alapul a *Verbális agresszió keresztény vallási közösségek kommunikációjában* megnevezésű kutatásom. Referenciakorpuszaim az alábbiak:

- 256 hatoldalas esetleírás 128 egyetemi hallgatótól (2016–2019), összesen 1536 oldal.
- Terapeuták (lásd Borbás 2020: 44) esetleírásai.
- Sajátélményművek (lásd Borbás 2020: 30).
- A 2. mélyinterjú korpuszom.

Kutatásom során szinonimaként használom a *szóbeli bántalmazás*, *nyelvi bántalmazás*, *verbális agresszió* terminusokat, beleértve mind az eseti, mind a rendszeres nyelvi agressziókat. Kutatásom az együttműködő attitűdöt/kommunikációt/interakciós szándékot opponálja az uraló/irányító/lenéző/leminősítő attitűddel/kommunikációval/interakciós szándékkal. Utóbbi attitűd eredménye a verbális agresszió. Ajánlott definíciómat lásd Borbás 2020: 66.

Elméleti keretként a pragmatikát mint szemléletmódot jelölöm meg (Verschueren 1999), mely lehetőséget ad más tudományterületek bevonására, a kutatás folyamán több szempont együttes érvényesítésére, tágabb nyelvi és nem nyelvi kontextus figyelembevételére, és annak kiemelésére, hogy a verbális erőszak társas interakciókban vizsgálható. Az interdiszciplináris megközelítés elengedhetetlen a nyelvi agresszió jelenségének teljesebb feltárásához. Szükséges a bántalmazó viselkedésének pszichológiai megközelítése, a bántalmazó kapcsolat addiktológiai szemlélete. (Amennyiben nem merülne fel a verbális agresszió alkalmazásában az agresszortól való pszichés függőség, úgy sokkal kevesebb és kevésbé erőteljes, kevésbé romboló agresszív megnyilatkozás jöhetne létre.) Szükséges a különféle terápiás szemléletmódok és eszközök eredménytelenségének vizsgálata a nyelvi megközelítés felől. A verbális agresszió szalonképessége és ezáltal gyakorisága megértéséhez szükségesek a szocializációra és a klasszikus kondicionálásra vonatkozó tudásanyagok. Mivel a társadalom nagyon sok esetben megtűri, sőt támogatja a verbális agressziót, áldozathibáztató folyamatok (akár az áldozat önhibáztató folyamatai) is zajlanak, melyeknek mind nyoma van a használt nyelvi kifejezésekben is, így a téma kapcsolandó szociálpszichológiai területekhez is. A bántalmazásra és a bántalmazó kapcsolatokra vonatkozó állítások a Borbás 2020: 44-ben sorolt terapeuták műveiben, esettanulmányaik elemzésében konszenzusos módon szerepelnek, valamint egybevágnak az én tapasztalataimmal is. Ugyanakkor egyikük sem alkalmaz nyelvi megközelítést, ezért a vizsgálati mintámmal ezeket a kutatásokat újraértelmezem és nyelvészeti szempontból kiegészítem. A téma megközelítéséhez felhasználom a kódváltás fogalmát is.

Kutatásom kvalitatív, korpuszvezérelt. Az általam ajánlott verbális agresszióra vonatkozó definíció a kutatás eredményeként jött létre, a korpusz feldolgozási folyamatában folyamatosan árnyalódott. Az általam ajánlott részletesebb kategorizációja (Borbás 2020: 68–88) a nyelvi agresszióknak a korpuszom példáiból származik. A referenciakorpuszaim adatai empirikusan igazolták mind a definíció mind a kategorizáció működőképességét. Korpuszaim mélyinterjúiban nemcsak a nyelvi bántalmazás példái szerepelnek, hanem az azokra adott reflexiók, érzelmek megfogalmazásai, továbbá az interjúalanyok arról alkotott véleménye, hogy miért bántalmazhat a bántalmazó. Előadásomban magyarázatkísérletet vázoltok fel arról, mik lehetnek azok a tényezők, amelyek miatt és amelyekkel a társadalom, a szociális környezet nem segíti sem a verbális agresszió gyakoriságának, sem szándékosságának, sem az agresszornak a leleplezését, sőt, akadályozza. A megfogalmazott 28 társadalmi tényező összeállítása során korpuszom direkt véleményeit, tapasztalatait is figyelembe vettem saját elemzéseimen és a kapcsolható szakirodalmon túl. A tényezők feltárják, szocializációnk során hányféleképp vagyunk a nyelvi agresszió tűrésére kondicionálva.

Irodalom

Borbás, G. D. 2020. A verbális agresszió kevésbé nyilvánvaló esetei és leleplezésük. In: *TNTeF* 10. évf. (2) 25–98. <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/tntef/article/view/34164/33310>

Verschueren, J. 1999. *Understanding pragmatics*. London, New York, Sydney, Auckland, Arnold.

HOGYAN BEFOLYÁSOLJA KOMMUNIKÁCIÓ SORÁN AZ ÉSZLELT DOMINANCIÁT A BESZÉLŐ SZEMÉLY NEME?

Borissza Emese* – Soós Panna*

*Eötvös Loránd Tudományegyetem

borissza.emese@gmail.com, soospanna@gmail.com

Kutatásunkban kommunikációs stratégiákat vizsgáltunk, és a „mansplaining” jelenségére fókuszáltunk. A „mansplaining” kifejezést a köznyelv olyan diskurzusokra alkalmazza, melyben a kommunikáció során a férfiak és nők eltérő stratégiákat alkalmaznak, a férfi leuralja, dominálja a kommunikáció terét oly módon, mint például a másik szavába vág, vagy nagyobb beszédidőben nyilvánul meg. Ezeket a stratégiákat a szakirodalom a férfiak és nők közötti eltérő szocializációs sémákra vezeti vissza, és azt állítja, hogy e sémák következtében a nők kooperatívabbak, és a szó feletti uralomért kevésbé hajlamosak versengeni (Reményi 2001). A „mansplaining” kifejezés az utóbbi években jelentős jelentésváltozáson esett át, vagyis az látható, hogy a köznyelvben változik azoknak a jelenségeknek a köre, amelyre ezt a fogalmat használják. Míg Takács (2012) azt írja, „a *mansplaining* az a fajta viselkedés, amikor egy férfi elmagyarázza egy nőnek, hogy milyen is tulajdonképpen nőnek lenni”, Király (2016) már úgy fogalmaz, hogy „mostanra viszont teljesen inflálódott a kifejezés, és immár minden olyan esetre használják, amikor egy férfi bármit mond egy nőnek.” Mindezek azt sugallják, hogy a „mansplaining” fogalommal jelölt domináló beszédstratégia kizárólag a férfi nem sajátja, és felvetik annak a lehetőségét, hogy már pusztán a megszólaló nemének ténye elegendő ahhoz, hogy a megszólalást ebbe a helytelenített kategóriába sorolják a nyelvhasználók, függetlenül attól, hogy valóban domináns vagy akár támadó-e az.

Több tudományos kutatás készült a férfiak és nők beszédstratégiáit illető közhiedelmek eloszlására, melyek szerint a nők többet beszélnek, gyakrabban vágnak más szavába, túlságosan bizonytalanok vagy finomkodóak. Herring (1994) tanulmányában a beszédmennyiséget vizsgálta, és arra a konklúzióra jutott, hogy valójában a férfiak beszélnek többet a nőknél. Zimmerman és West (1975) pedig az azonos és vegyes nemű diákok interakcióit vizsgálva azt tapasztalta, hogy a férfiak sokkal többet vágnak a nők szavába, mint fordított esetben. Kutatásunkban a közbevágások és a beszédidő tekintetében dominánsnak ható kommunikációs stratégiák megítélését vizsgáltuk. Hipotézisünk szerint a résztvevők nemének függvényében változik az, hogy az adott beszélőt mennyire ítélik dominánsnak a kísérlet résztvevői akkor, ha több közbevágással él és arányaiban nagyobb beszédidőben nyilvánul meg, mint beszélgetőtársa. Kutatásunkban manipuláltuk a dominanciának e két beszédbeli vetületét: a beszélő beszédidejét a teljes diskurzus idejéhez viszonyítva, valamint a közbevágások számát. Olyan párbeszédet hoztunk létre, melyekben az egyik fél ezen paraméterek szerint dominánsabbnak tekinthető (arányaiban többet beszél és többször szakítja félbe a másik beszélőt), majd variáltuk, hogy melyik szereplő a férfi, és melyik a nő. Mivel két eltérő szöveget vizsgáltunk, így összesen 4 szöveget minősítettünk a kutatásban résztvevőkkel. Az adatközlőket arról kérdeztük, hogy melyik beszélgetőpartnert érezték kompetensebbnek, hogyan érezték, ki irányította a kommunikációt, mit gondolnak, a teljes diskurzus mekkora részében beszélt a nő illetve a férfi, valamint hogyan érezték, ki vágott többet a másik szavába, továbbá hogy összességében mennyire érezték dominánsnak a két szereplő viselkedését.

Irodalom:

Herring, Susan (1994): Gender differences in computer-mediated communication: Bringing familiar baggage to the new frontier. <http://www.cpsr.org/cpsr/gender/herring.txt>

Zimmerman, Don és Candace West (1975): Sex roles, interruptions and silences in conversation. In Language and sex: Difference and dominance, 105–129. Barrie Thorne és Nancy Henley (szerk.). Rowley, Mass.: Newbury.

Reményi Andrea Ágnes 2001. Nyelv és társadalmi nem. *Replika*. 45–46

Takács Boglárka 2012. Én tudom, mi jó neked. Nyest.hu <https://www.nyest.hu/hirek/en-tudom-mi-a-jo-neked>

Király András 2016. Egy cikk, ami pontosan tükrözi, hol tart most a világ. 444!.hu

<https://444.hu/2016/08/21/egy-cikk-ami-pontosan-tukrozi-hol-tart-most-agyban-a-vilag>

REQUEST CONSTRUCTIONS ACROSS LANGUAGES (ReCAL RESEARCH PROJECT)

Rita Brdar-Szabó
Lorena Pérez-Hernández

Eötvös Loránd University (Hungary)
University of La Rioja (Spain)

szabo.rita@btk.elte.hu
lorena.perez@unirioja.es

The act of requesting is probably one of the most recursive speech acts in human interaction. Accordingly, literature on the workings of this illocutionary act is abundant and varied. It has been approached from different perspectives: functional, pragmatic, conversational, formal/semantic, cognitive/constructional and intercultural pragmatic. However, systematic typological studies of request constructions are scarce (Pérez-Hernández, 2001, 2021), as well as analyses on the ability of speakers to infer the meaning of request constructions in a second language when they do not have a direct counterpart in their own native languages (Brdar-Szabó, 2009).

The joint research project entitled "Request Constructions Across Languages" (ReCAL) aims at creating an inventory of the families of request constructions at use in a collection of languages including English, Hungarian, Spanish, Russian, Chinese, Urdu, Basque, Arabic, Persian, Tajik, Turkish, Uzbek, Korean, Japanese and Indonesian.

More specifically, this project aims at (1) identifying asymmetries and mismatches between the families of request constructions used in the different languages under analysis; (2) searching for a semantic motivation of those asymmetries on the culturally based conceptual fabric of the illocutionary category of requesting acts; and (3) exploring the existence (or lack of) inferential patterns that would allow speakers of different languages to understand those constructional families of requests that are not used in their own languages.

References

- Brdar-Szabó, R. 2009. Metonymy in indirect directives: Stand-alone conditional in English, German, Hungarian, and Croatian. In Panther, K.-U., Thornburg, L. and Barcelona, A. (Eds.), *Metonymy and Metaphor in Grammar*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 323-338.
- Pérez-Hernández, L. 2001. *Illocutions and cognition: A constructional approach*. University of La Rioja Press.
- Pérez-Hernández, L. 2021. *Speech acts in English. From research to instruction and textbook development*. Cambridge: Cambridge University Press.

PERKS OF SHOCKVALUE IN HATE SPEECH REPORTING

Michaela Čakányová

Palacký University in Olomouc
michaela.cakanyova@upol.cz

Introduction

Certain words are mightier than others, be it performatives, directives or taboo words. The last group includes words that are considered improper, indecent or rude. When we see such words let alone hear them, we are compelled to react (though unconsciously) as numerous tests have proved (McKay et al. 2004). We may feel shocked, disgusted or amused, but there is most certainly some kind of emotional response. However, there are contexts where the use of such words is justifiable (Pinker 2007) or even necessary (Ralph 2018). The truth is that these words are powerful even if they are left unspoken or not spelled out. The media choose different strategies when reporting profanities, blasphemies or uncomfortable realities and may opt for politically correct language and euphemisms. These strategies, however, can do more harm than good. Some magazines and journals have official guidelines, but others leave it to the better judgement of their journalists. Some newspapers had to change their rules quite recently in reaction to the volume of the profanities uttered by the now ex-president of the USA (Mann 2019).

Methods

In my talk I focus on the representation of the taboo words in the media (Czech and American) through the corpora (COCA and Czech National Corpus) and their online mutations, using the University of Lancaster corpora tools. The research specifically focuses on the reporting on profanities and hate speech in populist and independent media. The goal is to show if and how the rhetoric (its representation) has changed over the years (quantitative diachronic comparison) and to point out to what extent euphemisms and omissions can be the means of misleading manipulation (qualitative analysis). One such example shows this effect quite clearly, it is a recorded conversation of two police officers from North Carolina and different reporting strategies. The sense of the utterance is by itself horrible, however, the original form adds to the shock value necessary for conveying the real message here.

1) a. <i>We are just gonna go out and start slaughtering them.</i>	NY Times
b. <i>We are just gonna go out and start slaughtering the f----- n-----.</i>	Washington Post
c. <i>We are just gonna go out and start slaughtering them fucking niggers.</i>	The Economist

Results

The findings seem to indicate that there is no significant increase in the overall number of used profanities in English nor in Czech. Our language thus does not seem to deteriorate and the number of profanities used has been quite stable overtime. When it comes to hate speech reporting, it is always important to realize the motive – it is not incitement to violence. More likely it is a genuine report of the given circumstances, which should also show the emotional charge of the situation. I thus advocate for the full inclusion of the reported taboo words (including hate speech) whenever there is even the slightest hesitation because the omissions prove to have much more dire consequences.

References

- MacKay, D. – Shafto M. – Taylor J. K. – Marian D. E. – Abrams L. – Dyer J. R.. 2004, 'Relations Between Emotion, Memory, and Attention: Evidence from Taboo Stroop, Lexical Decision, and Immediate Memory Tasks' In *Memory & Cognition*, 32 (3), 474–488.
- Mann, W. 2019. November 7. *The Week*. 'The Cursing President'.
- Pinker, S. 2007. *The Stuff of Thought. Language as a Window into Human Nature*. New York: Viking.
- Ralph, T. – Ralph B. 2018. 'Taboos and Bad Language in the Mouths of Politicians and in Advertising' In *The Oxford Handbook of Taboo Words and Language*. Edited by Keith Allan.

Corpora

- Davies, M. 2015, "Corpus of Contemporary American English (COCA)"
- Křen, M. et al.: SYN2015: reprezentativní korpus psané češtiny. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2015.

“Nativeness” of Certain Phonological Features in Mandarin Chinese Onomastics

Sean Cameron

Brigham Young University

sdcameron99@gmail.com

Mandarin Chinese does not have a succinct method of adapting foreign words and names (He, 1989). This presents a major issue to Mandarin L2 speakers who wish to adapt their name using a natural and native-sounding way (Liedel, 2014). In this paper we ask: which phonological features contribute to a native-sounding name? This study identifies key phonological features used by native speakers in generating native-sounding Mandarin names.

A collection of native Mandarin names was gathered from graduating students from Chinese universities with primarily Mandarin-speaking backgrounds. These names were fed through the `pinyin_jyutping_sentence` module in Python to create frequency lists for sequences for tones, onset place of articulation and manner of articulation, vowel quality change, and syllable coda presence. Data suggests that tone sequence plays an important role in Mandarin onomastics, with certain tone combinations being more prevalent in Mandarin names. As a followup to the corpus work, native Mandarin speakers will be surveyed to test the extent to which tone sequence affects perceptions of Mandarin names. This survey is currently under IRB review. We expect that native speakers will distinguish names created by native speakers from names created by non-native speakers based on tone combinations over other traits.

References

- He, Hailun. (1989). "The Art of Naming in China and Translating Western Names Into Chinese," *Literary Onomastics Studies*: Vol. 16 , Article 12.
- Liedel, E. (2014). Studying Chinese? Read this before you choose your name. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/education/2014/dec/10/chinese-students-how-to-make-a-name>.

„A TÚLÉLŐ BRIGÁD”

A KÖZÖS GYÓGYULÁS KONCEPTUALIZÁLÁSA A COVID-19 JÁRVÁNYT TÚLÉLT FÉRFIAK EGY CSOPORTJÁNAK ELBESZÉLÉSÉBEN

Constantinovits Milán¹ – Vladár Zsuzsa² – Constantinovits Miklós³

¹ELTE

²ELTE

³Semmelweis Egyetem

vladar.zsuzsa@btk.elte.hu, milanum@gmail.com, dr.constantinovits@gmail.com

A betegségről való diskurzusban a metaforaválasztás a gondolkodás mellett a viselkedésre is hatással van is (Thibodeau–Boroditsky 2013). A COVID-19 járvány idején világszerte a betegséggel szembeni HÁBORÚ volt a hivatalos kommunikáció diszkurzív metaforája (Panzeri –Di Paola – Domaneschi 2021), ami a gyógyultak elbeszéléseiben a betegség és a beteg közti küzdelemként jelenik meg.

Kutatásunkban olyan férfibetegek elbeszélését vizsgáltuk meg, akik egy vidéki kórház intenzív osztályán ugyanabban a kórteremben feküdtek. Ezek a betegek a járvány legkritikusabb időszakában kerültek lélegeztetésre, amikor a halálozási arány 80% volt, de ennek a kórteremnek mind a négy betege meggyógyult. Ezek a férfiak közvetlenül a gyógyulás után önmagukra katonai egységként, gyógyulásukra pedig csataként hivatkoztak.

Várakozásunkkal ellentétben azonban az interjúkészítés idején, bő félévvel az események után az adatközlők elbeszélésében nem a HÁBORÚ, hanem a KÖZÖSSÉG metaforája volt a meghatározó, a betegséggel való küzdelem helyett az egymás segítése, a közösség hangsúlyozása volt a visszatérő téma, amit az orvos–beteg viszonyra is kiterjesztettek. Ezért a beteginterjúkat kiegészítettük két, az adott betegeket kezelő orvos interjújával is, egy másik, külső szempontot vonva be.

A résztvevők tájékozott beleegyezésüket adták félig strukturált interjú készítéséhez. Felhasználjuk azt a képi megjelenítést is, amelyet a résztvevők önmagukról hoztak létre a kórházi elbocsátáskor a gyógyítóknak szánva.

Kutatási kérdésünk arra irányult, hogy a résztvevők elbeszéléseikben milyen nyelvi eszközökkel konstruálják meg a KÖZÖSSÉG, a GYÓGYULÁS metaforáját. Milyen módon ábrázolódik a gyógyítók, illetve a betegek mint közösség szerepe a gyógyulásban?

Az elemzéshez a top-down elemzés mellett (Krenmayr 2013) a pszichoterápia élettörténet-elemzéshez használt szempontsor használtuk (Berán–Unoka 2016).

References

Krenmayr, T. 2013. *Top-down versus bottom-up approaches to the identification of metaphor in discourse*. https://www.metaphorik.de/sites/www.metaphorik.de/files/journal-pdf/24_2013_krenmayr.pdf

Panzeri F. – Di Paola S. – Domaneschi F. 2021. *Does the COVID-19 war metaphor influence reasoning?* PLoS ONE 16(4): e0250651.

Thibodeau P. H. – Boroditsky L. 2013. *Natural language metaphors covertly influence reasoning*. PLoS ONE 8(1): e52961.

Berán Eszter – Unoka Zsolt 2016. *Élettörténetek a pszichoterápiában*. Oriold és Társai, Budapest.

THE INTERRELATIONSHIP OF L2 MOTIVATION AND AUTONOMY, AND THEIR IMPACT ON INTENDED BEHAVIOR, SELF-EFFICACY AND EMOTIONS

Kata Csizér¹ – Katalin Piniel²

¹Eötvös Loránd University

²Eötvös Loránd University

wein.kata@btk.elte.hu, brozik-piniel.katalin@btk.elte.hu

The aim of the present study is to investigate English language learners' individual difference (ID) variables in concert. The need for such study is underlined in various recent calls concerning the shortcomings of mapping such variables in isolation (e.g., Ryan, 2019). The selection of the ID variables included in the present study was motivated by both their general importance in the learning process (L2 motivation), their specific importance in the Hungarian educational system (learner autonomy) as well as their relative under-representedness in current studies (emotions and self-efficacy). To fulfill the aim of the study, a standardized questionnaire measuring these dimensions was distributed among secondary school students learning English in Hungary (N = 1,129). The steps of data analysis included cluster analysis to establish learners' profiles and subsequent analyses of variance to map meaningful differences among cluster groups. The main results of the study indicate a complex picture when students' motivation and autonomy are considered in parallel fashion. It is reassuring to see that the majority of students seem to be both internally motivated and report high autonomous behavior. Still, there is a considerable proportion of our participants with characteristically low motivation and autonomy or with relatively high level of motivation but accompanying low level of learner autonomy. Students belonging to these latter groups show similarly low level of self-efficacy and positive emotions. The implications of these results are potentially far-reaching and include not only classroom-related issues but also concerns for teacher education, which will be touched upon in the presentation. Finally, research implications will also be discussed.

Sources should be given the title References; this title should be bold but not numbered, and a space of 12 pt should be inserted before it. Only those sources that appear in the main text should be included in the References section and all citations should be resolved in the list of sources. Reference items should be displayed with 1 cm hanging indent and justified as shown below:

References

Ryan, S. 2019. Motivation as an individual difference. In: Lamb, M. - Csizér, K. – Henry, A. – Ryan, S. (eds.): *Palgrave Macmillan handbook of motivation for language learning*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 163–182.

METAREFLEXIÓK A KONFLIKTUS NARRATÍVÁJÁBAN A KÖZLÉS AKTUSÁRA TÖRTÉNŐ REFLEXIÓK AZ EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK KONFLIKTUSHELYZETEINEK ELBESZÉLÉSEIBEN

Csontos Nóra¹ – Kuna Ágnes²

¹KRE BTK, Magyar Nyelvtudományi Tanszék

²ELTE BTK, Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék

csontos.nora@kre.hu, kuna.agnes@elte.btk.hu

Az előadás a kognitív szemantika (Tolcsvai Nagy 2017) és a pragmatika mint szemléletmód (Verschueren 1999, Tátrai 2017) eredményeit felhasználva a konfliktusok átéléses elbeszélését újrakonstruálásként (Csontos 2016) értelmezi. Ezen újrakonstruálási folyamatban a KÖZLÉS aktusát állítja előtérbe, és azon metareflexiókat vizsgálja, melyek az esemény felidézésének folyamatában a beszélő saját vagy más szereplőnek a nyelvi tevékenységére, valamint tudati folyamatára irányulnak, azoknak hozzáférhetővé tételét valósítják meg.

A vizsgálati minta alapját 73 egészségügyi dolgozóval készült félig strukturált interjú adja, melynek témája a konfliktushelyzet, illetve annak körülményeinek elbeszélése (l. Csupor et al. 2017). Jelen vizsgálat a kutatás első fázisában 10 orvos és 10 nővér interjút elemzi. A kvalitatív módszerű vizsgálat a KÖZLÉS-re irányuló metareflexív kifejezéseket MAXQDA szoftverrel vizsgálja, amely a kvalitatív szempontok mellett kvantitativ eredményekkel is szolgál.

A vizsgálat szempontjai a következők: a) a KÖZLÉS-t hozzáférhetővé tevő konstrukciótípusok, ebből kiindulva b) a közölt tartalom megalkotásának módja, c) a KÖZLÉS beszédcselekvését megvalósító ige szemantikája, ehhez kapcsolódóan d) a KÖZLÉS kidolgozása során érvényesülő figyelemirányítói eljárás és a beszélő értékelő reflexióinak kifejeződése. Az eredményeket az előadás a beszélő státuszához (orvos vagy nővér) köti, illetve a KÖZLÉS két lehetőségének (tudati folyamat vagy mondás) viszonyában, továbbá a metareflexió irányultsága alapján is értékeli. Végezetül a konfliktusösszetevők lehetséges sémáit felhasználva (l. Csupor et al. 2017) arra reflektál, hogy a konfliktus átéléses elbeszélése során a KÖZLÉS-ek a konfliktus mely összetevőjét teszik hozzáférhetővé.

Az előadás célja a KÖZLÉS fogalmi és nyelvi konstruálásának elemzésével a KÖZLÉS-nek a konfliktus narratívájában betöltött szerepét, illetve a konfliktus kidolgozásához való hozzájárulását vizsgálni.

Irodalom

- Csontos Nóra 2016. Az idézés mint újrakonstruálás. *Jelentés és Nyelvhasználat* 3. 1–19.
<http://www.jeny.szte.hu/jeny-2016-csontosn>
- Csupor Éva – Kuna Ágnes – Pintér Judit Nóra – Kató Zsuzsa – Csabai Márta 2017. Konfliktustípusok és konfliktuskezelés magyar egészségügyi dolgozók körében. *Orvosi Hetilap* 158/16. 625–633.
- Tátrai Szilárd 2017. Pragmatika. In: Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *Nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó. 899–1058.
- Tolcsvai Nagy Gábor szerk. 2017. *Nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Verschueren, Jeff 1999. *Understanding pragmatics*. London, New York, Sydney, Auckland: Arnold.

TYPES OF TASKS IN HUNGARIAN EFL TEACHING: RESULTS OF AN OBSERVATION STUDY

Brigitta Dóczi

Eötvös Loránd University, Department of English Applied Linguistics

doczi.brigitta@btk.elte.hu

In recent years foreign language learning and teaching in Hungary have attracted considerable attention, with studies predominantly focusing on learners of English (Csizér, 2020; Öveges & Csizér, 2018). However, there is still very little data on what is going on in the English language classroom. As part of a large-scale project, in an earlier study classroom processes (i.e., modes of working, language use, classroom tasks, input and output information) were analyzed (Dóczi & Csizér, in press) with the help of a piloted observation guide (Dóczi & Öveges, 2019) and it was revealed that the majority of the lessons contain both frontal teaching as well as elements of pair and group work, and although teachers place a great emphasis on using English in the classroom, students often appear to be reluctant to speak in the target language. The aim of the present talk is to further explore the types of tasks used in EFL classrooms. For the analysis data was collected from 47 lessons (with the participation of 19 teachers and 553 students) in eight secondary schools in Hungary. I plan to discuss the types and nature of input and output tasks (with a special focus on grammar and vocabulary as well as form and meaning) and how the teaching practices observed here relate to task-based (TB) and task-supported (TS) language learning. Furthermore, I would also like to raise the question as to what extent current teaching processes in Hungary comply with communicative practices and what aspects of TBLT and TSLT might be incorporated into the teaching repertoire to enhance learner motivation and boost language learning. Finally, future research directions will be addressed.

„MI A HELYES A MEGSZÓLÍTÁS?” NYELVI ILLEMTANI PROBLÉMÁK A NYELVI TANÁCSADÓI GYAKORLATBAN

Domonkosi Ágnes^{1,2} – Ludányi Zsófia^{1,3}

¹Nyelvtudományi Kutatóközpont, Nyelvtudományi és Alkalmazott Nyelvészeti Intézet

² Eszterházy Károly Katolikus Egyetem PK Gyógypedagógiai Intézet

³ Eszterházy Károly Katolikus Egyetem BMK Magyar Nyelvészeti Tanszék

domonkosi.agnes@nytud.hu, ludanyi.zsofia@nytud.hu

A nyelvi tanácsadás a szervezett nyelvmenedzselés (Jernudd–Neustupný 1987, Nekvapil 2012) hagyományos formája, amelynek során a tanácsadó oly módon igazítja el a hozzá forduló közönséget a nyelvhasználat kérdéseiben, hogy a nyelvtudomány aktuális eredményeit közérthető formában közvetíti. Célja a közösségben megfogalmazódó nyelvi problémák kezelése, a hétköznapi gyakorlatban alkalmazható nyelvi megoldások felkínálása (Beneš et al. 2018, Ludányi 2020). Az előadás célja annak bemutatása, hogy a nyelvi illemtani problémákkal kapcsolatos kérdések tanácsadói megválaszolása milyen összetett, sokrétű tájékozódást, több szempont figyelembevételét megkövetelő, közösségi felelősséggel járó tudománykommunikációs és nyelvmenedzselési feladat. A nyelvi tanácsadó tevékenység általános társadalmi szerepvállalásán túl ugyanis a nyelvi kapcsolattartásra, nyelvi illemtanra vonatkozó kérdések megválaszolásában a társas viszonyok és gyakorlatok alakításának felelőssége is érvényesül. A kutatás a Nyelvtudományi Kutatóközpont nyelvi tanácsadó szolgálatának e-mailekből épülő adatbázisában vizsgálja a nyelvi kapcsolattartásra vonatkozó kérdéseket és a rájuk adott válaszokat. Eredményeink szerint a nyelvi kapcsolattartásra (tegezés-magázás, megszólítások, köszönések) vonatkozó bizonytalanságok tipikusan normatív iránymutatást igénylő kérdésekként fogalmazódnak meg. Ezek megválaszolása pedig azért összetett feladat, mert a nyelvi adatok, a tudományos eredmények (Domonkosi 2002, 2017) bemutatása önmagában nem elég hatékony, mivel a kérdezők általában nem tájékoztatást, hanem egyértelmű tanácsot, iránymutatást várnak (vö. Domonkosi 2019). A tanácsadói feladat, azaz a nyelvmenedzselési cselekvési terv (*adjustment design*) készítése ezért a tudományos eredmények ismerete mellett megköveteli a közösség illemtani szokásrendjében való tájékozottságot, a kérdező szociokulturális helyzetének és környezetének felismerését, nyelvi és társas attitűdjeinek azonosítását is. Az előadás a feldolgozott adatbázisból néhány konkrét nyelvi illemtani kérdést kiemelve mutatja be a válaszadás nehézségeit, a figyelembe veendő szempontok sokrétűségét és a tanácsadásban érvényesített gyakorlatokat.

Irodalom

- Beneš, M. – Prošek, M. – Smejkalová, K. – Štěpánová, V. 2018. Interaction between language users and a language consulting center: Challenges for language management theory research. In Fairbrother, L. – Nekvapil, J. – Sloboda, M. (eds.): *The language management approach: A focus on research methodology*. Berlin: Peter Lang. 119–140.
- Domonkosi Á. 2002. *Megszólítások és beszédpartnerre utaló elemek nyelvhasználatunkban*. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 79. szám. Debrecen.
- Domonkosi Á. 2017. A nyelvi kapcsolattartás alapformái. In: Tolcsvai Nagy G. (szerk.): *A magyar nyelv jelen és jövője*. Budapest: Gondolat Kiadó, 279–298.
- Domonkosi Á. 2019. A kutatástól a tanácsadásig, az illemtantól az adatokig: diskurzusok a nyelvi kapcsolattartásról. *Filologia.hu* 10/1–2. 77–85.
- Jernudd, B. H. – Neustupný, J. V. (1987) Language planning: for whom? In: Laforge, L. (ed.): *Proceedings of the International Colloquium on Language Planning*. Québec: Les Press de L'Université Laval. 69–84.
- Ludányi Zs. 2020. Nyelvi menedzselés és nyelvi tanácsadás. Helyzetkép, lehetőségek, feladatok. *Magyar Nyelvőr* 144/3. 318–345.
- Nekvapil, J. 2012. Some thoughts on “noting” in language management theory and beyond. *Journal of Asian Pacific Communication* 22/2. 160–173.

Egy ikerpár a kriminalisztikai célú beszélőazonosítás célkeresztjében – esettanulmány

Fejes Attila^{1,2} – Gocsál Ákos^{3,4}

¹ Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézet

² NKE Rendészettudományi Doktori Iskola

³ PTE Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet

⁴ ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont

A kriminalisztikai célú beszélőazonosítás során tipikus ügytípus, amikor a hatóság birtokában lévő, ismeretlen személy beszédprodukciónak kell összehasonlítani az eljárásba bevont ismert személy hangjával. A kriminalisztikai hangszakértő célja ebben az esetben a beszélők azonossága valószínűségének megállapítása. A beszélőazonosítási módszertan percepció elemzésből, akusztikai-fonetikai vizsgálatokból és biometrikus mérésekből tevődik össze.

Magyarországi kutatások nem ismeretesek ikrek beszédének kriminalisztikai célzatú összehasonlítási eredményeinek témájában, ugyanakkor fontos vizsgálni, hogy az ikertestvérek beszédprodukcójában milyen hasonlóságok és különbségek figyelhetők meg, továbbá, hogy mindezek milyen hatást gyakorolnak a vizsgálati eredményekre.

Esettanulmányunkban egy ikerpár tagjainak közreműködésével két azonosítási helyzetet hoztunk létre. Az ismeretlen beszélőt modellezendően diktafonnal spontán beszélgetést rögzítettünk az ikerpár mindkét tagjával külön-külön, eltérő időpontban. Ezt követően 3-4 héttel mindkét iker beszélőtől – szintén más időpontban – a hangszakértői módszertannak megfelelően, stúdió-eszközök alkalmazásával hangmintát vettünk (gyanúsítottak). Az első azonosítási helyzetben az ikerpár A tagja az ismeretlen beszélő, akinek a hangját összevetettük mindkét beszélő hangmintájával, míg a második helyzetben a B személy volt az ismeretlen, akinek a hangja összehasonlításra került szintén mindkét iker beszélő stúdiómikrofonos hangmintájával.

Az esetpélda mindkét azonosítási szituációjában ezt követően elvégeztük ugyanazokat az összehasonlító vizsgálatokat a teljes beszélőazonosítási módszertan felhasználásával. Az eredmények vizsgálata során azt tapasztaltuk, hogy a nem ikerpár beszélők eredményeihez képest több hasonlóság fedezhető fel az ikrek mintáiban, ugyanakkor a módszertannal megkülönböztethetőek a beszélők – az iker státuszuk ellenére.

Feld-Knapp Ilona (Budapest) / Perge Gabriella (Budapest)

A tanári nyelv funkcióinak vizsgálata a német mint idegen nyelv oktatásában

A tanítás az emberi kommunikáció egy formája, melynek speciális jellemzői vannak. A természetes, spontán kommunikációtól abban különbözik, hogy célorientált és a tanár által irányított, azaz meghatározott tanítási és tanulási célok megvalósulását szolgálja. A tantermi kommunikáció sikerét és hatékonyságát számos tényező befolyásolja, melyben kiemelt jelentősége van a tanár kommunikatív magatartásának és a tanári nyelvnek. A tanári nyelvet nagyfokú komplexitás jellemzi, szerves részét képezik a verbális, non- és paraverbális eszközök. Kiemelten fontos szerepet játszik a tanári nyelv az idegen nyelvek tanítása során, mert a nyelvtanulók számára az egyik legfontosabb inputfunkciót is betölti, a tanári nyelv mint a tanulók számára nyelvi és tartalmi szempontból. A tanári nyelvvel való tudatos bánásmód képessége az egyik legfontosabb tanári kompetencia, így fejlesztése az egyetemi idegennyelv-tanárképzés egyik központi feladata. A tanári nyelv kiépülését a tanulmányok során különböző területeken szerzett tapasztalatok befolyásolják. Így döntő jelentősége van a tudományos ismeretek elsajátítása során, valamint a tanítás gyakorlatában szerzett tapasztalatoknak. A tanári nyelv a tanár számára a tanítás szervezésének, a tanórai beszédaktusok megvalósításának legfőbb eszköze. Emellett nagyon fontos szerepet játszik a tanári magyarázatokban is, melyek a különböző tanulási nehézségek áthidalását szolgálják. Hagyományos keretek között az iskolai gyakorlatban a leendő tanárok jelenléti oktatásban szerezhetik meg a tapasztalataikat. Emellett ugyanakkor fontos tapasztalatot szerezni a digitális térben zajló online oktatásról is. Ennek a jelentőségére mutatott rá az elmúlt időszakban váratlanul kialakult járványhelyzet. A kényszerűségből bevezetett digitális oktatás vizsgálata fontos tanulságokkal szolgálhat az egyetemi tanárképzés számára.

Előadásunkban egy empirikus kutatás kerül bemutatásra, mely azzal a céllal valósult meg, hogy a digitális formában zajló oktatás milyen hatással van a tanári nyelvre, különös tekintettel a tanári nyelv funkcióinak bővülésére, valamint a verbális, non- és paraverbális eszközök használatára. A kutatás adatközlői egyetemi hallgatók és gyakorló tanárok. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak az egyetemi képzés tartalmainak optimalizálásához.

Feld-Knapp Ilona (Eötvös Loránd Tudományegyetem) knapp.ilona@btk.elte.hu

Perge Gabriella (Eötvös Loránd Tudományegyetem) perge.gabriella@btk.elte.hu

A MAGYAR *ÉREZ*, FRANCIA *SENTIR* ÉS SPANYOL *SENTIR* IGÉK KORPUSZALAPÚ KONTRASZTÍV VIZSGÁLATÁNAK TANULSÁGAI

Galac Ádám

Eötvös Loránd Tudományegyetem

adam.galac@gmail.com

Előadásomban egy kontrasztív korpuszvizsgálat eredményeinek a nyelvészetben túlmutató alkalmazási lehetőségeiről fogok beszélni. A vizsgálat tárgyát három nagy mértékben poliszém észlelési ige képezte: a magyar *érez*, illetve francia és spanyol megfelelői (írásuk alapján mindkettő *sentir*). E három ige lehetséges jelentései között szembetűnően nagy az átfedés: mindhárman utalhatnak tapintással, szaglással és ízleléssel kapcsolatos érzetekre, ugyanakkor kulcsfontosságúak a saját testi érzetek (propriocepció, interocepció), az érzelmek, valamint bizonyos kognitív állapotok nyelvi konceptualizációjában is. Ezáltal olyan multimodális észlelési igékről van szó (vö. Fernández Jaén 2012: 472), amelyek nem az öt érzék jól ismert kulturális modelljét (vö. Winter 2019: 11–15) tükrözik, hanem az észlelés, az érzelmek és a kognitív folyamatok közötti szoros kapcsolatra mutatnak rá.

A francia *sentir*, spanyol *sentir* és olasz *sentire* kontrasztív vizsgálatában meghatározó Enghels és Jansegers (2013) munkája, akik e három rokon ige ekvivalenciájának mértékét kutatták egynyelvű és fordítási korpuszokon. Kutatásomban ezt a vizsgálatot – egy részletesebb szempontrendszer használatával – kiterjesztettem a magyar *érez* igére, amelynek szemantikai hasonlósága az újlatin igékhez azért is különösen figyelemreméltó, mert nemcsak genealógiailag és tipológiailag is más nyelvi kontextusban működnek, de eredetük is különböző: míg a klasszikus latin *sentio* általános fizikai és kognitív észlelést fejezett ki (érzelmeket nem, vö. Jansegers–Gries 2020: 148), a magyar *érez* feltehetően az *ér*, *érint* igék szócsaládjába tartozik, és eredetileg tapintásra utalt (TESz. 1: 785–786; vö. Sweetser 1990: 37–38).

Az internetes forrásokból összeállított TenTen korpuszcsalád 500-500 konkordanciájának manuális vizsgálata során feltérképeztem a magyar *érez*, francia *sentir* és spanyol *sentir* legjellemzőbb jelentésbeli és formai előfordulásait saját szociokulturális közegükben, a típusok és a gyakoriságok terén is érdekes megfigyeléseket téve. Az elsődleges kontextuális jelentések nagy részét tekintve azonos arányokat figyelhetünk meg, azonban fontos használatbeli különbségek is láthatóvá váltak. Előadásomban azt a kérdést fogom körüljárni, hogy hogyan hasznosíthatóak az eredmények gyakorlatiasabb területeken, elsősorban a nyelvoktatásban.

Irodalom

Enghels, R. – Jansegers, M. 2013. On the crosslinguistic equivalence of *sentir(e)* in Romance languages: A contrastive study in semantics. *Linguistics* 51/5. 957–991.

Fernández Jaén, J. 2012. *Semántica cognitiva diacrónica de los verbos de percepción física del español*. Tesis doctoral. Alicante: Universidad de Alicante.

Jansegers, M. – Gries, S. Th. 2020. Towards a dynamic behavioral profile: A diachronic study of polysemous *sentir* in Spanish. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory* 16/1. 145–187.

Sweetser, E. 1990. *From Etymology to Pragmatics. Metaphorical and Cultural Aspects of Semantic Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.

TESz = Benkő, L. (szerk.) 1967–1976. *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* 1–3. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Winter, B. 2019. *Sensory Linguistics*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.

ZÖNGEJELLEMZŐK ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK SPONTÁN BESZÉDÉBEN

Garai Luca¹ – Jankovics Julianna^{1,2}

¹ELTE Bölcsészettudományi Kar Nyelvtudományi Doktori Iskola

²BGéSZC Öveges József Technikum és Szakképző Iskola

garailuc@gmail.com, jankovicsjuli@gmail.com

Bevezetés

Az értelmi fogyatékossgal élők beszédprodukcója és beszédpercepciója eltér az ép intellektusú személyekétől (Lukács–Kas 2014). A nyelv és a beszéd fejlesztése ebben a társadalmi csoportban fontos kérdés, de ehhez nem mindig állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyekből akár egy terápiás jellegű módszert ki lehet dolgozni. Társadalmi felelősségünk, hogy a nyelvészet és a gyógypedagógia eszköztárával minél szélesebb körben megismerjük az értelmi fogyatékossgal élő személyek beszédének sajátosságait, és ezen tapasztalatokat beépítsük a nyelvi- és beszédkézségek fejlesztésébe.

A kutatás célja az enyhe értelmi fogyatékossgal élő fiatalok spontán beszédének szupraszegmentális vizsgálata. Több nyelvben (például az angolban, fársziban, portugálban) a Down-szindrómával élő gyermekek és felnőttek esetében már vizsgálták az általános alaphfrekvenciát, a jitter- és shimmerértéket (pl. Moura et al. 2008; Seifpanahi et al. 2011). A Down-szindrómás populáció egyrészt anatómiai eltéréseket is mutat (Kent–Vorperian 2013), másrészt a középsúlyos fogyatékossgai kategóriába tartozik. Ennélfogva a jelen kutatás nemcsak a nyelvi sajátosságok, hanem az anatómiai eltéréseket nem mutató és az enyhe értelmi fogyatékossgai kategóriába tartozó populáció vizsgálata miatt újdonságnak számít nemzetközi tekintetben is.

Az eddigi irodalmak alapján feltételezzük, hogy az enyhe értelmi fogyatékossgal élő beszélők átlagos alaphfrekvenciája magasabb a nemben és korban illesztett kontrollszemélyek eredményeihez viszonyítva. A jel-zaj viszony esetében ezzel szemben alacsonyabb értékeket várunk az enyhe értelmi fogyatékossgal élők csoportjában, hiszen az alacsonyabb értékek zörejeesebb beszédre utalnak (vö. pl. Bóna 2009).

Módszertan

A jelen kutatásban összesen 16 (8 férfi és 8 nő) enyhe értelmi fogyatékossgal élő 17 és 24 év közötti beszélő spontán beszédében vizsgáljuk meg az alaphangszerkezet sajátosságait, továbbá elemezzük a zöng jellemzőit. A saját készítésű hangfelvételek során interjúszerűen kérdeztük az adatközlőket tanulmányaikról, munkájukról, szabadidős tevékenységeikről. A hangfelvételeket a *Praat* programban (Boersma–Weenink 2018) szegmentumszinten annotáltuk, majd a *VoiceSauce* (Shue et al. 2009) segítségével, magánhangzókra vetítve nyertük ki az alaphfrekvencia és a jel/zaj viszony értékeit. Kutatásunkban a leggyakrabban előforduló magánhangzók (vö. Beke et al. 2012) közül az [v], [ε], [i] és [o] esetében végeztük el a számításokat.

Eredmények és következtetések

Előzetes eredményeink alapján az enyhe értelmi fogyatékossgal élőknél, mind a nők, mind a férfiak körében magasabb átlagos alaphfrekvencia-értéket és ezzel együtt magasabb HNR-t mértünk. A magasabb f_0 -eredmények megegyeznek a szakirodalom által közölt eredményekkel.

Első hipotézisünk alátámasztást nyert, de a második feltevésünk nem igazolódott. Habár az enyhe értelmi fogyatékossgal élők esetében vártunk zörejeesebb magánhangzó-megvalósulásokat, az eredmények ennek ellenkezőjét mutatják.

Irodalom

- Boersma, P. – Weenink, D. 2018. *Praat: doing phonetics by computer*. (Version: 6.0.43.) <https://www.fon.hum.uva.nl/praat/>
- Bóna J. 2009. Az idős életkor tükrözödése a magánhangzók ejtésében. *Beszédkutatás 2009*. 76–87.
- Beke A. – Gósy M. – Horváth V. 2012. Gyakorisági vizsgálatok spontán beszédben. *Beszédkutatás 2012*. 260–277.
- Kent, R. D. – Vorperian, H. K. 2013. Speech impairment in Down syndrome: A review. *Journal of Speech, Language and Hearing Research* 56/1. 178–210.
- Lukács Á. – Kas B. 2014. Nyelvsajátítás és értelmi fogyatékossg. In: Pléh Cs. – Lukács Á. (szerk.): *Pszicholingvisztika 1–2.: Magyar pszicholingvisztikai kézikönyv*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1383–1404.
- Moura, C. P. – Cunha, L. M. – Vilarinho, H. – Cunha, M. J. – Freitas, D. – Palha, M. – Poeschel, S. M. – Pais-Clemente, M. 2008. Voice parameters in children with Down syndrome. *Journal of Voice* 22(1). 34–42.
- Seifpanahi, S. – Bakhtiar, M. – Salmalian, T. 2011. Objective vocal parameters in Farsi-speaking adults with Down syndrome. *Folia Phoniatica et Logopaedica* 63(2). 72–76.
- Shue, Y.-L. – Keating, P. – Vicenik, C. – Yu, K. 2009. VoiceSauce: A program for voice analysis. *The Journal of the Acoustical Society of America* 126/4. DOI: 10.1121/1.3248865.

A diskurzusjelölők és a tolmács felelőssége: A pragmatikai elemek szerepe a tolmácsolási stratégiákban

Götz Andrea

Károli Gáspár Református Egyetem

gotz.andrea@kre.hu

Ismert probléma a tolmácsolásban annak jelensége, hogy a hallgatóság a tolmácsolt megnyilatkozás nyelvi megfogalmazását nem a tolmácsnak, hanem a tolmácsolt személynek tulajdonítja (l. Blakemore és Gallai 2014), így a tolmácsok nyelvi viselkedésének messzemenő következményei lehetnek. A tolmácsolt személy megítélésre negatívan hathat bizonyos nyelvi elemek (diskurzusjelölők, tompító elemek) használata a tolmácsolásban, ennek megfelelően az efféle elemektől „megtisztított” diskurzushoz a befogadók pozitívabban viszonyulnak, megbízhatóbbnak, szavahitelebbnek értékelik (Hale 2004).

Emellett a tolmácsolás korpuszalapú kutatása kimutatta, hogy a tolmácsolás során a szövegekben növekszik a pragmatikai elemek száma (Defrancq et al. 2015), valamint a tolmácsok nemcsak több tompító elemet használhatnak az eredeti beszélőknél, hanem különféle stratégiák megvalósítására is használhatják (pl. arcvédés) ezen elemeket (Magnifico és Defrancq 2017). Ezen eredmények ellenére még nem került sor annak korpuszalapú vizsgálatára, hogy a pragmatikai elemek stratégiai használata milyen következményekkel jár a tolmácsolt diskurzus megítélésére. A tolmácsolási gyakorlat leíró vizsgálata nélkül azonban ezen elemek tudatosításának, tudatos használatának oktatása sem lehetséges.

A jelen kutatás a kötőelemek, diskurzus- és pragmatikai jelölők (pl. *well, I think, szerintem, ezért* stb.) használatát és stratégiai szerepét vizsgálja magyar–angol és angol–magyar európai parlamenti szinkrontolmácsolásban. A korpusz 33 031 magyar és 32 656 angol forrásnyelvi, valamint 37 356 angol és 23 219 magyar célnyelvi szót tartalmaz, 4 óra 41 percnyi magyar–angol és 3 óra 47 percnyi magyar–angol anyagban. Az eredmények alapján az elemek gyakorisága növekszik a tolmácsolásban, számos stratégiát töltve be a diskurzusszervezéstől a tolmácsok és a felszólalók arcvédéséig. Az előadás az elemek használatának rendszeres leírása mellett azonosít olyan stratégiákat is, amelyekkel elkerülhető az elemek problematikus alkalmazása.

Irodalom

- Blakemore, D., – Gallai, F. 2014. Discourse markers in free indirect style and interpreting. *Journal of Pragmatics* 60. 106–120. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2013.11.003>
- Defrancq, B. – Plevoets, K. – Magnifico, C. 2015. Connective Items in Interpreting and Translation: Where Do They Come From? In: Romero-Trillo, J. (ed.): *Yearbook of Corpus Linguistics and Pragmatics 2015*. Cham: Springer. 195–222. https://doi.org/10.1007/978-3-319-17948-3_9
- Hale, S. B. 2004. *The discourse of court interpreting: Discourse practices of the law, the witness, and the interpreter*. Amsterdam: Benjamins.
- Magnifico, C. – Defrancq, B. 2017. Hedges in conference interpreting: The role of gender. *Interpreting* 19/1. 21–46. <https://doi.org/10.1075/intp.19.1.02mag>

Biometric speaker identification in recordings with ten years-long time lag

Grácz, Tekla Etelka¹ – Fejes, Attila² – Krepsz, Valéria¹ – Huszár, Anna¹

¹Hungarian Research Centre for Linguistics

²Special Service for National Security

³Humboldt University of Berlin

graczi.tekla.etelka@nytud.hu, fejes.attila@nbsz.gov.hu, krepsz.valeria@nytud.hu, huszar.anna@nytud.hu

Introduction

One of criminalistics' major fields is person identification (SI) that includes speaker identification in itself. In SI, two speech samples are compared: one produced by an unknown speaker, and one produced by a known speaker. The speech experts rate the possibility that the two speakers are identical. In cases like this, the speech experts use a combined methodology including biometric tests. The speech can often be dated far apart, therefore the question arises what effect the specific time span between the recordings has on the results of speaker identification.

Methods

The present study analyses the 20 speakers of a longitudinal speech corpus that is being built recording the same speakers with 10 years' time span. In the present study, sentence readings and spontaneous speech materials were analyzed. Vocalize software (Deep Neural Network based x-vectors) was used for the identification scoring. Identification matrices were created, and the Score and Likelihood Ratio results were compared by lmm (in R) among i) the same and ii) the different speech styles ten years apart, iii) the different speech styles of the same recording session, and iv) the same speech styles of the same recording session. These latest results were included in order to have a control value of the identification of our speakers.

Results

The scores were the highest for the comparison of the same speaker between parts from the same speech task of the same recording session, while they were the lowest for the comparison of different speakers. The scores were in between these two ranges for the comparison of the same speaker across different speech tasks, and also between the two recording sessions. The comparison of the same speaker between the two recording sessions yielded lower scores, often with negative values. The results showed large individual and speech style dependent differences (Fig. 1).

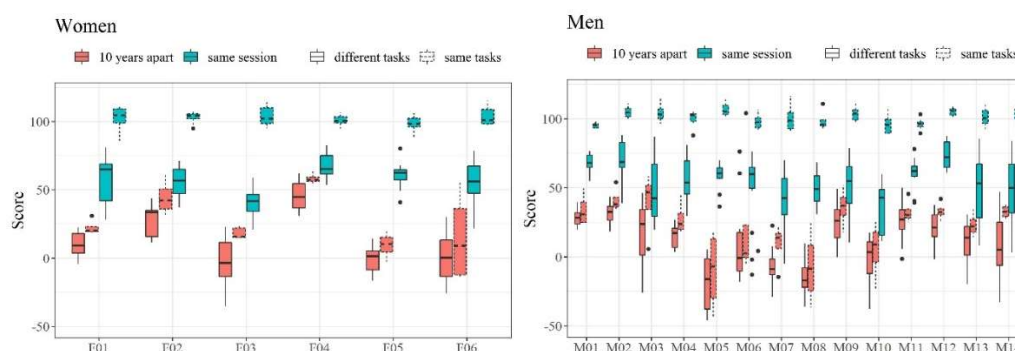

Figure 1. Likelihood scores for speaker identification for the same speakers across speech styles and ten years

Conclusions

These result may help to describe how the biometric methods can be evaluated during real life tasks of speaker identification based on speech samples recorded years apart.

Acknowledgement

The research was funded by the National Research, Development and Innovation Office, project number: FK128814.

SZENTIMENT- ÉS EMÓCIÓELEMLÉZÉS MAGYAR NYELVŰ HÍRSZÖVEGEKEN

Guba Csenge^{1;2}

¹Társadalomtudományi Kutatóközpont, Politikatudományi Intézet

²Szegedi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola

guba.csenge@tk.hu

1. Bevezetés

Az előadás a magyar nyelvű hírszövegeken végzett szentiment- és emócióelemzés nehézségeit ismerteti, illetve bemutatásra kerül egy újfajta, emóciókon alapuló, a domainre sikerrel alkalmazható kategóriarendszer.

A szentimentelemzés (másképpen: értékelélemzés) célja, hogy írott vagy beszélt szövegekről megállapítsa, hogy milyen értékelő tartalmat fejeznek ki (Szabó 2018). A szentimentelemzés széles körben alkalmazható multidiszciplináris terület. Az alkalmazásával nyomon lehet követni többek közt vállalatok, közszereplők vagy termékek reputációját, és ezek segítséget nyújtanak a további piaci és gazdasági elemzésekhez (Balahur és mtsai 2009). Ebből kifolyólag egyre nagyobb az érdeklődés azok hírszövegekben való meghatározására is (Beutin et al. 2008, Arruda et al. 2015, Khoo et al. 2012, Taj et al. 2019).

Az emócióelemzés a szentimentelemzés egy altípusának is tekinthető, amely arra irányul, hogy automatikusan azonosítsa a szövegek érzelmi tartalmait (Strapparava és Mihalcea 2008).

2. Módszertan

A kutatás első célja hírszövegek szentimentjének azonosítása volt. A kézi annotálás során az annotátorok online hírszövegeket kaptak, melyeknek különböző szempontok szerint meg kellett adni a szentimentértékét. Az annotátorok közötti egyetértés növelésének érdekében a szentiment annotálása helyett létrehoztunk egy 12 topikból álló emóciókategorizációs rendszert. Az emóció-topikok meghatározásakor elsődleges célunk volt, hogy alkalmas legyen hírszövegek kategorizálására. Ezek a topikok szentimentre aggregálhatóak, így a cikkek emóció- és szentimentértéke is meghatározhatóvá válik.

3. Eredmények

Összesen ez idáig 1500 hírszöveget annotáltunk, és az annotátorok közötti egyetértés Cohen-féle kappával mérve 0,636 kappa.

4. Következtetések

Az előadás fő célja, hogy bemutassa mindazokat a dilemmákat és az általunk alkalmazott megoldásokat, amelyek az emócióelemzés során felmerültek. Bemutatásra kerül az általunk használt emóciókategorizációs rendszer, az annotáció menete, illetve az annotátorok közötti egyetértésmérés eredményei is. Végül szó esik néhány olyan problémáról és jövőbeli tervről, amelyet alaposabb megfontolás tárgyává kell tenni a jövőben.

Irodalom

- de Arruda, G. D., Roman, N. T., & Monteiro, A. M. (2015, November). An annotated corpus for sentiment analysis in political news. In *Anais do X Simpósio Brasileiro de Tecnologia da Informação e da Linguagem Humana* (pp. 101-110). SBC.
- Bautin, M., Vijayarenu, L., & Skiena, S. (2008, April). International sentiment analysis for news and blogs. In *ICWSM*. Khoo, C. S. G., Nourbakhsh, A., & Na, J. C. (2012). Sentiment analysis of online news text: a case study of appraisal theory. *Online Information Review*.
- Liu, B. (2010). Sentiment analysis and subjectivity. *Handbook of natural language processing*, 2(2010), 627-666.
- Liu, B. (2012). Sentiment analysis and opinion mining. *Synthesis lectures on human language technologies*, 5(1), 1-167.
- Taboada, M., Brooke, J., Tofiloski, M., Voll, K., & Stede, M. (2011). Lexicon-based methods for sentiment analysis. *Computational linguistics*, 37(2), 267-307.
- Strapparava, C., & Mihalcea, R. (2008, March). Learning to identify emotions in text. In *Proceedings of the 2008 ACM symposium on Applied computing* (pp. 1556-1560).
- Szabó, M. (2018). A szentimentérték módosulásának a problémája a magyar nyelvű szövegek szentimentelemzésében, különös tekintettel az értékvesztésre és az értékváltásra (Doctoral dissertation, szte
- Taj, S., Shaikh, B. B., & Meghji, A. F. (2019, January). Sentiment analysis of news articles: A lexicon based approach. In *2019 2nd International Conference on Computing, Mathematics and Engineering Technologies (iCoMET)* (pp. 1-5). IEEE.

„SZELÍDEK”

THE BOTTOM-UP LP (=Language Policy)

Gúti Erika

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Nyelvtudományi Tanszék

guti.erika@pte.hu

Az alulról jövő nyelvpolitika a társadalom kiszolgáltatott, perifériára szorult rétegeivel foglalkozik. Alanyai azok az egyének, illetve csoportok, akiknek nincs, vagy alig van jogérvényesítő erejük, akiknek nyelve kívül marad a nyelvek versengésén. Ezért ezeknek a csoportoknak az érdekeinek szem előtt tartása egy olyan szelíd nyelvpolitikai modellben képzelhető el, ami attól szelíd, hogy nem a központi hatalom érdekében – bár azt természetesen figyelembe veszi –, hanem a társadalom peremére, perifériájára szorult csoportok érdekében indul ki. Az alanyok: (a) a nem sztenderd nyelvet beszélők; (b) a kommunikációs defektusokkal összefüggő változatot beszélők, illetve a siketek; (c) a migrációban résztvevő csoportok; (d) a cigányok; (e) a funkcionális illiteráció által sújtottak; (f) a kisebbségi kétnyelvű állampolgárok csoportjai; valamint (g) az idegennyelv-oktatás szabályozás szempontjából perifériára szorultak. A gyűjtőfogalom alá tehát olyan, hátrányos helyzetű csoportok tartoznak, amelyek a többséghez képest egyenlőtlen helyzetben vannak, nemcsak gazdasági, szociális, kulturális hátrány sújtja őket, hanem nyelvi hátrány is. Természetesen a nyelvi hátrány leküzdése önmagában is fontos, azonban az egyének a helyzetéből fakadó elsősorban társadalmi hátránnyal is meg kell küzdenie, a rosszabb kilátással, illetve a társadalom felől érkező diszkriminatív szemlélettel (Gúti–Szépe, 2006).

Az előadás a továbbiakban a téma részdiszciplínák felőli megközelítésével foglalkozik: (a) méltányosság pedagógiájával, (b) az emberi jogok filozófiájával (Halmai–Tóth, 2003; EJENY, 1948); majd a fentebb felsorolt alanyok közül néhány kiemelt csoporttal; végül a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére vonatkozó jó gyakorlatokkal.

Irodalom:

Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 1948. Letöltés:

https://www.ohchr.org/en/udhr/documents/udhr_translations/hng.pdf (2021. 09. 29.)

Gúti E. – Szépe Gy. 2006. A szívárvány-koalíció nyelvpolitikája. Nyelvpolitika alulnézetben. In: Tóth Sz. (szerk.): *Hatalom interdiszciplináris megközelítésben*. Szeged, Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. 111–128.

Halmai G. – Tóth G. A. (szerk.) 2003. *Emberi jogok*. Budapest: Osiris Kiadó.

TRAUMAFELDOLGOZÁS ÉS IDENTITÁSKONSTRUKCIÓK – SIKET GYERMEKET NEVELŐ HALLÓ SZÜLŐKKEL KÉSZÜLT INTERJÚK KVALITATÍV ELEMZÉSE¹

Hattyár Helga

ELTE BTK/ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont

hattyar.helga@btk.elte.hu

A fogyatékos gyermek születése kényes egyensúlyt borít fel, amit a szülők természetesen traumaként élnék meg. A megrázkódtatás feldolgozásának jól körülhatárolható stádiumai vannak. Kálmán és Könczei (2002: 374–378) ezt a folyamatot a bánatkövel kirakott út metaforájával teszi szemléletessé, s a feldolgozás stádiumait négy szakaszra bontja, amelynek végén az elfogadás gyakorta csupán látszólagos (i.m.). Interjúk tanúskodnak arról, hogy a siket gyermeket nevelő halló szülők a diagnózis körüli és utáni időben egyaránt ellátatlanok maradnak, nem kapnak segítséget a trauma feldolgozásához, s általában arra sincs lehetőségük, hogy beszéljenek azokról a folyamatokról, amelyeknek részesei. A segítségnyújtás megtervezésében fontos lépés lehet megismerni, milyen élmények érik a szülőket, s azokat hogyan élik meg; a folyamat során, illetve eredményeképpen milyen szimbolikus terekre osztják fel gyakorlati színtereit, ezeket hogyan jellemzik, s legfőképpen: hogyan látják, láttatják magukat ebben a rendszerben, milyen identitásokat képeznek meg nyelvileg címkék, implikaturák, stílusok, használatával, viszonyulások artikulálásával stb. (l. Bucholtz–Hall 2005), amikor a gyermekükkel kapcsolatos kérdésekre válaszolnak, vagy amikor elmesélnek egy-egy történetet.

A kérdésekre siket gyerekeket nevelő 9 halló szülővel készített egyéni interjúk kvalitatív elemzésével keresem a választ. A több mint 16 órányi hanganyagot 2002 és 2007 között rögzítettem. A félig strukturált interjúk során a gyermek(ek)kel, illetve a siketiséggel, a jelnyelvvvel kapcsolatos témakörben feltett kérdéssről beszélgettünk.

Az interjúk szövegének elemzése során kirajzolódik többek között a biztonságos, a nyelvi és lelki megértést biztosító család mellett a félelmetes külvilág képe, ahol a megértési nehézségek és a siket gyerekekre váró veszélyek válnak hangsúlyossá, s az ehhez való viszonyulást illetően a beszélgetésekben a magára hagyott, aggódó, s olykor ezzel együtt a bátor/vagány anya identitása konstruálódik meg.

A kutatásban részt vevő szülők nagyrészt egyedül küzdenek meg azokkal a feladatokkal, nehézségekkel, amelyet siket gyermekük nevelése ró rájuk. Segítségét ehhez nagyon keveset kapnak, s gyakran nem áll rendelkezésükre megfelelő információ a gyermek (nyelvi) fejlődésével, fejleszhetőségével kapcsolatosan, ily módon a trauma feldolgozása lassan zajlik, illetve nem fejeződik be. Holott a család segítése, támogatása a siket gyermek megfelelő gondozásának, fejlesztésének is egyik fontos záloga. A siket gyermeket nevelő szülők szakszerű segítségének kidolgozásához további interjúkon, illetve nagyobb mintán, multidiszciplináris keretben végzett kvalitatív és kvantitatív kutatáson alapuló igényfelérésre lenne szükség.

Irodalom

- Kálmán Zsófia – Könczei György 2002. *A Taigetosztól az esélyegyenlőségig*. Budapest: Osiris Kiadó.
Bucholtz, M. – Hall, K. 2005. Identity and interaction: a sociocultural linguistic approach. *Discourse Studies* 7(4-5): 585–614.

¹ A kutatás támogatója: NyelvEsély projekt (2016–2021) (SZ-007/2016 és SZ-033/2019), kutatásvezető Bartha Csilla.

HATÓSÁGI KONTROLLT TÜKRÖZŐ KÉRDÉSEK – A JOGI NYELV TÖRTÉNETÉBŐL KIINDULVA

Havasi Zsuzsanna

Eötvös Loránd Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola

havasi.zsuzsanna@btk.elte.hu

A jog működése a nyelven keresztül valósul meg, így a tárgyalótermi diskurzusok során használt nyelvi eszköztár, manipuláció, esetleg éppenséggel a befolyásolás elkerülésére való törekvés gyakran áll a vizsgálat fókuszában a jog és nyelv kutatások területén (Varga 2020, Vinnai 2017). Nemcsak napjaink és a közelmúlt szövegei számítanak értékes adaléknak a területen: a jogi személyek hatalomgyakorlásának eszközei vagy éppen a vádlottak sikeresnek számító diskurzusstratégiái az angolszász történeti szociopragmatikai kutatásokban is bevett témaként tarthatók számon (Archer 2005, Kahlas-Tarkka 2012, Kryk-Kastovsky 2006).

Az előadás célja, hogy a történetiségből kiindulva, szociopragmatikai keretben mutasson be hatósági kontrollt tükröző kérdésstratégiákat és a tárgyalótermi diskurzusok diakrón vizsgálatával hívja fel a figyelmet a vallomástételt kontrolláló nyelvi eszközökre. Felvázolom egy az anyagra kialakított, de napjaink hatósági kérdéseinek elemzésében használt szempontokat is tartalmazó kérdéstipológia mentén, hogy a hatósági kérdések milyen stratégiákkal képesek a tanúk és a vádlottak befolyásolására – részletesen kitérek az eldöntendő kérdések mellett az evidencia forrásának kérdésbe foglalására, valamint a hatóság előzetes ismereteinek tükröztetésére. Húsz véletlen mintaként kiválasztott boszorkánypert elemeztem MAXQDA kvalitatív elemző szoftverben (VERBI 2019) kialakított címkékkel. Tanúkhöz és vádlottakhoz intézett kérdéseket is vizsgáltam, így ezen szempont mentén is elkülönül a hatóság befolyásoló szándéka.

Az előadás az ártatlanság vélelmét alapul nem vevő boszorkányperes anyagon keresztül hívja fel a figyelmet a kérdéseken keresztül megvalósuló kontrollra. Bár a szinkrón jelenségekre történeti párhuzamot keres, leírja, hogy a befolyásoló szándék milyen kérdésstratégiákat eredményezhet. Napjaink gyakorlatához is kapcsolódva tudatosítani kívánja, hogy a leggyakrabban kiindulópontként használt tipológia (az eldöntendő, választó, kifejtendő és nyitott kérdések csoportja) önmagában nem elégséges a kontroll mértékének feltárására, és hogy hasonló kérdésstratégiák esetében – mint az evidencia típusának kérdésbe foglalása – is lehet a stratégiát fenyegetően vagy éppen arculatvédő módon alkalmazni.

Irodalom

- Archer, D. 2005. Questions and Answers in the English Courtroom (1640–1760). A sociopragmatic analysis. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Kahlas-Tarkka, L. 2012. "I am a Gosple Woman". On Language in the Courtroom Discourse during the Salem Witch Trials, with Special Reference to Female Examinees. *Studia Neophilologica* 84: 55–69.
- Kryk-Kastovsky, B. 2006. Impoliteness in Early Modern English courtroom discourse. *Journal of Historical Pragmatics* 7: 213–243.
- Varga M. 2020. Magyar büntetőperes bírósági kihallgatások komplex nyelvészeti elemzése. Szeged: Doktori értekezés.
- Vinnai E. 2017. Jog és nyelv határán. A jogi nyelvhasználat nemzetközi és hazai kutatása. Budapest: Gondolat.
- VERBI Software 2019. MAXQDA 2020. Berlin: VERBI.

A VITAKULTÚRA NYELVI JELLEMZŐI SPANYOL NYELVŰ KÖZÖSSÉGEKBEN

Hegedüs Renáta¹

ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola

hegedusre@student.elte.hu

Nyelvtanárként elengedhetetlen a diákok szóbeli kifejezőképességének folyamatos fejlesztése, melyre a vita műfaja szolgálhat az egyik lehetséges feladattípusként (Martín Soria, 2013). A különböző kulturális ismeretek hiánya azonban egy vitaszituáció során félreértéseket eredményezhet, illetve csökkentheti a partnerek magabiztos kommunikációs készségeit (Baditzné, 2020). Jelen tudományos kutatás célja tehát az, hogy a spanyol és a magyar vitakultúrát összevesse, és egy kérdőíves attitűdfelmérés által keressen választ arra, hogy spanyol, illetve magyar beszélők hogyan értelmezik a magyar illetve spanyol nyelven zajló vitaszituációkat.

Az udvariasságelmélet szerint a nyelvészetben udvariasságnak nevezzük az olyan kommunikációs stratégiákat, melyek ahhoz segítik hozzá a beszélőt, hogy csillapítsák vagy elfojtsák a konfliktusos helyzeteket egy másik beszélővel szemben (Atienza et al. 2021). Az udvariasság a pragmatikában egyrészt az arcvédő tevékenységekben nyilvánul meg, melyek azonban kultúránként eltérőek lehetnek, tehát fontos tisztában lenni minden nyelv sajátosságaival annak érdekében, hogy kommunikációnkat ne ítélje meg udvariatlannak beszélőpartnerünk (Tóth, 2016).

A kutatás az elméleti háttér feltérképezése és bemutatása mellett egy kérdőíves (*Google Forms*) felmérés eredményeit mutatja be. A kérdőívet spanyol, valamint magyar anyanyelvű beszélők töltik ki. Rövid vitarészleteket kell értékelniük, illetve megállapítani, miért érzékelik a magyar, illetve spanyol nyelvű (feliratozott) részleteket hozzájuk közel állónak vagy éppen kultúrsokknak.

A várható eredmények alapján feltételezhető, hogy a spanyol beszélők és a magyar beszélők különböző módon értékelik majd egymás vitakultúráját, melynek oka az eltérő nyelvi elemek lehetnek. Ennek magyarázata a beszédfordulók átvételi módjának különbségében kereshető, illetve az eltérő intonációs mintázatok is befolyásoló szerepük lehetnek.

Irodalom

- Atienza et al. 2021. *Diccionario de términos clave de ELE*.
https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/cortesias.htm
(2021. 05. 06.)
- Baditzné Pálvölgyi, K. 2020. Patronos de titubeo en el habla espontánea de estudiantes de ELE húngaros: la influencia de la inmersión en el país meta. *REVISTA HORIZONTES DE LINGÜÍSTICA APLICADA* 19: 1. 145-158. <https://periodicos.unb.br/index.php/horizontesla/article/view/26945/26330> (2020. 05.05.)
- Martín Soria, C. 2013. *Técnicas de debate en la clase de ELE. Análisis de un caso práctico*.
https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/PDF/budapest_2013/50_martin.pdf
(2020.04.27.)
- Tóth, L. 2016. Arculat és udvariatlanság a társalgási interakciókban. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 71. 3/5. 497–511. <http://real.mtak.hu/42838/1/0016.2016.71.3.5.pdf> (2020.05.05.)

Társadalmi felelősségvállalás és részvételi szemlélet nyelvészeti etnográfiai kutatásokban

Heltai János Imre¹

¹Károli Gáspár Református Egyetem

heltai.janos@kre.hu

A részvételi kutatások arra törekednek, hogy minden érdekelt felet bevonjanak a vizsgálódásba, sőt elérjék elköteleződésüket a kutatás ügye mellett. A romakutatásokban Magyarországon is megjelentek a részvételi attitűdök (Lajos 2017), köszönhetően talán annak, hogy a romák esetében az etnikus és a szociális vonatkozások összekapcsolódnak, és a projektek jellemzője a szociális elköteleződés. Azonban az alkalmazott nyelvészeti – és így az egyébként a társadalmi felelősségvállalás alapelvét a kezdetektől hangsúlyozó szociolingvisztikai kutatásokban – a legutóbbi időkig sem jellemzők a részvételi megközelítések.

2016 óta egy kelet-magyarországi kisvároshoz kapcsolódó nyelvészeti etnográfiai projekteket koordinálok. Ezeknek fókuszában eleinte a helyben kétnyelvű roma közösségként definiált csoport tagjainak nyelvi gyakorlatai álltak, később megkezdődtek pedagógusok és más helyiek részvételével e nyelvi gyakorlatok közösségen kívüli emancipációját támogató tevékenységeink. A továbblépés kínáló irányát jelenti a romák és nem romák együttélését értelmező megszólalások vizsgálata; az ilyen kutatások hozzájárulhatnak az együttélés feszültségeinek csökkentéséhez.

Előadásomban azt mutatom be, hogyan kíséreljük meg e tevékenységek kezdeményezőiként – közös célokat kialakítva és közös felelősségvállalás mellett – érdekeltté tenni azokat, akik korábban „adatközlőként” vagy a „terepen” élőként jelentek meg a „kutatók” számára. Amellett érvelek, hogy e szemlélet konzekvens, közép- és hosszútávú alkalmazása olyan új innovációkhoz vezet, amelyek lehetővé teszik a társadalmi feszültségek kezelésének támogatását, elkerülve mind a társadalmi aktivizmus, mind a tudományos elitizmus csapdáit. Bemutatok egy 2020 nyarán végzett, a részvételiségre építő projektet, melynek során hallgatók, tanárok, roma gyerekek és felnőttek részvételével készítettünk el egy romani nyelvű mesekönyvet. Beszámolok jelenlegi tevékenységeinkről, ahol a cél egy felsőoktatási segédanyag készítése. Kitérek továbbá arra, hogy e tapasztalatok és eredmények hogyan épülhetnek be a kutatás helyszínén romák és nem romák egymásról való beszélésének kérdéseit érintő kutatásokba.

Irodalom

Lajos Veronika 2017. Sokszínű részvétel: Új szereplők és új szinterek a kortárs magyar romakutatásokban. In: *Cigány világok a Kárpát-medencében*. Magyar Néprajzi Társaság, ELTE BTK Néprajzi Intézet: Budapest. 149–167.

TRANZLINGVÁLÁS AZ EGYENLŐ ESÉLYEKÉRT: ROMANI BESZÉD AZ ISKOLÁBAN

Heltai János Imre¹ – Petteri Laihonen² – Szabó Tamás Péter³ – Tarsoly Eszter⁴

¹Károli Gáspár Református Egyetem

²Jyväskyläi Egyetem

³Jyväskyläi Egyetem

⁴University College London

heltai.janos@kre.hu, petteri.laihonen@jyu.fi, tamas.p.szabo@jyu.fi, e.tarsoly@ucl.ac.uk

Előre felkért hosszászólók:

Demeterné Berencsi Tünde¹ – Kerekesné Lévai Erika² – Lóthi Blanka³ – Molnár Zsuzsanna⁴ – Oláh Magdolna⁵ – Puskás Erika⁶ – Tündik Zita⁷ – továbbá doktori és egyetemi hallgatók (ELTE, KRE)

¹Tiszavasvári Magiszter Általános Iskola

²Tiszavasvári Magiszter Általános Iskola

³Jedlik Ányos Alapiskola, Szímő

⁴Jedlik Ányos Alapiskola, Szímő

⁵Ányos Alapiskola, Szímő

⁶Tiszavasvári Magiszter Általános Iskola

⁷Tiszavasvári Magiszter Általános Iskola

A transzlingválás (García 2009) egyszerre nyelvleírási koncepció és pedagógiai orientáció. Képviselői az emberek nyelvi repertoárját egységesnek feltételezik. Az elgondolás szerint a két- vagy több nyelv (mint szociokulturális konstrukció) mögött nincsenek különválasztható nyelvi repertoárok. A transzlingváló pedagógiai orientáció a tanulók minden nyelvét bevonja a tanulási folyamatba, és megkülönböztetve egymástól az egy-egy nyelvhez kapcsolódó, illetve az általános nyelvi képességeket (például a szövegalkotás és -értelmezés kompetenciája, érvelés kompetenciája stb.), nagy hangsúlyt fektet utóbbiak fejlesztésére.

Erasmus+ intézményi együttműködési projektünk a transzlingváló orientácót közép-európai roma diákok tanulásának támogatására alkalmazza. Mivel az elsődleges cél a gyerekek iskolai sikerességének növelése, a projekt szakít a romani nyelvi tervezés sztenderdizációs és egységes helyesírás kialakítását célzó hagyományaival. Ehelyett a résztvevők azokat a nem sztenderd, sokak által „kevert” nyelvű beszédmódokat engedik (sőt hívják) be az iskolába, amelyek valóban a gyerekek sajátjai. Célunk egy tanárképzésben használható, a jó gyakorlatokat összefoglaló tankönyv és egy ahhoz tartozó, 35 db 5-10 perces oktatófimből álló videótár létrehozása. A videótár filmjei egy-egy rövid transzlingváló osztálytermi jelenetet, illetve azok pedagógiai, illetve nyelvészeti értelmezését, elemzését tartalmazzák.

A workshopon részt vesznek a pedagógiai orientációt mindennapjaikban alkalmazó iskolai tanárok, a projekttermékek elkészítésében részt vállaló egyetemi és doktori hallgatók, illetve kutatók. A koncepció elméleti vonatkozásait a kutatásból származó példákkal illusztráljuk, illetve bemutatjuk a projekt már elkészült termékeit: osztálytermi jeleneteket tekintünk meg és elemzünk.

A workshop felépítése:

1. Transzlingváló osztálytermi pillanatok és elemzésük – kisfilmek megtekintése a projekttermékek közül 20 percben
2. Felvezető előadások 40 percben:
 - Heltai János Imre: Magyarországi romák transzlingválás beszédmódjai
 - Szabó Tamás Péter: A transzlingválás koncepciója a tanárképzésben
 - Tarsoly Eszter: Transzlingválás és fordítás
 - Petteri Laihonen: A nem tanítási vagy célnyelvek használata az iskolában.
3. 3-5 perces hallgatói és tanári hozzászólások előre felkért hozzászólókkal (tanárok, hallgatók, szülők) 40 percben, a következő témák mentén:
 - A transzlingválás bevezetése az intézményi mindennapokba – ideológiák és dilemmák
 - Transzlingválás az egynyelvű iskola tantervi környezetében
 - A transzlingválás és számonkérés
 - A transzlingválás kulturális relevanciája: szülői kapcsolattartás, iskola és élet összekapcsolódása, iskolán kívüli pedagógiai feladatok

- Transzlingválás és olvasástanulás, Transzlingválás és írásbeliség, Transzlingválás matematika és természettudományi órákon
- 4. Hozzászólások, beszélgetés 20 percben

Irodalom

García, Ofelia 2009. Education, multilingualism and translanguaging in the 21. Century, in T. Skutnabb-Kangas – R. Phillipson – A. K. Mohanty – M. Panda (eds.), *Social justice through multilingual education*. Cromwell: Multilingual Matters. 140–158.

THE SOCIETAL IMPACT OF MACHINE TRANSLATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS

Jolita Horbacauskiene¹ – Ramune Kaspere² – Vilmante Liubiniene³ – Jurgita Motiejuniene⁴ – Martynas Patasius⁵

¹Kaunas University of Technology

²Kaunas University of Technology

³Kaunas University of Technology

⁴Kaunas University of Technology

⁵Kaunas University of Technology

jolita.horbacauskiene@ktu.lt, ramune.kaspere@ktu.lt, vilmante.liubiniene@ktu.lt, jurgita.motiejuniene@ktu.lt,
martynas.patasius@ktu.lt

The advancement of artificial intelligence and machine learning is bringing machine translation and integrated solutions such as speech and image recognition close to human capabilities. Machine translation (MT) output quality may be perceived as sufficiently acceptable in certain language pairs, contexts, domains and purposes. However, quality in less popular language pairs is far from adequate. Apart from that, some recent studies have found that public awareness of MT capabilities and quality in certain domains, like medicine and law, is insufficient (Vieira et al., 2020). The societal impacts of MT technological solutions that may possibly help to effectively reduce the exclusion of particular groups (i.e. immigrants) of society in a variety of public services are under-researched.

The study is based on a survey that aims to disclose the need for, availability as well as the acceptability of machine translation technologies in various social groups (n = 400). The perception of the need, availability and use of MT technologies are determined by individual elements, e.g., user needs, interests, motivation, language proficiency and similar as well as different demographic variables (age, education, occupation, place of residence, economic status, etc.). Therefore, the results of the survey will disclose, explore and evaluate the impact of MT technological solutions on the effective participation of various social groups in everyday communication process.

The research is part of an ongoing project, financed by the Research Council of Lithuania (LMTLT, agreement No S-MOD-21-2), aiming at understanding perceptions of use, quality and impact on society of machine translation solutions.

References

Vieira, L.N. – Minako O'Hagan, M. – O'Sullivan, C. 2020. Understanding the societal impacts of machine translation: a critical review of the literature on medical and legal use cases. *Information, Communication & Society*, 24/11, 1515-1532. DOI: 10.1080/1369118X.2020.1776370.

BETEGBIZTONSÁG ÉS HATÉKONY KOMMUNIKÁCIÓ MULTIKULTURÁLIS ÉS TÖBBNYELVŰ EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEKBE – NEMZETKÖZI JÓ GYAKORLATOK HAZAI ADAPTÁLÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

Horváth Ágnes

Semmelweis Egyetem

horvath.agnes@se-etk.hu

Absztrakt

Számos kutatás számolt be kommunikációs nehézségekről olyan esetekben, amikor egy beteg idegen ország egészségügyi szolgáltatását vette igénybe. Mivel egy ilyen multikulturális és többnyelvű környezetben nagy a kockázata a félreértésnek, félrefordításnak és információvesztésnek, a külföldi betegek fokozott mértékben vannak kitéve valamilyen egészségkárosodás kockázatának. Annak érdekében, hogy mindez elkerülhető legyen, a beteg számára is tisztán érthető szóbeli és írásbeli kommunikációra van szükség.

Az előadás célja, hogy bemutassa a kulturális és nyelvi akadályokból származó nemkívánatos események széles skáláját, a nyelvi közvetítők szerepét az egészségügyi ellátásban, valamint a tolmácsolás és fordítás felé támasztott elvárásokat. Ezen kívül célja még, hogy feltárja, egyes országok a WHO amerikai, európai és nyugat-csendes-óceáni térségében milyen eszközökkel rendelkeznek a nyelvi akadályok leküzdéséhez annak érdekében, hogy az intézményekben kezelt nyelvi kisebbségek vagy a helyi nyelvet nem beszélő betegek ugyanolyan biztonságos és minőségi ellátást kapjanak, mint a többségi betegpopuláció tagjai. A nemzetközi tapasztalatok bemutatásával az előadás rámutat azokra a jó stratégiákra, amelyek haszonnal ültethetők át a magyarországi gyakorlatba a hasonló nehézségek elkerülése céljából.

Az előadásban bemutatott országokat egy előre meghatározott szempontrendszer, illetve esetenként személyes interjúk alapján térképeztük fel. A magyarországi helyzetelemzést kérdőíves kutatással egészítettük ki.

Irodalom:

Horváth, Á. – Molnár, P. 2021. A review of patient safety communication in multicultural and multilingual healthcare settings with special attention to the U.S. and Canada [publikálás alatt]. Szaknyelvi Intézet, Semmelweis Egyetem.

Johnstone, M. J. – Kanitsaki, O. 2006. Culture, language, and patient safety: Making the link. *Int J Qual Health Care* 18/5. 383-388.

The Joint Commission. 2010. Advancing Effective Communication, Cultural Competence, and Patient- and Family-Centered Care: A Roadmap for Hospitals. www.jointcommission.org/assets/1/6/roadmapforhospitalsfinalversion727.pdf (Utolsó letöltés: 2021.09.18).

WHO. 2002. Quality of care: patient safety. <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/patient-safety> (Utolsó letöltés: 2021.09.18).

HUNGARIO, MI AMAS VIN ĈI TIEL – MAGYARORSZÁG, ÉN ÍGY SZERETLEK AZ ESZPERANTÓ ÉS A TURIZMUS KAPCSOLATA A HAZAI ESZPERANTÓ NYELVKÖNYVEKBEN 1898–1989

Horváth Krisztián

esperanta.respubliko@gmail.com

Az eszperantó mozgalom több mint 100 éve alatt nemcsak egyfajta közös – és egyetemes – identitás kialakítására, de a nyelv turisztikai – és lokális – célú hasznosítására is lehetőség nyílt. Az eszperantó nyelvkönyvek egy adott ország és történelmi korszak sajátos korrajzát is magukban hordozzák, egyúttal kiemelik a korban leginkább fontosnak tartott látnivalókat egy adott országon belül. Mindezek együtt szemléletesen tükrözik a korszakokon átívelő történelmi változásokat (Mészáros 1989; Szabolcs 1990; Karlovitz 2001; Csík 2016).

Előadásomban a hazai eszperantó tankönyvkiadás mintegy 90 évének tankönyveit vizsgálom.

Kutatásom elméleti keretét és módszertanát a tankönyvelemzés jelenti. (Bárdos 1988; Bárdos 2005; Holló 2008). A kutatás során azonosítottam a releváns tartalmi elemeket, ezeket manuálisan annotáltam a szövegekben, majd csoportosítottam őket. Kutatási kérdéseim a következők:

1. Hogyan jelenik meg a turizmus és az eszperantó kapcsolata a vizsgált tankönyvekben?
2. Milyen és hogyan változik a Magyarországról a tankönyvekben kialakított kép?

Kutatási korpuszomat a legnagyobb hazai eszperantó gyűjteményben, a Fajszi-gyűjteményben az első hazai eszperantó tankönyv megjelenése (1898) és a rendszerváltás (1989) közötti bő 90 év fellelhető hazai eszperantó tankönyvei jelentik. A vizsgált tankönyvek három nagy, jól elkülöníthető korszakot ölelnek fel: a Monarchia, a két háború közötti és a második világháború utáni Magyarország hazai eszperantó tankönyveiről lesz szó. (A rendszerváltás utáni korszak hazai eszperantó tankönyveivel terjedelmi keretek miatt nem foglalkozom.)

Irodalom:

Bárdos Jenő (2005): *Élő nyelvtanítás-történet*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Bárdos Jenő (1988): *Nyelvtanítás: múlt és jelen*. Magvető, Budapest

Csik Tibor (szerk.) (2016): *A külföldi tankönyvek magyarságképe. Tanulmányok*. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest

Holló Dorottya (2008): *Értsünk szót! Kultúra, nyelvhasználat, nyelvtanítás*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Karlovitz János, Dr. (2001): *Tankönyv – elmélet és gyakorlat*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Mészáros István (1989): *A tankönyvkiadás története Magyarországon*. Tankönyvkiadó, Budapest – Dabasi Nyomda, Dabas

Szabolcs Ottó (1990): *Külföldi tankönyvek magyarságképe*. Tankönyvkiadó, Budapest

ÖT MAGYAR MAGÁNHANGZÓ FORMÁNSAINAK VARIABILITÁSA A BESZÉLŐAZONOSÍTÁS TEKINTETÉBEN

Huszár Anna¹ – Krepsz Valéria^{1,2}

¹Nyelvtudományi Kutatóközpont

²Humboldt University of Berlin

huszar.anna@nytud.hu, krepsz.valeria@nytud.hu

A beszélőazonosítás gyakorlatában gyakran vizsgálják a magasabb formánsokat (pl. Jessen 2008), amelyek jó alapot jelentenek a beszélők elkülönítésében. Ennek oka, hogy a magasabb formánsok esetében a szakirodalom nagyfokú invarianciát, így pl. a beszédhelyzettől, magánhangzó-minőségtől független értéket feltételez az azonos beszéltől származó minták esetében. Ezért a jelen kutatás kérdése, hogy 1) Kimutatható-e különbség a magánhangzók formánsértékeiben a beszéd típusok között? 2) Az esetlegesen különbségek hogyan hatnak a beszélőazonosításra, valamint mely formánsértékek tekinthetők meghatározónak az egyes magánhangzó-minőségek esetében a beszélőazonosítás során? Feltételezésünk szerint a felolvasásban jobban elkülönülnek a formánsértékek egymástól, mint a spontán beszédben, valamint a magánhangzók minősége és a formánsértékek is befolyással lesznek beszélőazonosítás eredményességére.

A vizsgálathoz 30 férfi és 30 női 20–50 év közötti beszélő hanganyagát választottuk ki a BEA adatbázisból. Minden adatközlő felvételéből két részt használtunk fel, az egyik feladatban hallott mondatokat kellett megismételniük, a másikban pedig ugyanazokat a mondatokat kellett felolvasniuk. Az 5 leggyakoribb magyar magánhangzót /ɒ a ε e i/ mindkét beszédstílusban ugyanabban a 20 CVC-hangkapcsolatban vizsgáltuk. A magánhangzók beszéd típusok közti különbségét Imm-mel, a beszélőazonosítást pedig LDA-val (Venables – Ripley 2002) végeztük. A tanító adatbázis az egyik beszéd típus, a tesztelő adatbázis a másik beszéd típus volt. Az ötféle magánhangzóból mindig egyet választottunk ki a tanító és a tesztelő adatbázishoz.

Az eredmények szerint a beszéd típus, a magánhangzó-minőség és a nemek interakcióban hatottak az első, a negyedik és az ötödik formánsra, a többi formánsra a beszéd típus nem gyakorolt szignifikáns hatást. Mindez a hiperartikulációval és a centralizációval indokolható.

Az LDA-modellek osztályozási eredménye magasabb volt amennyiben a magánhangzókat külön vizsgáltuk, illetve akkor, ha az F1 és F2-t is tartalmazta a modell. Az, hogy melyik formánskombináció hozta a legjobb eredményt, az magánhangzónként eltérő volt, viszont a férfiaknál mindig magasabb volt a osztályozás eredménye. Nem mutatott jelentős különbséget az osztályozási eredményben, hogy az olvasott vagy a visszamondott mondat volt a tanító adatbázis, kivéve az é magánhangzó esetében, ahol lényegesebb jobbnak bizonyultak az osztályozási eredmények, ha az olvasott mondatok voltak a tanító, és a visszamondott mondatok pedig a tesztelő adatbázis.

Az eredmények hozzájárulnak a beszéd típus beszélőazonosításban betöltött szerepéről való ismereteinkhez.

A kutatást az NKFIH-FK128814-es számú pályázat támogatta.

Irodalom

Jessen, M. 2008. Forensic Phonetics. *Lang Linguist Compass* 2(4). 671–711.

Venables W. – N. Ripley, B. D. 2002. *Modern Applied Statistics with S*, Fourth edition. Springer. New York. ISBN 0-387-95457-0, <http://www.stats.ox.ac.uk/pub/MASS4/>.

NYELVELSAJÁTÍTÁS A DIGITÁLIS MUNKARENDBEN A FELSŐOKTATÁSBAN (AZ ELMÚLT TANÉV TANULSÁGAI)

Huszi Ilona¹ – Lechner Ilona² – Bárány Erzsébet³ – Fábíán Márta⁴

¹ II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

² II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

³ II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

⁴ II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

huszi.ilona@kmf.org.ua, lechner.ilona@kmf.org.ua, barany.ersebet@kmf.org.ua, fabian.marta@kmf.org.ua

1. Bevezetés

COVID 19 – egy parányi, szabad szemmel nem látható vírus, amely olyan erővel és gyorsasággal szervezte át az egész világot, melyet 2020-ig még csak nem is tapasztaltunk. Létünknek nincs olyan eleme, amelyet ne befolyásolt volna a pandémia. Ez történt az oktatással is. A pedagógus-társadalom a diákokkal vállvetve kellett, hogy rövid idő alatt átértékelje a helyzetet és átálljon egy számára szokatlan tanítási módra, ami legelsősorban a jelenlétről a távolléti oktatási módra való váltást jelentette világszerte. Előadásunkban először tisztázni szeretnénk a távoktatással kapcsolatos fogalmakat, külön kiemelve az online és a hibrid oktatás előnyeit és hátrányait, illetve szeretnénk rávilágítani a jelenléti és a távolléti oktatás közötti különbségekre. Szólunk továbbá a „flipped” (fordított) tanításról is, mint modern oktatási módszerről és annak hatékony alkalmazásáról a felsőoktatásban.

2. Módszertan

Felmérést végeztünk a világjárvány első hullámának lecsengése után. Kutatásunkban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola angol, magyar és ukrán nyelv és irodalom szakos hallgatói (N=95), valamint az intézmény Filológia Tanszékének oktatói (N=18) vettek részt. Mind a két célcsoport külön online kérdőívet töltött ki, melyek arra fókuszáltak, milyen különbségek mutathatók ki a nyelvelsajátítási folyamatot illetően a jelenléti és digitális oktatás során. A diákok nyelvtanulásra való motiválása a jelenléti oktatás során is igazi kihívásokat jelent a tanárok számára, a digitális oktatásra ez még fokozottabban igaz. Felmérésünkben arra is kerestük a választ, hogy a tanárok hogyan motiválták diákjaikat a virtuális térben, illetve mi volt a diákok reakciója mindegyikre.

3. Eredmények

A szakirodalom szerint (pl. Gaud, 1999; Bender, Wood és Vredevoogd, 2004) a távoktatás sokkal időigényesebb, mint a jelenléti. Ugyanerre a következtetésre jutottunk a kutatási adataink elemzése során. A legkomolyabb problémát a távrolól történő motiválás, a hallgatók értékelése, illetve a diákok autonómiájának fejlesztése okozta a tanárok számára. A diákok legnagyobb gondja a felkészületlenségük volt, az, hogy váratlanul érte őket a hirtelen kialakult helyzet, a távoktatásra való váltás. Azok a diákok tudtak sikeresen megbirkózni a modern realitás kihívásaival, akik elég komolyan álltak az új tanulási módhoz.

4. Következtetések

Megállapíthatjuk, hogy a távoktatásnak egyszerre vannak előnyei és hátrányai, de összességében az elmúlt tanévben szerzett tapasztalatok hozzájárulhatnak a tanulási és tanítási folyamat tökéletesítéséhez a jövőben. Jelentős lépés lehet az IKT hagyományos tanításba történő bevezetése felé, mivel mind a tanárok, mind a tanulók bizonyos mértékben fejlesztették digitális készségeiket.

Irodalom

Bender, D. M. – Wood, B. J. – Vredevoogd, J. D. 2004. Teaching time: Distance education versus classroom instruction. *The American Journal of Distance Education* 18/2. 103–114.

Gaud, W. S. 1999. Assessing the impact of web courses. *Syllabus* 13/4. 49–50.

PROBLEM-ORIENTED LANGUAGE TEACHING FOR NURTURING RESPONSIBLE LANGUAGE USERS

Éva Illés

Eötvös Loránd University

MTA-ELTE Foreign Language Teaching Research Group

illes.eva@btk.elte.hu

One of the fastest developing fields within applied linguistics is the research of English as a lingua franca (ELF) communication, which is characterised by the enormous diversity of its speakers and the resulting variability and unpredictability of ELF interactions. These are features which present considerable challenges for traditional communicative approaches which promote the adoption of predefined patterns of language used by idealised – usually native – speakers. Whereas mainstream communicative language teaching (CLT) expects learners to adhere to rules of correctness and norms of appropriateness as prescribed by those in authority (Illés, 2011), ELF requires language learners to act as autonomous language users who are aware of the fact that their assumptions about the world and the use of English in particular cannot be taken for granted due to the frequent lack of a common linguacultural background between speakers (Hülmbauer, 2009). Since each ELF situation presents a linguistic and schematic challenge, the task of English language teaching (ELT) is to create conditions of ELF language use and make learners engage in active problem-solving, which includes critical thinking, decision making and evaluation. So rather than encouraging learners to accept ready-made answers, ELT should pose problems whose solutions learners work out in and on their own terms. These problems can comprise questions of linguistic or pragmatic nature as well as issues that arise in learners' everyday life. The development of such a problem-oriented approach to language teaching is part of a larger project, the theoretical foundation of which is the focus of the present paper. The applied linguistic theories in the research comprise, among others, pragmatic theories, conceptualisations of ELF use, individual differences and theories informing CLT. The talk will also include methods and strategies which promote a problem-oriented approach in the practice of ELT.

References

- Hülmbauer, C. (2009). "'We don't take the right way. We just take the way that we think you will understand' – The shifting relationship between correctness and effectiveness in ELF. In A. Mauranen & E. Ranta (Eds.), *English as a lingua franca: Studies and findings* (pp. 323–347). Cambridge Scholars.
- Illés, É. (2011). Communicative language teaching and English as a lingua franca. *Vienna English Working PaperS*, 20(1), 3-16.

This study was funded by the Scientific Foundations of Education Research Program of the Hungarian Academy of Sciences.

A MANDARIN ALVEOLOPALATÁLIS [ɕ] FRIKATÍVÁT KÖVETŐ VOKÁLIS SZAKASZ MEGVALÓSULÁSA MAGYAR ANYANYELVŰEK EJTÉSÉBEN

Juhász Kornélia^{1 2} – Deme Andrea¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

²Nyelvtudományi Kutatóközpont

juhasz.kornelia8@gmail.com, deme.andrea@hotmail.hu

A nyelvtanulónak az idegen nyelvi (L2) megszólalásában tetten érhető, az L2 ejtésnormájától eltérő (Kassai 1995) hangzásbeli jellegzetességeit akcentusnak nevezzük. Mivel az akcentus a beszélő negatív megítélését is eredményezheti (vö. Pantos–Perkins 2012), kiemelt jelentőségű az L2-elsajátítás kutatásában.

Az akcentus szempontjából a magyar anyanyelvű kínaiul tanulók számára kritikus beszédhang az alveolopalatális [ɕ]. A [ɕ] a magyar nyelvre nem jellemző módon palatalizált ejtésű réshang: a posztalveoláris frikatív szűkület képzése közben a nyelvtest hátulsóbb része is megemelkedik, ami a frikatív szakasz zöngésedésekor egy [j] approximáns megjelenését indukálja (Ladefoged–Maddieson 1996). Korábbi vizsgálatok szerint a palatalizáció mint képzési jegy produkciója még a haladóbb szintű nyelvtanulók számára is nehézséget okoz, és a beszélők a palatális mozzanatot csak a szegmentum végén valósítják meg (Juhász 2021). Az azonban egyelőre kérdés, hogy tetten érhető-e a [Cj] mássalhangzótorlódásból és a pinyin transzkripcióból mint ortográfiából (vö. xia) fakadó akcentusjelenség, azaz például egy [i] magánhangzó betoldása (vö. [Cij]) a frikatívát követő magánhangzószzerű szakaszban is.

A kísérlet célja kettős. Egyrészt a 夏 [ɕja] 'nyár' kínai hangsnak a réshang után következő vokális szakaszát vetjük össze a magyar *szíá*, *szjá* és *szijá* hangsorok magánhangzó-szerű (itt félkövéren szedett) részével magyar anyanyelvűek ejtésében, azért, hogy megvizsgáljuk, hogy a kínai hangsnak a magyar hangsnak mely magyar hangsnak a produkciója hasonlít a leginkább. A kínai hangsnak a produkcióját egy kínai kontroll csoport ejtésében is elemezzük. Másrészt a magyar hangsnak esetében külön esetekként vizsgáljuk a hiátustöltéssel megvalósuló (*szíá* [sija:]) és fonémikusan is *j*-t tartalmazó (*szijá* [sija:]) hangsorokat (vö. Gósy 2014), és megállapításokat teszünk arra is, hogy ezek mennyiben térnek el egymástól. Az elemzésben az időszervezetet és az első két formáns menetét vizsgáljuk.

A kísérlet hozzájárul az akcentusjelenségekkel kapcsolatos ismereteinkhez, továbbá a magyar hangsnak példáján keresztül a hiátustöltő *j* ejtéséről is újabb információkkal szolgál. Az eredmények hosszabb távon felhasználhatók lehetnek a nyelvtanításban.

Irodalom

- Gósy, M. 2014. A palatális közelítőhang kétféle funkcióban. *Beszédkutatás* 22, 17–40.
- James, A. R. 1986. Phonetic transfer and phonological explanation: Some theoretical and methodological issues. In Kellerman, E. – Sharwood, M. (eds): *Cross-language influence in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press. 134–149.
- Juhász, K. 2021. A mandarin alveolopalatális frikatíva [ɕ] képzési helye és palatalizációja. Előadás. Elhangzott: *Nyelvészeti Kutatások a gyakorlatban – Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Műhelykonferencia*, 2021. május 28., online.
- Kassai I. 1995. Pszicho-szociolingvisztikai jegyzetek az akcentusról. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 18, 103–115.
- Ladefoged, P. – Maddieson, I. 1996. *The sounds of the world's languages*. Oxford: Blackwell.
- Pantos, A. J. – Perkins, A. W. 2012. Measuring Implicit and Explicit Attitudes Toward Foreign Accented Speech. *Journal of Language and Social Psychology* 32/1, 3–20.

AZ ESETTANULMÁNY MINT KUTATÁSI STRATÉGIA AZ ANGOL ALKALMAZOTT NYELVÉSZETBEN: ELMÉLETI, KUTATÁSETIKAI ÉS GYAKORLATI MEGFONTOLÁSOK

Kálmán Csaba¹ – Csizér Kata² – Albert Ágnes³

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
MTA-ELTE Idegen Nyelvek Oktatása Kutatócsoport

²Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
MTA-ELTE Idegen Nyelvek Oktatása Kutatócsoport

³Eötvös Loránd Tudományegyetem, Angol Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
MTA-ELTE Idegen Nyelvek Oktatása Kutatócsoport

kalman.csaba@btk.elte.hu, wein.kata@btk.elte.hu, albert.agnes@btk.elte.hu

Előadásunk célja, hogy áttekintsük egy kutatási stratégia használatát az angol alkalmazott nyelvészetben, amely egyszerre kínál hosszanti és mélységi elemzést egy-egy jelenségnek, tanulónak, csoportnak vagy intézménynek kétféle módon. Egyrészt kihívást jelentő, különleges esetek vizsgálatán keresztül nyújt tapasztalati megismerést és általánosított elméleti tudást, másrészt úgy, hogy az esettanulmány egy ismert jelenség kitűnő példáját mutatja be. Az előbbi „nehéz eset” tudásbázist bővít és az elméleti megértést segíti elő, az utóbbi „tipikus eset” pedig egy tudományág felhalmozott ismeretét erősítheti meg (Szokolszky, 2004). Az esettanulmányok fontosságát nemcsak Babbie (2004) által megfogalmazott adatgyűjtési és elméletalkotási folyamat jelzi, hanem az is, hogy a legváltozatosabb témák vizsgálatát teszi lehetővé az angol alkalmazott nyelvészet területén is, habár ebben a tudományágban történő szélesebb körű alkalmazása viszonylag új. Ezt bizonyítja az is, hogy annak ellenére, hogy Duff (2008) szerint az alkalmazott nyelvészeti kutatások néhány komplexitásának tanulmányozására és hű bemutatására csak az esettanulmányok által nyújtott teljesség biztosít megfelelő keretet, 2008 előtt nem született kutatómódszertani kézikönyv az esettanulmányról, mint az alkalmazott nyelvészet területén alkalmazható kutatómódszertanról. Előadásunk első felében röviden áttekintjük azokat a kutatásfilozófiai megközelítéseket, amelyek informálhatják az esettanulmány tervezését és lebonyolítását, majd megfogalmazzuk azokat az elméleti megfontolásokat, amelyek alapján biztosíthatjuk a kutatás jó minőségét. Különös figyelmet fordítunk az esettanulmányokkal szemben táplált fenntartások leggyakoribb forrására, amely Dörnyei (2007) szerint az esettanulmányok eredményei általánosíthatóságának kérdése. Bemutatjuk a fentiekben kívül az esettanulmányok erősségeit és gyenge pontjait, sorra vesszük azokat a tematikai megközelítésmódokat, amelyeket az elmúlt években használtak a kutatók és kitérünk kutatásetikai megfontolásokra is. Előadásunk következő részében néhány gyakorlati tudnivalót foglalunk össze a mintavételtől az adatgyűjtő eszközökön át a lehetséges adatelemzési eljárásokig. Végül, de nem utolsósorban javaslatokat teszünk olyan témákra az alkalmazott nyelvészet területén, amelyek vizsgálata esettanulmányokon keresztül fontos lehet Magyarországon.

Irodalom

Babbie, E. R. 2004. *The practice of social research*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.

Dörnyei, Z. 2007. *Research methods in applied linguistics*. New York: Oxford University Press.

Duff, P. 2008. *Case study research in applied linguistics*. New York: Routledge.

Szokolszky, Á. 2004. *Kutatómunka a pszichológiában. Metodológia, módszerek, gyakorlatok*. Budapest: Osiris Kiadó.

Az előadás elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

Education and Language rights: The contribution of linguists as drivers of educational change and sociolinguistic innovations in Sub-Saharan Africa

Dr Seraphin Kamdem¹

¹RA, Centre of African Studies (CAS), SOAS, University of London.

jk58@soas.ac.uk

Abstract

When considering education as a human right and a sociocultural foundation for sustainable development, education should act as a driver of social justice, citizen equality, and linguistic and community rights – this latter regarding languages used in education as they relate to learner's own languages and cultures.

As many emerging African nations were coming out of the colonial era in the 1960s, they had to contend with an education system inherited from the colonial administration which had a core aim of training colonial subjects to serve the European imperial agendas of cultural and economic domination. After that Independences' decennary in Sub-Saharan Africa, many African political leaders headed on with educational programmes that essentially were aimed at maintaining the deeper status quo of an education system based predominantly on European languages. But some educational practitioners and linguists embarked on putting their disciplinary expertise to help rebuild and change the educational system. One of their objectives was to root the education more in the local languages and cultures of Sub-Saharan Africa. An expected outcome of their enterprise was a cultural and sociolinguistic restoration and a learner-centred educational efficiency. Yet the struggle for socially relevant and locally rooted educational change continues in most sub-Saharan countries to date far into the 21st C.

This paper intends to give an overview of the efforts of linguists in the standardisation of African languages for their use in education. The scientific efforts of these committed and concerned applied linguists faced a barrage of socially irresponsible language policies, attitudinal resistance to educational changes, and a research environment where African languages had been discarded for decades from being valid media of education, being barely accepted in some rare educational settings as class subjects. A number of complementary areas investigated in this paper are corpus planning and status planning, and the development of writing systems for African languages based on solid phonological studies and the design of alphabets and orthographies.

Keywords: alphabets, African languages, Africa, language standardisation, writing systems, post-colonial education

BESZÉDHANGHIBÁK EGY ATTITŰDVIZSGÁLAT TÜKRÉBEN

Kaposvári Boglárka¹ – Mrázik István¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

bogikaposvari@gmail.com, mrazik.istvan@gmail.com

Vizsgálatunk célja az volt, hogy a közoktatás középfokú intézményeire fókuszálva, a jelenleg aktívan tanító pedagógusok attitűdjét vizsgáljuk a beszédhanghibákkal rendelkező diákokkal kapcsolatban. Az általunk áttekintett attitűdvizsgálatok azt mutatták, hogy a sztenderdtől eltérő beszédmód válthat ki negatív értékítéletet (Bodnár 2019 és Jankovics 2016). Az áttekintett attitűdvizsgálatok alapján felmerült a kérdés, hogy mutatkozik-e eltérés a megítélésben a beszédhangibát mutató beszélő (r-hang ejtési zavara) esetében, összevetésben a sztenderd, normatív ejtésű beszélővel. Vizsgáltuk azt is, hogy mutatkozik-e eltérés a rotacizmusos, illetve a normatív ejtésű beszélő jegy alapú értékelésében. Elemeztük a jegy alapú értékelés esetében azt is, hogy a vizsgált pedagógusok oktatott tárgyai függvényében megfigyelhető-e eltérés. Elemeztük azt is, hogy van-e hatással az érdemjegy alapú értékelésre az, hogy a pedagógusok milyen típusú intézményben végzik munkájukat.

Hogy a fenti kutatási kérdésekre választ találjunk, kérdőíves vizsgálatot végeztünk. Összesen 43 kitöltő válaszait elemeztük, akiknek személyenként 4 hangfelvételt kellett meghallgatniuk. A felvételek három beszélőtől származtak, közülük egy személy két különböző beszédmódban olvasta fel a szöveget (sztenderd és rotacizmust mímelő). Az ugyanattól a személytől származó két felvétel közé elterelésként hangfelvételeket tettünk, az ezekre adott értékeléseket nem elemeztük. Felmértük a hallott szöveg érthetőségét, érdemjegyben kifejezett értékelését, valamint a beszélőkhöz társított tulajdonságokat.

Az eredmények alapján azt állapítottuk meg, hogy összességében kis eltéréseket láthatunk az ügynök két felvétele közötti értékelésben. Intézménytípusonként és tantárgytípusonként vizsgálva az eredményeket azonban kirajzolódik, hogy a rotacizmust mutató beszélő többször rosszabb eredményeket kapott, mint a sztenderd beszélő. A szóbeli feleletek esetében a kitöltők számára általánosságban fontos szempont volt az értékelésben a lexikális tudás. A beszéd ennek fontos közvetítője, ezért annak zavara befolyásolhatja a pedagógusok értékelését.

Irodalom

Bodnár Noémi 2019. Atipikus beszélők beszédének megítélése kisiskolás korban. Anyanyelv-pedagógia XII/4.

Jankovics Julianna 2016. Közoktatásban tanuló diákok kommunikációs érzékenyítése a beszédzavarok iránt, Anyanyelv-pedagógia IX., 43-60.

When your language consultant is an expert in marketing:

Promoting a dictionary to the language community via social media

Maria Konoshenko (Institute of Linguistics RAS, Moscow)

In field linguistics, the questions of social responsibility tend to focus on the documentation of endangered languages and the initiatives aimed at revitalizing these languages. A less commonly addressed question is how other communities, speaking vital albeit minor languages, can get access to the products of field linguistics, i.e. dictionaries and grammars, and use them in their daily life. This issue is even more critical given that linguists tend to publish for the academia as their primary audience, rather than for the local communities.

In this talk, I will address this issue by sharing my experience of publishing and promoting a dictionary of Guinean Kpelle, a minority language spoken in the Republic of Guinea (West Africa), as a joint work with my language consultant. Kpelle is a vital language with no written tradition outside Christian communities. I will talk about our strategies of attracting and educating the speakers of Kpelle via a Facebook page, by focusing on the linguistic content we created for our followers and the sociolinguistic context. I will also outline some difficulties that we encountered in the course of this work, e.g. a conflict between the theoretical orientation of my dictionary and the needs of my audience.

References:

Konoshenko, Maria. 2019. Dictionnaire kpele de la Guinée (guerzé) – français. Mandenkan 62. 3-164.

Facebook page: [Dictionnaire kpele de Guinée | Facebook](#)

A KATTINTÁSVADÁSZAT MŰKÖDÉSMÓDJÁNAK ÉRTELMEZÉSE EGY HÍRPORTÁL FELÜLETÉN

Kopcsák Róbert¹

¹ELTE BTK

kopcsakrobert@gmail.com

A kattintásvadászat olyan jelenség, amely a hírolvasási tevékenységünket szabotálja. Az előadás célja, hogy a kritikai diskurzuselemzés nézőpontjából olyan módon értelmezze a kattintásvadászatot, hogy rámutasson a kattintásvadászat mint folyamat működés módjára.

Az elemzés egy saját kutatói korpusz adatain alapul. A kutatói korpusz három hírportál összes olyan hírcímét, felvezetését és indexképét tartalmazza, amely idén szeptemberben került publikálásra. A három magyar hírportált az adott hónap három legmagasabb egyedi látogatottságszámot generáló hírportálja adja ki. A korpusz körülhatárolásának oka az az előzetes belátás, hogy a kattintásvadászat a professzionális, magas látogatottságszámú hírportálokra is jellemző (l. Molek-Kozakowska 2013). Az elemzés elsősorban a címek és az indexképek diskurzusbeli kapcsolatára fókuszál.

Az előadás során a kattintásvadászat működés módját több nézőpontból tematizálom. Egyrészt, a kattintásvadászatot olyan szövegben realizálódó eseményként értelmezem, amely célja, hogy a felhasználó megnyissa a kattintásvadászat tartalmakba (címekbe, leadekbe vagy indexképekbe) ágyazott hiperlinket, azaz, hogy a felhasználó felfűzze a szöveg aktuálisan megvalósuló nyomvonalára (Landow 1996). Másrészt, a kattintásvadászat tartalmakat olyan aktorként mutatom be, amelyek részt vesznek a figyelem mindenkori irányításában (vö. Tomasello 2002): kikényszerítik, hogy a felhasználó figyelme a megnyitandó weboldalra irányuljon. Harmadrészt, a kattintásvadászatot végül olyan manipulatív folyamatként írom le, amely azzal, hogy kikényszeríti egy link megnyitását, a felhasználók döntési szabadságán és szabadidején élőködik (l. Bárházi 2008).

Irodalom

Bárházi Eszter 2008. Manipuláció, valamint manipulációra alkalmas nyelvhasználati eszközök a sajtóreklámokban. *Magyar Nyelv* 104 /4: 443–463.

Landow, George P. 1996. Hypertextuális Derrida, posztstrukturalista Nelson? In Sugár János (szerk.): *Hypertext + multimédia*. Budapest: Artpool. (URL: <http://www.artpool.hu/hypermedia/landow.html>, utolsó elérés: 2021. 09. 30.)

Molek-Kozakowska, Katarzyna 2013. Towards a pragma-linguistic framework for the study of sensationalism in news headlines. *Discourse & Communication*, 7(2): 173-197.

Tomasello, Michael 2002. *Gondolkodás és kultúra*. Budapest: Osiris Kiadó.

HOW PROSODY HELPS AUDITORY STREAM SEGREGATION AND SELECTIVE ATTENTION IN A MULTI-TALKER SITUATION

Petra Kovács¹ – Brigitta Tóth² – Orsolya Szalárdy² – Ferenc Honbolygó³ – Anna Kohári⁴ – Katalin Mády⁴ – István Winkler²

¹Department of Cognitive Science, Budapest University of Technology and Economics, Hungary

²Institute of Cognitive Neuroscience and Psychology, Research Center for Natural Sciences, Hungary

³Brain Imaging Center, Research Center for Natural Sciences, Hungary

⁴Department of Phonetics, Research Institute for Linguistics, Hungary

petra.kovacs@edu.bme.hu, toth.brigitta@ttk.hu, szalardy.orsolya@ttk.mta.hu, honbolygo.ferenc@ttk.hu,
kohari.anna@nytud.hu, mady.katalin@nytud.hu, winkler.istvan@ttk.hu

To process speech in a multi-talker environment, listeners need to segregate the mixture of incoming speech streams and focus their attention on one of them. Potentially, speech prosody could aid either of these processes, but the contribution of prosody to the processing of one speech stream out of several is still largely unknown. To address these issues, in the present study, we extracted functional networks connecting brain regions from brain electric signals while participants listened to two concurrent speech streams. Prosody manipulation was applied on the attended speech stream for one group of participants and on the ignored speech stream for the other group. Speech stimuli were either synthetically F0-flattened, naturally prosody-suppressed, or intact. Our results show that the fundamental frequency of speech is not in itself the cue which aids listeners in selective attention, although it plays a role in speech stream segmentation. Attentional selection relies more on the parsing cues mediated by speech rate.

BETEGCENTRIKUS ÉS PATERNALISZTIKUS KAPCSOLATÉPÍTÉS AZ ORVOS-BETEG VISZONYBAN

Kuna Ágnes¹ – Markó Alexandra²

^{1,2} ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék

kuna.agnes@btk.elte.hu, marko.alexandra@btk.elte.hu

A gyógyító és a páciens közötti kapcsolat a gyógyításban központi jelentőséggel bír a medicina múltjában, jelenében és jövőjében egyaránt (Hall et al. 1981, Meskó 2014, Koerfer et al. 2018). A kapcsolatépítés aktív és dinamikus folyamat, amely az interakcióban zajlik, és annak minden eleme részt vesz/vehet benne (Linke–Schröter 2017), beleértve a verbális és nem verbális kommunikáció jellemzőit is.

A jelen elemzés elsődlegesen a gyógyítók interakcióiban megvalósuló, a kapcsolatépítésben fontos szerepet játszó beszédaktusok jellegzetességeit vizsgálja a gyógyító szakember és páciense közötti kommunikációban. A szemantikailag és szintaktikailag (kvázi)azonos megnyilatkozások esetében továbbá elemzi a kapcsolatépítés szupraszegmentális jellemzőit is, mintegy prozódiai minimális párokként hasonlítva össze ezeket. A kutatás anyagát nyolc szimulált, színészekkel létrehozott oktatóvideó adja (Csabai–Csörsz–Szili 2009). A 8 konzultáció 4 jelenetet dolgoz fel betegcentrikus, illetve paternalisztikus orvosi viselkedési modellben, valamint tipikus női és férfi szerepmodelleket aktiválva (Bálint–Nagy–Csabai 2014). Az összesen 32 perc terjedelmű (3117 szó, 175 forduló) videó anyagát FOLKER programmal írtuk át. Az átírt szövegekben az ugyanazt a jelenetet feldolgozó konzultációk azonos megnyilatkozásainak szupraszegmentális jellemzőit (alaphérfrekvencia, temporális jellemzők) elemeztük, illetve hasonlítottuk össze Praatban (Boersma–Weenink 2021). Kutatási kérdéseink a következők voltak.

1. Milyen jellemző interakcióbéli cselekvésekben valósulnak meg ugyanazok a megnyilatkozások a betegcentrikus és a paternalisztikus kommunikációs stílusban?
2. Milyen szupraszegmentális jellemzőkben tér el a betegcentrikus és a paternalisztikus orvosi kommunikáció?

A vizsgálat rámutat, hogy a különböző kapcsolatépítési modellekben eltérések mutatkoznak a résztvevők interakcióbéli cselekvéseiben, tudásreprezentációján, érzelmekre vonatkozó kommunikációján, valamint a testbeszédén túl a beszéd szupraszegmentális jellemzőiben is.

Kulcsszavak: kapcsolatépítés, orvos-beteg kommunikáció, beszédaktusok, szupraszegmentális jellemzők

Irodalom

- Csabai, M. – Csörsz, I. – Szili, K. 2009. *A gyógyító kapcsolat élménye. Kézikönyv és oktatólemez a kapcsolati készségek fejlesztéséhez*. Budapest: Oriold és Társa Kiadó.
- Bálint, K. – Nagy, T. – Csabai, M. 2014. The effect of patient-centeredness and gender of professional role models on trainees' mentalization responses. Implication for film-aided education. *Patient Education and Counseling* 97/1. 52–58.
- Boersma, P. – Weenink, D. 2021. Praat: doing phonetics by computer [Computer program]. Version 6.1.41, retrieved 25 March 2021 from <http://www.praat.org/>
- Hall, J. A. – Roter, D. L. – Rand, C. S. 1981. Communication of affect between patient and physician. *Journal of Health and Social Behavior* 22/1. 18–30.
- Koerfer, A. – Reimer, T. – Albus, C. 2018. Beziehung aufbauen. In: Koerfer, A. – Albus, C. (eds.): *Kommunikative Kompetenz in der Medizin: Ein Lehrbuch zur Theorie, Didaktik, Praxis und Evaluation der ärztlichen Gesprächsführung*. Mannheim: Verlag für Gesprächsforschung. 814–851.
- Linke, A. – Schröter, J. 2017. Sprache in Beziehungen – Beziehungen in Sprache: Überlegungen zur Konstitution eines linguistischen Forschungsfeldes. In: Linke, A. – Schröter, J. (eds.): *Sprache und Beziehung*. Berlin, Boston: de Gruyter. 1–32.
- Meskó, B. 2014. *The guide to the future of medicine. Technology and the human touch*. Budapest: Webicina.

A Corpus-driven Critical Discourse Analysis of the “Annual Report to Congress: Military and Security Development involving the People’s Republic of China”

Xiaoyun Li¹

¹Department of Theoretical Linguistics, University of Szeged

Jerrylee1990@qq.com

The Sino-U.S. relation has been deemed as the world’s most important bilateral relationship of the 21st century. However, this relation is being undermined due to growing tension between the two countries in recent years, which sparks people’s concern over the potential military conflicts between the two major powers. With the endorsement from the U.S. government, the “Annual Report to Congress: Military and Security Development involving the People’s Republic” (CMPR) proves to be an optimal window for observing the military development of China and the U.S.’s attitudes towards it. However, little attention has been given to the reports from the perspective of critical discourse analysis (CDA), which is quite abnormal given that CDA is designated for investigating political or ideological issues embedded in discourses. Therefore, this study, combining critical discourse analysis and corpus linguistics, aims to characterize the discourse of CMPR and find out how it evolves in the last two decades. The results show that: Taiwan issue is receiving less attention, the U.S. is increasingly related to China’s military development while Russia is in a declining trend, Chinese People’s Liberation Army’s military capabilities and military operations have increased significantly over the years, the focus of CMPR shifts from the arsenal in Jiang period to the overall military modernization of China in Hu and Xi period, PRC seems to be acknowledged as the sole legitimate representative of China, the prosody of CMPR changes from negative in Jiang period to relatively positive in Hu then to negative in Xi, the military balance between mainland China (PRC) and Taiwan (ROC) has been losing from Jiang to Xi period, and CMPR tends to define the unification moves of China against Taiwan as injustice and illegitimate. Centering on 3 major topics summarized from CMPR, this study also discusses the “China threat” by drawing on other relevant sources of information.

References

- Baker, P. 2006. *Using Corpora in Discourse Analysis*. London: Continuum.
- Meyer, M. 2001. Between theory, method, and politics: positioning of the approaches to CDA. In: Ruth, W., & Michael, M. (eds.): *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage. 14-33.

DISKURZUSJELÖLŐK A BESZÉLŐI PROFILALKOTÁS SZOLGÁLATÁBAN

Markó Alexandra¹ – Főző Eszter² – Grácz Tekla Etelka³

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

²NBSZ Szakértői Intézet

³Nyelvtudományi Kutatóközpont

marko.alexandra@btk.elte.hu, fozo.eszter@nbsz.gov.hu, graczi.tekla.etelka@nytud.hu

Bevezetés

Az igazságügyi nyelvész szakértők alapvetően írott szövegek elemzésével foglalkoznak, azonban bizonyos esetekben spontán és félspontán hangzó szöveg nyelvészeti szempontú feldolgozását is elvégzik, amikor a (pár)beszéd olyan aspektusát kell vizsgálni, amely túlmutat a hangtechnikai szakértők kompetenciáján. Ilyen jellemzően a beszélő nyelvhasználatának (például tartalomtól független egyéni szóhasználatának), diskurzusbeli nyelvi viselkedésének feltérképezése. A feltárt nyelvi sajátosságok kvantitatív összehasonlító vizsgálatával a nyelvész szakértő hatékonyan támogathatja a hangszakértők beszélőazonosítás során végzett akusztikai-fonetikai és biometrikus összehasonlító méréseit (vö. pl. Tatár et al. megj.).

A diskurzusjelölők a nyelvi viselkedés sajátos velejárói (Schourup 1999), elsősorban a beszélt nyelvre jellemzők, és rendkívül sokféle szempontból elemezték már őket, különféle beszédműfajokban való előfordulásukat (Schirm 2019), egyedi és diskurzusjelölő-társulásokban való megjelenésük mintázatait (Dér 2017), a beszélőváltásban betöltött szerepüket (pl. Horváth et al. megj.) és más sokrétű funkciójukat. A magyar szakirodalom ugyan említi az egyéni nyelvhasználati mintázatokkal való összefüggésüket, azonban arról, hogy a beszélői profilalkotásban is szerepet játszhatnak, nem ismerünk korábbi magyar kutatásokat. A jelen kutatás néhány diskurzusjelölő spontán beszédbeli elemzésével, amelyben mind kvantitatív (gyakorisági), mind kvalitatív (kontextus, funkciók) szempontok szerepelnek, ezt a lehetőséget kívánja megvizsgálni.

Módszertan

Vizsgálatunkban a BEA adatbázis (Gósy et al. 2012) beszélőinek spontán megnyilatkozásaiban vizsgáljuk néhány diskurzusjelölő használatát. Első közelítésben a beszélő nemét és életkorát vonjuk be a vizsgálatba mint független változókat. Eddig egy exploratív vizsgálatot végeztünk el 113 beszélő felvételeit elemezve, a szakirodalom által a leggyakoribbnak tartott diskurzusjelölő, a *hát* esetében (Dér 2010, Dér–Markó 2010).

Eredmények

Adataink alapján jellegzetes különbségek figyelhetők meg a független változók mentén a gyakoriságot illetően. Azt találtuk, hogy a fiatalok (20–40 évesek) körében a két nem beszélőinél hasonló gyakorisággal fordul elő a *hát*: mintegy 1,4% a teljes szószámra vetítve. Ezzel szemben a középkorú és az idősebb korosztályban láttunk eltéréseket a nemek között, egymással ellentétes irányban. A 41–60 éves korosztályban a férfiak 1,7%-os, a nők 1,0%-os gyakorisággal használták ezt a diskurzusjelölőt, míg a 61 és 90 éves kor közöttieknél a férfiak 1,4, a nők 2,3%-os arányban. Ennek és további, a korpuszban gyakorinak mutatózó diskurzusjelölőknek az esetén vizsgáljuk meg a profilalkotásban való felhasználhatóság lehetőségét.

Irodalom

- Dér Cs. I. 2010. „Töltelékelem” vagy új nyelvi változó? A *hát*, *úgyhogy*, *így* és *ilyen* újabb funkciójáról a spontán beszédben. *Beszédkutatás* 2010. 159–170.
- Dér Cs. 2017. A „hát” multifunkcionalitása a beszédműfajok és a diskurzusjelölő-társulások függvényében. *Beszédkutatás* 2017. 169–184.
- Dér, Cs. I. – Markó, A. 2010. A pilot study of Hungarian discourse markers. *Language and Speech* 53/2. 135–180.
- Tatár Z. – Varga Z. – Főző E. megj. Beszélőazonosítás a kriminalisztikában. In: Markó A. (szerk.): *Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Gósy M. – Gyarmathy D. – Horváth V. – Grácz T. E. – Beke A. – Neuberger T. – Nikléczy P. 2012. BEA: Beszélt nyelvi adatbázis. In: Gósy Mária (szerk.): *Beszéd, adatbázis, kutatások*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 9–24.
- Horváth V. – Bóna J. – Dér Cs. I. – Gyarmathy D. – Hámori Á. – Huszár A. – Krepsz V. – Weidl Zs. megj. Fonetika és társalgáskutatás: a beszélőváltások kérdésköre. In: Markó A. (szerk.): *Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Schirm A. 2019. A diskurzusjelölők funkciói a szövegtípusok tükrében, In: Laczkó K. – Tátrai Sz. (szerk.): *Kontextualizáció és metapragmatikai tudatosság*. Budapest: ELTE Eötvös József Collegium. 265–290.
- Schourup, L. 1999. Discourse markers. *Lingua* 107. 227–265.

A kutatás az NKFIH támogatásával, az FK128814-es számú projekt keretében készült.

MEASURING THE STUDENT MOTIVATION AND LEARNING PERCEPTION
OF USING AUGMENTED REALITY (AR) IN THE EFL CLASSROOM.

Víctor Marrahí-Gómez
University of Alicante
vmg35@alu.ua.es
Jose Belda-Medina
University of Alicante
jr.belda@ua.es

Abstract (300 words)

The recent emergence and popularity of digital authoring tools of SDKs related to Augmented Reality (AR), such as Zooburst, Roar or Aumentaty, among others, has facilitated the integration of this breakthrough technology in Education. Thanks to the worldwide expansion and availability of new technological devices, such as tablets and smartphones, AR applications can be effectively used in the EFL classroom. A total of 103 of Secondary Education students participated in this experiment, which was aimed at analysing and measuring the motivation and the learning perception of using AR-based lessons in the language classroom. For this purpose, students were randomly assigned in a control group (CG) and an experimental group (EG), and they had to complete similar class activities using traditional paper-based materials (CG) or AR-based materials (EG). All participants completed a placement test, an on-line pre-test and a post-test, partly based on a validated scale (Kucuk ::año)). Additionally, qualitative data were gathered through semi-structured interviews and class debates. The research findings revealed that the learning progress and motivation were significantly higher among students in the EG as compared to the CG. The research findings showed a positive attitude among the EG participants as regards the adoption of AR. However, some problems emerged such as poor access to technological resources in some settings and lack of in-service teachers' preparation.

Keywords (3 minimum)

1. Augmented Reality
2. Motivation
3. EFL
4. Perception
5. Linguistics

A SZÜLÉSNŐ-SZÜLŐ NŐ KOMMUNIKÁCIÓ NYELVÉSZETI VONATKOZÁSAI

Marthy Annamária

Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézet

marthya@se-etk.hu

1. Bevezetés

A nemzetközi szakirodalomban már a '80-as évektől jelen vannak azok az empirikus kutatások, amelyek az orvos-beteg kommunikációt a konverzációelemzés eszközeivel vizsgálják (Frankel 1983, Heath 1982, 1986). A kutatások elsősorban az általános orvosi ellátások körében folytak (Maynard-Heritage 2005), de az egészségügy speciális területeire is kiterjedtek, mint például a sürgősségi ellátás (Mondada 2003). A vonatkozó szakirodalomban számos vizsgálat alkalmazza a konverzációelemzés valamely szempontját is egy komplex kutatás részeként (Sárkányiné 2015, Kuna-Hámori 2019).

2. Módszertan

A konverzációelemzés módszertana nem kanonizált (Bergmann 1988). Módszerei kölcsönös összefüggésben állnak tárgyával, hiszen a vizsgálatok elválaszthatatlan alkotórészét képezik. Csak bizonyos beszédelemző hagyományról vagy kompetenciáról beszélhetünk. Tervezett kutatásomban az orvos-beteg kommunikáción belül szülésznő-szülő nő interakciót szeretném vizsgálni a konverzációelemzés eszközeivel együttműködési stratégiák tükrében. A vizsgálat korpuszát szülésznő-szülő nő közötti beszélgetések diktafonos rögzítés után az ALRITE szoftverrel átirrt párbeszédetek alkotják majd. Az empirikus munka elvégzését csak egy bizonyos metodikai restriktció, illetve metodológiai elv korlátozza (Bergmann 1988): a vizsgálati anyagként csak hétköznapi interakciók olyan nyers hang-, illetve képi felvételei szolgálnak, melyeket semmilyen szempontból nem csonkítottak vagy változtattak meg. Csak ez a regisztráló konzerválás teszi lehetővé, hogy az időben lezajló és elmúló folyamatokat (pl a beszédet) rögzíteni és az elemzés számára tetszőleges időben reprodukálni tudjuk.

3. Eredmények

Az elvégzett szakirodalmi kutatás tanúsága szerint még nem volt az együttműködés elemzés fókuszja a szülésznő-szülő nő párbeszédetek vizsgálatának, ezért remélhetőleg hozzájárul majd az egészségügyi kommunikáció egy speciális területének alkalmazott nyelvészeti elemzéséhez.

4. Következtetések

A tervezett kutatás további célja, hogy a vizsgálatok révén kapott eredmények hozzájáruljanak a szakember-páciens kommunikációról szóló ismeretek bővítéséhez, és segítséget nyújtsanak egy az Egészségtudományi Karon alkalmazandó MID szaknyelvi tananyag kidolgozásához.

Irodalom

- Bergmann, J. 1988. *Ethnomethodologie und Konversationsanalyse*. Kurseinheit 1–3. Fernuniversität – Gesamthochschule – in Hagen. Fachbereich Erziehungs-, Sozial- und Geisteswissenschaften.
- Frankel, R. 1983. The laying on of hands: aspects of the organization of gaze, touch and talk in a medical encounter. In: Fisher S, Todd AD, eds. *The Social Organization of Doctor-Patient Communication*. Washington D.C.: Center for Applied Linguistics.
- Heath, C. 1982. Preserving the consultation: medical record cards and professional conduct. *Social Health Illness*. 4, 56-74.
- Heath, C. 1986. *Body Movement and Speech in Medical Interaction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kuna Ágnes – Kaló Zsuzsa 2014. Az orvos-beteg kommunikáció a családorvosi gyakorlatban. In: Veszelszki Ágnes – Lengyel Klára (szerk.): *Tudomány, technolektus, terminológia. A tudományok, szakmák nyelve*. Éghajlat, Budapest, 117–30.
- Maynard, D. & Heritage J. 2005. Conversation analysis, doctor-patient interaction, and medical communication. *Medical Education*, 39,428–35.
- Mondada, L. 2003. Working with video: how surgeons produce video records of their actions. *Vis. Stud.* 18,58–73
- Sárkányiné Lőrinc Anita 2015. *A családorvos – akut beteg kommunikáció nyelvészeti vonatkozásai* doktori disszertáció Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola

WEBPORTÁLFEJLESZTÉS ÉS NYELVÉSZET

Márton Emese

ELTE BTK

mese_120@yahoo.com

A COVID-19 járvány minden szektorban, kisebb vagy nagyobb mértékben, meghozta a digitális robbanást: egészségügy, bankszektor, oktatás, mezőgazdaság. Manapság élőben követhetjük ahogy minden másodpercben egy újabb honlapot indítanak útjára a világhálón az eddigi több mint 1,85 milliárd honlap mellett. Ez azt is jelenti, hogy egyre növekszik a digitális tartalmak mennyisége, amelyek azonnal és közvetlenül elérhetővé válnak az emberek számára. Ezen tartalmak közzétételében nagyon sok esetben nincs sem kompetencia-alapú, sem szakmai tudás-alapú, sem egyéb szűrő (hatályos törvények, rendeletek). A nyelvészekre hatalmas feladat hárul, hogy rámutasson a webtartalmak (szak)nyelvhasználati sajátosságaira, a hibákra; ezen tartalmak közvetlen vagy közvetett hatására az egyéni írott és beszélt nyelvhasználatra, a nyelvi változásokra és a nyelv eróziójára.

Előadásomban webportálfejlesztési (www.studnav.hu és www.healthnav.eu) „terepmunkám” tapasztalait összegzem egyrészt internetnyelvészeti pragmatikai szempontok alapján (ld. Veszelszki 2015: 239-250 és Ballagó 2019: 315-334): paratextusok, hipertextusok jellemzőit, funkcióit, a webtartalom műfaji, kontextuális sajátosságait bemutatva; másrészt multimédiás tartalomkészítési folyamatokban való részvételem (videók készítése, ikon vektorok, képek és egyéb vizuális elemek kiválasztása és használata) nyelvészeti vonatkozású tanulságaira is kitérek. Bemutatom továbbá azon IT területeket is, ahol elengedhetetlen (lenne) a nyelvészek munkája, csak néhány ezek közül: SEO (keresőoptimalizálás), chatbotok fejlesztése, keresési stratégiák nyelvi hátterének feltérképezése, cyberbullying nyelvi sajátosságai, cybertudatos nyelvhasználat jellemzőinek meghatározása.

Kulcsszavak: egészségügyi webportál, webportálfejlesztés, internetnyelvészet, webtartalom, digitális kommunikáció

TANKÖNYVEK NYELVE: IDENTITÁSKERESÉS ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK A DÉL-KOREAI FELSŐ-KÖZÉPISKOLÁS TANKÖNYVEK KOREAI MŰVÉSZETTÖRTÉNET-NARRATÍVÁIBAN AZ 1950-ES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG

Mecsi Beatrix¹ – Kim Shinhyung²

¹ELTE BTK Távol-keleti Intézet, Koreai Tanszék, tanszékvezető

²ELTE BTK Távol-keleti Intézet, Koreai Tanszék, PhD hallgató

mecsi.beatrix@btk.elte.hu, birthday601@gmail.com

1. Mennyire egyedi a koreai művészet? Vagy inkább híd Kína és Japán között? Mit tanítottak a középiskolás diákoknak a koreai művészetről az 1950-es évek után, és mit napjainkban Dél-Koreában? Hogyan jelenik meg e tankönyvek nyelvhasználatában, hogy milyen módon viszonyulnak saját országuk művészeti alkotásaihoz, és próbálnak egy narratívát felállítani a koreai művészetről, mint kötelezően ismerni szánt tananyag a középiskolás korosztály számára? Hol és hogyan érhető tetten saját országuk művészetének kiemelése és különlegesnek való bemutatása, avagy a nemzetközi kulturális kapcsolatokban való elhelyezésének hangsúlyozása?

2. Kutatásunkban ezen kérdéseket vizsgáljuk a 20. század 50-es éveitől 2017-ig kiadott középiskolai művészeti tankönyvek elemzésével nyelvészeti és kultúrtörténeti szempontból, bemutatva a hangsúlyokat, és az interpretációban, szóhasználatban, retorikában végbement változásokat, megvilágítva ezzel a koreai művészettörténet történetének az oktatásban megfigyelhető változásait.

3. Tanulmányunk célja így egy hiánypótló kutatás megvalósításának első fázisát jelenti, ahol az eddigi kutatásoktól eltérő módon nem csak tartalmi, hanem formai szempontból is vizsgáljuk az összegyűjtött tankönyvek szövegeit és képanyagát, a könyvek és a megfelelő fejezetek felépítését, amely által újabb szempontok és magyarázatok is megjelenhetnek a tankönyvekben szereplő narratívák kialakulására és változásaira. Projektünkben filológiai alapú diskurzus- és narratíva elemzés módszerével közelítünk tárgyunkhoz. A kutatás során vizsgált tankönyvekben a koreai művészet történetének narratíváit vizsgáltuk, ahol több modellel is találkozhattunk a történetmesélésben. A kezdeti időszakban a Három királyság, és különösen Shilla időszakának felmagasztalása, majd az ehhez képest bekövetkező művészeti hanyatlás modelljét láthattuk (1959, 1963, 1964). Majd fokozatosan értékelődött fel a Koryö, aztán a Chosön kor művészete, ez utóbbi korszak esetében eleinte csak a konfucianus korszakkal ellentétbe állított kimagasló tehetségű alkotók művészetének ismertetésével (akik a korszak szépséget elnyomó világában megtalálták a szépséget, vagy a külföldi hatással szemben a hazait (valóság-hű tájképfestészet) (1963). Érdekes megfigyelni a szövegekben gyakran előforduló ellentétpárokat vagy negációk gyakori használatát, ami mintegy polémiaként hat egy le nem írt, de köztudottnak vélt narratívával szemben. Azoktatásban végbement változásokat általában az aktuális politikai rendszer változásaival szokta magyarázni a szakirodalom, azonban ha látunk is összefüggést az aktuális politikai rendszer szemléletmódjával, nem csupán itt találhatjuk meg e gondolatok forrásait. Inkább a művészettörténet történetének elmesélésében lehet érdemes szemügyre vennünk azokat a modelleket, amelyeket forrásként és referenciaként használhattak e tankönyvek írói. Még ha nem is hivatkoznak konkrét forrásokra, itt tetten érhetők azok a gondolatok, amelyek a vizsgált tankönyvekben megjelenő tárgyak és korszakok köré fonódnak. És ha a tankönyvíró szerzők tanultságát és hátterét vizsgáljuk, azokból is következtethetünk arra, hogy mely könyvekhez, forrásokhoz és tanításhoz, ideológiákhoz férhettek hozzá könyvük írásakor. Ezekre reagálhattak átvétellel vagy tagadással, mintegy elfogadva vagy vitatkozva a referenciát képező narratívával.

4. Összegezve elmondható, hogy a kezdeti időszak japán gyarmati hatás alatt írt koreai művészettörténeti narratívái, majd ennek nyomán a koreai szerzők által írt, az előző korszakokban megjelent modellek átvételével vagy ezekkel kapcsolatos negációval jellemezhető diskurzusok után, a szubjektív értékítéleteket felváltva megjelent a művészettörténészek egy újabb, elsősorban amerikai és nyugat-európai egyetemeken képzett generációja Koreában, akik a kevésbé esztétikai jellegű minősítő megfogalmazások helyett a koreai művészet jellegzetességeit objektívebben, a kulturális kapcsolatok szenvtelenebb és adatokkal alátámasztott bemutatásával egy kevésbé elfogult képet nyújtanak a koreai művészetről, amely szemléletmód hatását az ezután az időszak után írt tankönyvek tartalmi, megfogalmazásbeli és nyelvi kifejezéseiben is jól láthatunk.

Irodalom

Hankuk kyoyukkwachöngüi yöksachökpönhön 한국 교육과정의 역사적변천 (A koreai curriculum történeti változásai/Historical changes in Korean curriculum) <https://kltsim.tistory.com/364> (hozzáférés 2021.03.25.)

Kim Hyo-jeong 김효정 2004. „National Identity in Korean Curriculum”. *Canadian Social Studies*, Vol. 38 N. 3, Spring. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1073922.pdf> (utolsó letöltés: 2021.03.24)

Kim, Hyungsook 김형석. 2015. „National Identity Discourses in Visual Culture and Art Education”. *Korea Journal*, vol. 55, no. 1. 112–137.

Kukka kyoyuk kwachöng chöngbo Senthö 국가 교육 과정 정보 센터 Nemzeti Curriculum Információs központ honlapja <http://ncic.go.kr/> (hozzáférés 2021.03.25.)

Lee, Yoon-Mi 이윤미 2014. Kotünggakkyo Kyokwasöe Nat’anan Minchokchöngch’esöng Sösuls Thehan Punsök 고등학교 교과서에 나타난 민족정체성 서술에 대한 분석 „National Identity, Multiculturalism, and the State: Analysis on the South Korean Textbook Narratives” [Nemzeti identitás, multikulturalizmus és állam: elemzés a dél-koreai tankönyv-elbeszélésekről]. *Korean Journal of Comparative Education* 비교교육연구. Vol. 24, No. 2:1-26.

Mecsi, Beatrix. 2011. „Writing Art Histories of Korea: The Impact of the Japanese Colonial Era”, *Visual*, Seoul: University of Arts. vol.8.: 49-74.

Pak Byeong seop 박병섭. 2016. Kuksakyokwasö Nonchaengkwa Minchokchöngch’esöngüi T’uchaeng 국사교과서 논쟁과 민족정체성의 투쟁 [A nemzeti történelemkönyvek vitája és a nemzeti identitásért folytatott küzdelem]. *사회와 철학 연구회 논문집. 사회와 철학. Journal of Society and Philosophy Research Society. Society and philosophy* 제31 집 4: 65-100.

Park, Soon-Won. 2001. „Colonial Inventions: Korean Art Histories Written by Japanese Scholars.” in: *Establishing a Discipline: The Past, Present and Future of Korean Studies*. Los Angeles: County Museum of Art:14-26.

So Kyunghee 서경희, Kim Jungyun 김정윤, Lee Sunyoung 이선영 2012. „The formation of the South Korean identity through national curriculum in the South Korean historical context: Conflicts and challenges”. *International Journal of Educational Development*, 32. 797–804.

Won, Chealin & Huntington Anne. 2020. „What it means to be Korean: national identity in North and South Korean elementary textbooks 1960–2019.” *Comparative Education*.

„BIZTOS FORRÁSBÓL TUDOM, HOGY NEM VÉD!” – MIÉRT OLYAN MEGGYŐZŐ AZ OLTÁSOKAT ELLENZŐ KÖZÖSSÉGEK ÉRVELÉSE? // "I KNOW FOR SURE IT'S NOT PROTECTING!" - WHY IS THE ARGUMENT OF ANTI-VACCINATION COMMUNITIES SO CONVINCING?

Molnár Alíz Zsuzsanna¹

¹Budapesti Corvinus Egyetem

malizzsuzsanna@gmail.com

1. Bevezetés

A jó retorikai készségek, a meggyőző erő és a hatásosnak tűnő érvek egy-egy személyt hozzásegíthetnek a sikerhez, de nem feltétlenül segítik hozzá a társadalmat ahhoz, hogy az egyének képesek legyenek kritikusan és racionálisan mérlegelni és bölcs döntéseket hozni. Az oltásellenességgel, a félrevezető tartalmakkal, és a manipulatív hatásokkal is számos kutatás foglalkozik, de a SARS-CoV-2 vírus okozta járvány rámutat, hogy érdemes jobban megértenünk az oltásellenes közösségek kommunikációs eszközeit. A kutatásban egy oltásellenes internetes közösség diskurzusában előforduló érvelési hibákat vizsgálom. Az adott csoportban előforduló érvelési hibák kiszámíthatók. Bár számos szakirodalom közelíti meg a kritikus gondolkodást és a tudatos médiafogyasztást, de azzal kapcsolatban is lépéseket kell tennünk, hogy ennek az igénye széles körben felmerüljön. A kutatásom célja egy olyan jógyakorlat felállítása, amelynek lépéseit követve hatékonyan indítható diskurzus erről a megosztó a témáról, amely felveti a kritikus gondolkodás iránti igényt.

2. Módszertan

A kutatásomnak három lépése volt. A kutatásom 2019 decemberében kezdődött. Ennek első lépéseként napi rendszerességgel olvastam a csoportban megjelenő diskurzusokat. A tapasztalati úton felfedezett minták alapján a megfigyelt jelenségek gyakoriságát kezdtem vizsgálni. Az eredményeket manuálisan egy Excel táblázat segítségével tartottam számon, a számításokat is ebben végeztem.

A mintát egy közösségi oldalon jelenlévő nyíltan oltásellenes nézeteket valló csoport szolgáltatja. A kutatásban használt két elemzési egység a poszt, és a komment. Az egyes posztokon a következő változókat vizsgáltam: (1) az adott bejegyzésben megjelenő hipotézis, (2) a kritikára adott reakciók. A kommentekkel kapcsolatban az egyetértés mértékét vizsgáltam.

Harmadik lépésként a megfigyeléseim alapján összeállítottam egy kérdőívet, amelynek kitöltésére 517 csoporttag vállalkozott. Ennek segítségével kvantitatív eredményeket kaptam.

3. Eredmények

A kutatás legfontosabb eredményei a következők:

1. A csoporttagok nem rendelkeznek manipuláló szándékkal, segíteni szeretnének egymásnak
2. A csoporttagok többsége (79%) teljesen biztos abban, hogy más csoporttagok is segítő szándékkal kezdeményeznek vagy folytatnak diskurzust, és ez erősen összefügg azzal, hogy nem vitatkoznak
3. A leggyakoribb érvelési hibák: vitathatatlanság, argumentum ad hominem fajtái – amely esetében a vitapartner az oltást elfogadók közössége, amelyet a csoport több néven említ, a leggyakoribb (602 alkalommal előforduló név: „birkák”), és az érzelmi – nem szándékos – manipuláció egyes fajtái, mint például ad baculum és ad populum.
4. Az oltásokkal szemben általánosan nem, de a Covid-19 oltással szemben tudományosan elfogadott és megalapozott érveket is felsorakoztatnak.

4. Következtetés

Azon közösségek vizsgálata, akik homogenitást mutatnak abból a szempontból, hogy a tudományos eredményeket és a tudományos közösséget általános véve elítélik, több szempontból is hasznos. Ha megismerjük ezeknek a közösségeknek az érvelési hibáit, kommunikációs dinamikáját megismerjük vagy előrejelezhetővé tesszük, lehetőségünk nyílik rá, hogy ezekkel az egyénnel más álláspontot is ismertessünk, amely elsősorban az ezeknek az egyéneknek az igényeit, de közvetett módon a társadalom igényeit szolgálja. Továbbá rávilágíthatunk a tudománykommunikáció hiányosságaira, és arra, hogy miket tehetünk annak érdekében, hogy ezeknek a nézeteknek a terjedését megakadályozzuk.

POLICE CAFÉ, CAFÉ EFLE – POLICE CAFÉ EFLE?

Molnár Katalin¹ – Uricska Erna²

¹egyetemi docens

²doktorandusz

molnar.katalin@uni-nke.hu, erna.uricska@stud.uni-corvinus.hu

Előadásunk címe talán játéknak tűnik a szavakkal, ami egyébként két nyelvésztől nem lenne idegen. De a szavak mögött mindig jelentés van: a Police Café és a Café EFLE (English for Law Enforcement) is egy-egy módszertant takar. Előbbi a biztonságos és élhető közösségekről folytatott párbeszéd a civilek és a rendőrök között, és a World Café technikának hét éve a magyar rendőrségre adaptált változatát jelenti. A Café EFLE pedig a rendészeti szaknyelv tanulását támogató oktatás-módszertani innováció, amely a Café technikával dolgozik. Egyikünk az egyik, másikunk a másik módszer kidolgozója. A bennünket összekötő azonos pedagógiai szemlélet, illetve az a tény, hogy mindketten jó ideje a rendészeti felsőoktatásban dolgozunk, arra az elhatározásra juttatott minket, hogy vizsgáljuk meg a rendészeti szakemberek személyes jelenlétet igénylő közvetlen, illetve digitális platformokon zajló közvetett kommunikációjának jellegzetességeit. Hogyan változott és változik – kiváltképpen egyes műfajoknak az online térben való megjelenésével és fokozatos térnyerésével – a hagyományos, azaz offline nyelvhasználat? Mi marad meg, vagy úgy is kérdezhetjük: mi „menthető át” belőle az online térbe? A két módszer hatékonyságának vizsgálatára mindkét esetben kérdőíves felmérést alkalmaztunk. Az egyiket a Police Café módszerre vonatkozóan a korábban megrendezett 27 Police Café résztvevői (civilek és rendőrök) körében (N=400). A másikat a Café EFLE mint módszer egyetemi keretek közötti megvalósításáról, ennek hatékonyságáról (N=65). Az előadás a vizsgálat eredményeit, megfigyeléseit és tapasztalatait mutatja be: azaz, milyen új elvárások és velük együtt milyen új stilisztikai jegyek, netán szabályok jelennek meg az olyan új médiumokban, amilyenek például a közösségi oldalak? Hogyan lehet ezeket egymás mellett versengés nélkül, összehangoltan működtetni? És végül, mivel tanárok vagyunk, a fő kérdés: hogyan lehet és érdemes mindezekre a kihívásokra felkészíteni a rendészeti szakembereket?

Kulcsszavak:

Irodalom

Molnár, K. 2019. A Police Café hatása a rendőrség és a közösségek kapcsolatára. 1. rész. In: Hegedűs Judit (szerk.): Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében. Budapest: Dialóg Campus Kiadó. 89–104.

Molnár, K. – Uricska, E. 2019. A Café módszer alkalmazásának tapasztalatai a rendészeti felsőoktatásban. *Magyar Rendészet*, 19/4. 69–80.

A KÉPRŐL VALÓ TÖRTÉNETMESÉLÉS JELLEMZŐI ÓVODÁS ÉS KISISKOLÁS KORBAN

Murányi Sarolta

ELTE BTK Alkalmazott Nyelvészeti és Fonetikai Tanszék

muranyi.sarolta@btk.elte.hu

Az anyanyelv-elsajátításában kiemelten fontos folyamata a narratív készség elsajátítása. A fejlődés során a gyermekek olyan tudás birtokába jutnak, mellyel képessé válnak egy komplex történet elmesélésére.

A pszichológia, logopédia, nyelvtudomány területén végzett vizsgálatok eredményei alapján elmondható, hogy a történetmondás készségében is jól elkülöníthető életkori sajátosságokat figyelhetünk meg és írhatunk le bizonyos mutatók alapján (Applebee 1978, Stein 1984, Merritt 1987, Bruner et al., 1993; Schneider et al., 2005). A narratív készség életkori jellemzőinek megismeréséhez és leírásához a kutatásokban fontos szerepet kapott a történetek makroszerkezetének, narratív szerkezetének elemzése is. A nemzetközi gyakorlatban több olyan elemző, vizsgálati módszer dolgoztak ki, melyek lehetőséget adnak objektív szempontok alapján elemezni gyermekek által létrehozott narratívákat. A gyermekek által létrehozott történetek nemcsak a gyermek narratív tudásáról, hanem kognitív és nyelvi szintjéről is releváns információt hordoznak.

Az előadásban 5–8 éves gyermekek narratíváinak jellemzőit mutatom be a nemzetközi gyakorlatban is használt mutatók alapján (összes szó száma, különböző szavak száma, megnyilatkozások száma, megnyilatkozások átlagos hossza, narratív szerkezet elemzése). Korcsoportonként (5 évesek, 6 évesek, 7 évesek, 8 évesek) 12 adatközlő képről való történetmesélését elemzem a GABI gyermeknyelvi adatbázisból.

Az vizsgálat hozzájárul az óvodás és kisiskolás korosztály narratív készségének jobb megismeréséhez. Ebben az életkorban a gyermek szóbeli megnyilvánulásai kiemelt szerepet töltenek be a későbbi iskolai teljesítményükben. A történetmeséléshez szükséges készségek, az elbeszélések megalkotása készíti elő már óvodáskorban azt, hogy a gyermekek később az iskolában sikeresen tanuljanak meg írni és olvasni.

Irodalom

Applebee, A. 1978. *The child's concept of story*. Chicago: University of Chicago Press.

Bruner, J. – Feldman C. – Kalmar, D. – Renderer, B. 1993. Plot, plight, and dramatism: Interpretation at three ages. *Human Development*, 36. 6. 309–323.

Merritt, D.D. – Liles, B.Z. 1987. Story grammar ability in children with and without language disorder: Story generation, story retelling, and story comprehension. *Journal of Speech and Hearing Research*, 30, 539-552.

Schneider, P. – Dubé, R. V. – Hayward, D. 2005. *The Edmonton Narrative Norms Instrument*. Retrieved from University of Alberta Faculty of Rehabilitation Medicine. Elérhető: University of Alberta Faculty of Rehabilitation Medicine website: www.rehabresearch.ualberta.ca/enni.

Stein, N. L. – Policastro, M. 1984. The concept of a story: A comparison between children's and teachers' viewpoints. *Learning and the comprehension of text* pp. 113-155. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

ORAL PROFICIENCY TESTS AND SOCIALLY RESPONSIBLE ALTERNATIVES

Julia Nagai¹ – Edwin Everhart²

¹University of Tsukuba

²University of Pittsburgh

nagaijuli@gmail.com, edwin.everhart@gmail.com

This paper investigates a form of professional linguistics malpractice: the oral proficiency examination. In the United States, universities require international graduate students to pass an English oral proficiency test before they are permitted to work as a teaching assistant, which is usually necessary to finance their studies. Testing systems claim that their goal is to ensure intelligibility. However, in an ethnographic study of two testing centers, we find that the practical effect of these tests is to enforce assimilation to a set of upper class white American interactional norms. The crucial theoretical model at work is an institutional conception of intelligibility and interaction. Oral proficiency tests' approach to language assessment ignores how interlocutors communicate in real life interactions, without relying on experts to dispense advice. When dealing with misunderstandings, interlocutors rely on repair (Hahn & Watts 2010), and language tends to be redundant (Darian 1979). Oral proficiency tests are based on a deeply flawed, flattened understanding of intelligibility, i.e. that it relies exclusively on the possession of a common set of lifeless semiotic resources. In actuality, we argue, intelligibility is a living relationship: it depends on interlocutors' willingness to communicate with one another, as well as their ability to handle miscommunications. The current testing infrastructure impedes cross-cultural communication and students' appreciation of language diversity. Practical solutions are readily available but difficult to achieve. Oral proficiency tests should be abolished, removing the pressure of institutional discrimination and allowing interlocutors to grow in understanding of one another. Since such tests are required by law in many states, this change will be difficult to achieve without a major effort, perhaps by the organized labor of student workers. A second solution, less important but easier to achieve, is to institute universal training in cross-cultural communication for all students, faculty, and staff, not only for international teaching assistants.

References

- Hahn, L. – Watts, P. 2010. (Un)Intelligibility Tales. In: *Pronunciation and Intelligibility: Issues in Research and Practice. Proceedings of the 2nd Annual Pronunciation in Second Language Learning and Teaching Conference, Ames, 2010*. Ames: Iowa State University. 17-29.
- Darian, S. 1979. The Role of Redundancy in Language and Language Teaching. *System* 7. 47-59.

KÁRPÁTALJAI MAGYAR ANYANYELVŰ ANGOLTANÁROK ÉS PEDAGÓGUSJELÖLTEK IDEGENNYELVŰ GYERMEKIRODALOMHOZ FŰZŐDŐ ATTITŰDJÉNEK VIZSGÁLATA

Nagy-Kolozsvári Enikő¹ – Gordon Győri János²

¹II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola; Filológia Tanszék

²Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézet

nagy-kolozsvari.eniko@kmf.org.ua, gyori.janos@ppk.elte.hu

A gyermekirodalmi művek idegennyelv-oktatásban való felhasználása számos kutatás szerint hozzájárul a nyelvtanulók lingvisztikai, kognitív, szociális, illetve személyiségfejlődéséhez, növeli a tanulók önbizalmát, csökkenti a nyelvi szorongást (Ellis & Brewster, 2014; Ahlquist & Lugossy, 2019). Számos előnyük ellenére, a nyelvtanulási módszerek fejlődési státuszaiban időnként előtérbe, majd háttérbe szorulnak. Ugyanakkor, az sem újkeletű ismeret, hogy a napjainkban is érvényben lévő kommunikatív nyelvoktatási megközelítést jól kiegészítik a irodalmi művek, autentikus szövegek.

Előadásunk témájának újszerűsége a kontextusból és a kutatás hiánypótló jellegéből adódik. Kutatásunk aktualitását az is igazolja, hogy a számos külföldi elméleti tézis ellenére, viszonylag kevés empirikus kutatási eredmény ismert ebben a témakörben. Adatgyűjtés során a kárpátaljai magyar tannyelvű iskolákban zajló angol nyelvoktatás helyzetét tártuk fel, először vizsgálva a helyi pedagógusok és pedagógusjelöltek angol nyelvű, autentikus, gyermekirodalmi művek iskolai használatával kapcsolatos attitűdjét. Kutatásunkban többek között arra keressük a választ, hogy milyen problémákkal és kihívásokkal szembesülnek a gyakorló pedagógusok? Használják gyermekirodalmat tanóráikon, és ha igen, mi motiválja ebben őket? Hogyan vélekednek és milyen korábbi tapasztalatokkal rendelkeznek a még képzésben résztvevő nyelvtanár-jelöltek a gyermekirodalom idegennyelv-órákon való alkalmazásával kapcsolatban? Kérdéseink megválaszolásához két kvantitatív kérdőíves adatfelvételt végeztünk (pedagógusok N=118 és pedagógusjelöltek N=125), melyek adatbázisait SPSS és Excel statisztikai programok segítségével elemeztük.

Eredményeink részben igazolják hipotéziseinket, miszerint a kárpátaljai magyar idegennyelv-tanárok tisztában vannak a gyermekirodalmi művek alkalmazásának előnyeivel, módszertani repertoárjuk széleskörű, nagylétszámú heterogén (különböző képességű, érdeklődésű, stb.) osztályok esetében is, ugyanakkor jelentős problémát jelent számukra a nem megfelelő tankönyvi ellátottság, az alacsony óraszám és a különböző segédanyagokhoz való korlátozott hozzáférés. Mindezekből következően gyermekirodalmi műveket csak részben alkalmaznak a tanítás során, és többnyire akkor sem a nemzetközi szakirodalom ajánlásainak megfelelően. A pedagógusjelöltek válaszaiból kiderül, hogy bár pozitív attitűddel rendelkeznek a gyermekirodalmi művek iránt, saját tanulói tapasztalataik alátámasztják a fent említett eredményeket. Előadásunkban, eredményeink ismertetése mellett kitérünk azok magyarázatára is, valamint megoldási javaslatot teszünk a angol nyelvű, autentikus gyermekirodalmi művek helyi kontextusban való alkalmazásának előmozdítására, valamint a fent említett problémák megoldási lehetőségeire.

Irodalom

Ahlquist Sh. – Lugossy, R. 2019. *Stories and Storyline (Teaching English to Young Learners)*. Candlin & Mynard ePublishing

Ellis, G. – Brewster, J. 2014. *Tell it Again! The Storytelling Handbook for Primary English Language Teachers*. British Council.

SZINKRONSZÍNÉSZEK A MAGYAR SZINKRONRÓL: MINŐSÉG ÉS LEHETŐSÉGEK

Parapatics Andrea¹

¹Pannon Egyetem MFTK Magyar és Alkalmazott Nyelvtudományi Intézet

parapatics.andrea@mftk.uni-pannon.hu

Bevezetés

A magyar társadalom tagjai körében megoszlanak a vélemények arról, hogy szinkronizált vagy eredeti hanggal, felirattal vagy anélkül, illetve milyen nyelvű felirattal nézik szívesebben a filmes tartalmakat. Bármelyik táborba is tartozzon valaki, tény, hogy az elmúlt évek különféle hazai és európai felmérései alapján a magyarországi lakosság döntő (80% fölötti része), gyermekeket is beleértve, legalább 3, de akár 4-5 órát tölt naponta a tévéképernyő előtt. Bár az online streaming csatornákon általában más nyelv is választható, aminek a lehetőségével sokan élnek is, a televízióban és a mozikban vetített, eredetileg idegen nyelvű audiovizuális termékek legnagyobb része máig csak magyar hangzással nézhető, amelyek kétségtelenül hatással vannak a beszélők nyelvi szocializációjára, nyelvhasználatára is. Eközben azonban, a szinkronstúdiók szabályozatlan piaci versenye, valamint ezzel összefüggésben a gyors, olcsó és ellenőrizetlen fordítások miatt az utóbbi évtizedekben általánosságban leromlott a szinkronizált/narrált tartalmak nyelvi minősége (ami egy újabb érvvé vált az eredeti, illetve más nyelvű hangzással való helyettesítése mellett, amikor az lehetséges). A 350 tagot számláló Szinkron Alapszervezet deklarált céljai között szerepel a magyar szinkron/narráció nyelvzettel (is) kapcsolatos kérdéseinek átgondolása, minőségének javítása, megoldások keresése a fogyasztókat is érintő problémákra. Ehhez azonban sem tudományos eredményekre, sem célzott nyelvészeti háttérre nem tudtak alapozni, eddig.

Módszertan

Az előadás szinkronszínészek attitűdjeit mutatja be elsősorban olyan nyelvi kérdésekről, amelyeket problémaként neveznek meg munkájuk során, így például a felolvasandó szövegben észlelt nyelvi hibák, téves fordítások, idegen tulajdonnevek különböző ejtése, saját szerepük megítélése a végtermék (nyelvi) minőségének a formálásában stb. Metanyelvi kompetenciájuk, tapasztalataik és lehetőségeik megismeréséhez online kérdőívvel fordultam hozzájuk, amelyet a magyar szinkronszínészek elismert képviselői segítségével állítottam össze és juttattam el kollégáimhoz, a kutatás alanyaihoz. A kérdőívet 69 fő töltötte ki, ami a vizsgált közösség 10-12%-át jelenti. A minta véletlenszerű, de változatos képet mutat az alanyok szocioökonómiai státusza, valamint a szinkronizálásban és egyéb előadói tevékenységek körében szerzett ismereteik, tapasztalataik alapján. A későbbiekben mélyinterjúk is készülnek a szakma néhány képviselőjével, amelyekben lehetőség nyílik a különféle tényezőkre, példák részletesebb kifejtésére és további szempontok körüljárására. Fontos adalékot jelentenek majd a szinkronstúdiókban passzív megfigyeléssel gyűjtött spontán nyelvi adatok is. Ezek szervezése a kutatás indulása óta folyamatban van, megvalósítására a koronavírus okozta világjárvány leküzdése után lesz lehetőség.

Eredmények

Az adatközlőket a mindennapokban a nyelvtani hibák zavarják a leginkább. Néhányan a regionális változatokat is ekként értelmezik, ám az alanyok többsége elfogadó az idiolektusokkal és a nyelvjárási változatokkal szemben (legalábbis amelyekről tudják, hogy az). A felolvasandó szövegekben észlelt nyelvi hibákat már jóval szigorúbban kezelik. Ezeket és más nyelvi problémákat (pl. idegen tulajdonnevek ejtésének hibáit és következetlenségeit) azonban nem mindig javíthatják ki a szinkronrendező és/vagy a megbízó elvárása miatt, noha szinte valamennyien fontosnak tartják ezek jelzését a munkatársak számára. A szövegek színvonalának kérdését mindezzel együtt is személyes felelősségüknek érzik, mert fontosnak tartják a magyar nyelv használata szempontjából anyanyelvi és idegennyelvi környezetben egyaránt. A saját, konkrét példákban teret engedő kérdések mintegy lavinaként indították meg az adatközlők negatív élményeinek a felidézését a szövegek nyelvi problémáiról, az előadás ezekből is sokat közöl az eredmények részletes bemutatása során.

Következtetések

A vizsgálat ismerteti a magyar szinkronszínészek anyanyelvi és metanyelvi kompetenciáit a mindennapok és a felolvasandó szövegek nyelvhasználatáról, valamint betekintést enged munkájuknak a nyilvánosság előtt kevésbé ismert nehézségeibe, amelyek a szövegek nyelvi problémáit is okozhatják. Mindez csupán az első szakaszát képezi egy átfogó kutatásnak, amely szinkronrendező és dramaturg-fordítók (mint előkészítők), majd nézők (mint fogyasztók) nyelvi attitűdjeit is felméri a későbbiekben. Az eredmények közzétele a szakma felelőseivel nagyban hozzájárulhat a magyar szinkron minőségbiztosítási rendszerének jelenleg is folyamatban lévő kialakításához, nyelvi kérdéseinek tudományos igényű megvitatásához. Ez nemcsak a szinkronstúdiók számára jelenthet segítséget, hanem végeredményben a nézők javát szolgálná, akiknek sok esetben választásuk sincs a hangzással illetően, illetve akik anyanyelvi kompetenciáikat is fejleszthetnék jó minőségű szinkronizált tartalmak által.

A MAGYAR NYELV OKTATÁSÁT SEGÍTŐ MULTIMÉDIÁS KORPUSZRÓL A1-B1 SZINTŰ NYELVTANULÓK SZÁMÁRA

Dr. Pelcz Katalin

Pécsi Tudományegyetem

pelcz.kata@pte.hu

Ez az előadás egyike azoknak, amelyek a 2020 februárjában alakult Korpusznyelvészeti és Szakmódszertani Munkacsoport (KorSzak) eddigi kutatási eredményeiről számolnak be (ld. még Schmidt, Vermeki, Szita és Baumann). Az előadás bemutat egy didaktikai céllal létrehozott a multimédiás korpuszt, kiemelten az alacsonyabb szintű ismeretekhez kapcsolódó videófelvételek korpuszát.

A MagyarOK tananyagcsomag részét képező videók és hangfelvételek több alkorpuszra bontva állnak a nyelvtanítás szolgálatába. Ezek az anyagok lehetővé teszik a diákok számára, hogy megfigyeljék és gyakorolják a természetes nyelvhasználatot, amely a hatékony nyelvtanulás alapja. A felvételek a tankönyvesaládban tárgyalt témákra építenek. A MagyarOK – Magyarul beszélni menő! Youtube-csatorna 143 olyan didaktizált videót tartalmaz, mely a tankönyvesalád szövegeit dolgozza fel és bővíti ki. Más oktatóvideókkal ellentétben itt egy adott téma feldolgozása nem csupán egy, hanem több szövegen vezet keresztül. A videók a tankönyv alapszövegeit és a hozzájuk kapcsolódó parafrázisokat rögzítik. A videók célja az, hogy a diákok aktuális nyelvi szintjéhez adjunk olyan élőnyelvi felvételeket, amelyek tágitják a tankönyv szövegeit, s a természetes nyelvhasználatnak megfelelő nagy nyelvi inputot adnak.

Az ugyanazon témához kapcsolódó több videó elkészítésének számos előnye van, melyek közül kiemelendő, hogy olyan nyelvi variációkat tartalmaznak, amelyeket a tankönyv annak korlátozott hossza miatt nem tud biztosítani. További előny, hogy az átirások korpuszelemző eszközökkel vizsgálhatók, így körvonalazódhatnak a nyelvi minták, melyek rögzítése fontos didaktikai cél. A felhasználók megfigyelhetik, hogy mely elemek változtathatók, és melyek rögzítettek. A multimédiás korpuszt használó tanulók könnyebben lesznek tudatában a természetes nyelvhasználatban az ismétlés és variálás fontosságának.

A KorSzak munkacsoport célja, hogy hidat verjen a modern nyelvészeti kutatások és a nyelvtanítás gyakorlata között, elsősorban a korpusznyelvészet eredményeinek felhasználásával, illetve újabb eredmények feltárásával. A munkacsoport tevékenységét alapvetően pedagógiai célok motiválják, amelyek mentén három nagyobb tevékenységi kört különíthetünk el: a csoport korpuszépítéssel, korpuszelemzéssel, valamint korpuszinformált tananyagok készítésével is foglalkozik. Az előadások mindegyikében a nyelvészet és a nyelvtanítás termékeny kölcsönhatásának lehetőségeit keressük, a nyelvtanítás hatékonyabbá tételének, valamint a magyar nyelv pedagógiai célokra való leírásának érdekében.

Irodalom

Baumann T. – Majoros J. – Pelcz K. – Schmidt I. – Szita Sz. – Vermeki B. 2020b. Bemutatkozik a Korpusznyelvészeti és Szakmódszertani Munkacsoport. *Hungarológiai Évkönyv*, 21. évfolyam, 1-2. szám, Pécs, 32-41.p.

http://epa.oszk.hu/02200/02287/00021/pdf/EPA02287_hungarologiai_evkonyv_2020_01_032-041.pdf

THE DIRECTIVE-COMMISSIVE CONTINUUM: THREATS, INVITATIONS AND OFFERS

Lorena Pérez-Hernández

University of La Rioja

lorena.perez@unirioja.es

1. Introduction

Speech act categories show prototype effects and their limits can be blurry (Givon, 1989; Pérez-Hernández, 2001, 2021). This fact is often ignored in speech act studies leading to either the inclusion of some speech acts (eg. threats, invitations, offers, etc.) in directive or commissive categories on a largely arbitrary basis (Austin, 1962; Searle, 1979, Leech, 1983; Wierzbicka, 1987; Tsui, 1994); or to the creation of a new *ad hoc* illocutionary category of commissive-directive acts (Bach and Harnish, 1979; Hancher, 1979).

2. Methods

The qualitative analysis is corpus-based and draws its conclusions from the information provided by a collection of 300 hundred instances of speech acts extracted from a varied set of sources (British National Corpus, film scripts, and magazines).

3. Results

This paper shows the results of a corpus-based study of hybrid speech acts and revisits their conceptual fabric under the light of Prototype Theory (Rosch, 1978). It offers an exhaustive description of the semantic make-up of threats, invitations and offers.

4. Conclusion

The data under analysis yields evidence that this new, clearly delimited intermediate category is not a homogeneous group of illocutions located at equal distance from prototypical directives and commissive acts, as suggested in previous studies. On the contrary, directive and commissive illocutions form a continuum, along which it is possible to find illocutionary categories that are closer to one or the other end of the gradation. Thus, threats, invitations, and offers are shown to conform independent illocutionary categories conceptually located at diverse points in between the directive and commissive ends of the illocutionary spectrum, resembling both but to different degrees.

References

- Austin, J.L. 1962. *How to do things with words*. Oxford: Oxford U.P.
- Bach, K. – Harnish, R. 1979. *Linguistic Communication and Speech Acts*. Cambridge, Mass.: The MIT Press.
- Givon, T. 1989. *Mind, code and context. Essays on pragmatics*. Hillsdale, N.J: Lawrence Erlbaum.
- Hancher, M. 1979. The classification of cooperative illocutionary acts. *Language in Society*, 8. 1-14.
- Leech, G. 1983. *Principles of Pragmatics*. New York: Longman.
- Pérez-Hernández, L. 2001. *Illocutions and cognition: A constructional approach*. University of La Rioja Press.
- Pérez-Hernández, L. 2021. *Speech acts in English. From research to instruction and textbook development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rosch, L. 1978. Principles of categorization. In Rosch, E. and B. Lloyd (eds.). *Cognition and Categorization*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum. 27-48.
- Searle, J.R. 1979. A taxonomy of illocutionary acts. In Searle, J.R. (ed.). *Expression and Meaning. Studies in the Theory of Speech Acts*. Cambridge: Cambridge U.P.
- Tsui, A. B.M. 1994. *English Conversation*. Oxford: Oxford U.P.
- Wierzbicka, A. 1987. *English Speech Act Verbs. A Semantic Dictionary*. New York: Academic Press.

SZAKNYELVEK SZEREPE A GERMANISZTIKAI KÉPZÉSBEN A JOGI SZAKNYELV OKTATÁSÁNAK PROBLÉMÁJA KAPCSÁN

Péteri Attila

ELTE BTK Germanisztikai Intézet

peteri.attila @btk.elte.hu

Az ELTE Germanisztikai Intézetben évek óta sikerrel folyik a „Német nyelv a hivatali és üzleti életben” című BA specializáció, melynek egyik tanegysége a német jogi szaknyelv világába vezet be. Fontos feladat volt olyan tematika kidolgozása, amelyben nem jogi, hanem nyelvészeti ismeretek állnak az előtérben, hiszen sem az oktatók, sem a hallgatók nem jogászok.

A jogi szaknyelv elemzése nyelvészeti szempontból azért különösen érdekes, mert talán ennél a szaknyelvnél látszik a legjobban, hogy hogyan transzformálódnak az életben előforduló események a nyelvhasználat segítségével egy szakterületi (ebben az esetben: jogi) tényállásá, vagyis, hogy milyen szerepe van a nyelvnek a társadalom szerveződésében.

A germanisztikai szaknyelvkutatás az ötvenes évektől kezdődően a rendszernyelvészeti leírástól a szakkommunikáció pragmatikai megközelítésén keresztül a funkcionális-kognitív vizsgálatok irányába haladt (vö. Roelcke 2005). Az igaz áttörést azonban a legutolsó évtized hozta el, amikor a legújabb szaknyelvi kutatások egy konstruktivista szemléletű diskurzusnyelvészeti paradigmába integrálódtak (vö. Adamzik 2018, Felder/Vogel 2015).

A jelen előadás keretében egy az adóelkerülés megakadályozását célzó svájci-osztrák államközi szerződés példáján mutatom be, hogy hogyan konstruálódik a nyelvhasználat segítségével egy új jogi tényállás, amely már nem azonos a kiindulópontként szereplő élethelyzet problémával. A transzformáció során a konkrét probléma egy meglévő jogrendszerbe, illetve jogi kultúrába, mint diskurzusháttérbe ágyazódik be, és ebben sajátos értelmet kap. A nyelvészeti kérdés bemutatásához kapcsolódóan beszélek a szaknyelv oktatásával kapcsolatos didaktikai megfontolásokról is.

Irodalom

Adamzik, K. 2018. *Fachsprachen. Die Konstruktion von Welten*. Tübingen: Narr.

Felder, E. – Vogel, F. 2015. Sprache im Recht. In: Felder, Ekkehard / Gardt, Andreas (eds.): *Handbuch Sprache und Wissen*. Berlin; Boston, 358–372.

Péteri, A. 2019. Rechtssprachen im Dienste der Konstruktion von Welten. Mit einem Ausblick auf daraus resultierende Übersetzungsschwierigkeiten. In: *Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Studia Germanistica* Nr. 26/2020, 55–67.

Roelcke, T. 2005. *Fachsprachen*. Berlin: Erich Schmidt.

A SZÖVEGÉRTÉS PRAGMATIKÁJA EGY KÁRPÁTALJAI FELMÉRÉS TÜKRÉBEN

Petrusinec András

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

andras.petrusinec@gmail.com

1. Bevezetés

A különféle tesztek mindegyikének bizonyos értékelő, felmérő funkciója van az oktatási folyamatban, így az idegennyelv-oktatásban is. A nyelvi készségeket mérő tesztek túlnyomó része tartalmaz legalább egy olyan feladatot, amely a tanulók olvasás utáni szövegértelmezését hivatott mérni. Egy szöveget azonban nem lehet pusztán szemantikai szempontból értelmezni, ugyanis a nyelven kívüli tényezők is nagymértékben befolyásolják az interpretációs folyamatot, illetve az annak eredményeként létrejött jelentést. Ilyen tényezők lehetnek a személy életkora, élettapasztalata, kulturális háttere, amely elemekből felépül az egyén kognitív környezete. A szemantikával szemben, a pragmatika nem csak a mondatok előre megadott értelmét vizsgálja, hanem olyan elemeket is figyelembe vesz, amelyek egzakt módon nincsenek jelen a mondatban. A jelentés megalkotása tehát az olvasó részéről egy konstruktív, interaktív folyamat, amely során aktivizálja nem csak nyelvi, hanem a világról alkotott tudását is.

2. Módszertan

Kutatásom résztvevői a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszékének angol nyelv és irodalom szakos tanárai (N= 9) és mesterképzésben részt vevő hallgatói (N= 14). A vizsgálat alapját egy korábbi kutatás (Illés, 2011) képezi, amelyben a szerző nyelvhasználati, azaz pragmatikai szempontból vizsgálta meg a 2010-es angol érettségi teszt „igaz/hamis/nincs róla információ” típusú feladatait. A kutatásban az általa elemzett két szöveghez tartozó feladatokat oldották meg az adatközlők. A kutatás célja, hogy megvizsgáljuk a szerző által levont következtetést, miszerint „*a jelentés soha sincsen teljesen és pontosan a szövegben, amiből az következik, hogy az „igaz/hamis/nincs róla információ” feladat olyasmire vállalkozik, ami valóságos élethelyzeteknek megfelelő olvasás esetében megvalósíthatatlan* (Illés 2011: 150). Az elemzés során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a diákok és a tanárok válaszai mennyire tértek el a megoldókulcsban helyesnek ítélt választól, mi az oka a hibás válaszoknak, valamint, hogy milyen további különbség fedezhető fel a vizsgálatban részt vevő két csoport válaszai között.

3. Eredmények

A kutatás eredményeként elmondhatjuk, hogy mindkét feladat megoldásaiban számos eltérést találtunk. Az első feladatban az oktatók tízből öt feladatnál helytelen választ adtak meg a megoldókulcs szerint. Ezzel szemben a hallgatók esetében minden kérdésnél előfordult helytelen válasz. Az eltérések oka feltehetően az eltérő és/vagy hiányos háttérismeretben keresendő. A második feladat megoldása során a hallgatók és az oktatók egyaránt adtak meg helytelen választ minden kérdésnél. Ennek okaként a társadalomban kialakult, szakmákhoz kötődő nemi sztereotípiákat nevezhetjük meg.

4. Következtetések

Következtetésképp arra a megállapításra jutottunk, hogy Illés (2011) fentebb említett állítása, miszerint „*az igaz/hamis/nincs róla információ teszt típusok az olvasást egyoldalú jelentésazonosító folyamatnak tekinti, amelyben a megoldónak ki kell találni azt a jelentést, amelyet a teszt írója tulajdonít a szövegnek*” (Illés, 2011: 148), helytálló. Vizsgálatainkat

eltérő helyszínen (Budapest és Beregszász) és eltérő időben (2011 és 2021) végeztük, ennek ellenére hasonló eredményeket kaptunk, ezáltal alátámasztottuk a kutatási hipotézist.

A kutatás folytatásaként az ukrajnai Külső Független Tesztközpontban (ZNO) alkalmazott feladatokat tervezzük megvizsgálni hasonló szempontból.

Kulcsszavak: szövegértelmezés, „igaz/hamis/nincs róla információ” feladattípus, pragmatika, jelentés

Irodalom:

Illés, Éva. (2011). A szövegértés pragmatikája – egy érettségi feladat elemzése. *Iskolakultúra* 21(4–5): 144–156.

DYNAMIC CHANGES IN LANGUAGE LEARNERS' EMOTIONS, SELF-EFFICACY AND MOTIVATION

Katalin Piniel¹

¹Eötvös Loránd University

brozik-piniel.katalin@btk.elte.hu

What a person believes about their abilities very much relies on information from the person's mastery experiences, vicarious experiences, verbal persuasion from others and affective indicators (Bandura, 1997) and plays an important role in determining their behavior (Bandura, 1986). This is no different when it comes to learning foreign languages, where judgements about self-efficacy have been shown to be closely connected to language learners' motivated behavior and emotions (Csizér et al., 2021). Since emotions, self-efficacy and motivation seem to be quite interconnected and they can each be quite malleable (Dörnyei & Ryan, 2015), their interrelationship is also hypothesized to change. Research on the nature of this fluidity, however, is relatively scarce in the language learning context. Because the complex dynamic systems theory (CDST) perspective allows for the scrutiny of conglomerates and their fluctuation, to investigate the dynamic behavior of the emotion-self-efficacy-motivation triad, a longitudinal quantitative study was devised in the CDST vein. Between 2019 and 2021 we collected data from over a hundred high school language learners in Budapest on their emotions, self-efficacy judgements and motivated behavior using a standardized questionnaire. Apart from descriptive statistics, data analysis included the use of dynamic clustering (Piniel & Csizér, 2015) to identify learners' profiles along the emotion-cognition-motivational dimensions and describe trajectories learners went through. Results show that there are language learners who can be characterized by the relatively stable states of higher levels of positive emotion, high self-efficacy, high motivation or high levels of negative emotion, low levels of self-efficacy and low motivation; however, there is another group that seems to be more susceptible to contextual change as their affective states, self-efficacy and motivation demonstrated more dynamism. These findings are relevant not only to the study of learner variables but also to stakeholders in the language learning and language teaching process.

References

- Bandura, A. 1986. *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Bandura, A. 1997. *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: Freeman.
- Csizér, K. – Albert, Á. – Piniel, K. 2021. The interrelationship of language learning autonomy, self-efficacy, motivation and emotions: The investigation of Hungarian secondary school students. In: Pawlak, M. (ed.): *Investigating individual learner differences in second language learning*. Cham: Springer. 1-22.
- Dörnyei, Z. - Ryan, S. 2015. *The psychology of the language learner revisited*. New York: Routledge.
- Piniel, K. - Csizér, K. 2015. Changes in motivation, anxiety, and self-efficacy during the course of an academic writing seminar. In: Dörnyei, Z. - MacIntyre, P. – Henry, A. (eds.): *Motivational dynamics in language learning*. Bristol: Multilingual Matters. 164-194.

VALIDATING A QUESTIONNAIRE ON TUNISIANS' PERCEPTIONS OF LANGUAGE POLICIES AND THE PROMOTION OF ENGLISH IN HIGHER EDUCATION: ISSUES AND ALTERNATIVE SOLUTIONS

Aicha Rahal¹

¹Pazmany Peter Catholic University

aicharahal00@gmail.com

Validity and reliability are considered as important factors for effective research (Messick, 1989; Cronbach & Meehl, 1955; Bachman & Palmer, 2010). Validity can be defined as the degree to which a statement or a question measure what is intended to measure. Reliability, on the other hand, refers to the internal consistency of a measure. This study focuses on questionnaire validation and raises one of the methodological issues. The questionnaire is on Tunisians' perceptions of language policies and the promotion of English in higher education. It was operationalized as a list of statements and questions. The items were sequenced, as follows: Background information, closed-ended questions and open-ended questions. The closed-ended questions consist of three sub-constructs, namely the uses of English, the reasons behind using English, and the promotion of English in Tunisian higher education. The open-ended questions are about the use of English as a medium of instruction and the expected results. To test the internal consistency of questionnaire items of the closed-ended questions, Cronbach's Alpha was used. The result of Cronbach's Alpha of the third sub-construct shows that there is a negative value which demonstrates the inconsistency of the items of this sub-construct. The suggested solution is to add more items related to Arabic and French to the third sub-construct, distribute the questionnaire and recalculate Cronbach's Alpha. The aim of the present research is to introduce the major problem encountered while validating the questionnaire. It also presents the alternative solution to solve the methodological issue and the final results. The study may methodologically contribute to the literature of validation; it can help deepen the understanding of questionnaire validity.

References

- Bachman, L. F., & Palmer, A.S. 2010. *Language assessment in practice*. Oxford, Oxford University Press.
- Cronbach, L. J., & Meehl, P. E. 1955. Construct validity in psychological tests. *Psychological Bulletin* 52. 281-302.
- Messick, S. 1989. Validity. In: R. L. Linn (ed.): *Educational measurement*. New York: Macmillan. 13-103.

Language Attitudes of Multilingual Students toward African-American English Vernacular

With multilingual urban Miami as its backdrop (U.S. Census 2010;Carter 2015), this study seeks to investigate language attitudes of multilingual students toward the non-standard dialect of African American English Vernacular (AAEV), and to determine if a sociolinguistic intervention is effective in raising awareness about this dialect among this population.

It has been documented that speakers of AAEV in the public school system of the United States are significantly less successful academically than their Standard English-speaking counterparts (the so-called “Achievement Gap”- see Herron-McCoy 2009 and Milner 2012 for critical discussion). In order to address this situation, researchers have examined how language in pedagogical spaces conditions classroom climate (Venketsamy 2020). Recent research in bidialectalism argues that promoting accurate information about the complexity of AAEV fosters an environment in which children from all dialect backgrounds are able to succeed and flourish (Sweetland 2006; Champion 2012).

In this study, we report the results of a language attitude survey among multilingual college students in Miami, we discuss the language intervention method that we utilize to highlight the abstract and rule-governed linguistic system of AAVE (Green 2011), and we examine differences in pre and post-intervention results with respect to attitudes toward language diversity and non-standard dialects of English.

Selected References

Baker-Bell, A.2020. *Linguistic justice: Black language, literacy, identity, and pedagogy*. Routledge.

Green, L. 2002. *African American English: A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

Johnson, E. J., Avineri, N., & Johnson, D. C. 2017. Exposing Gaps in/between Discourses of Linguistic Deficits. *International Multilingual Research Journal*, 11(1), 5–22.

Milner, H. R., IV. 2012. Beyond a test score: Explaining opportunity gaps in educational practice. *Journal of Black Studies*, 43(6), 693–718.

Sweetland, J. 2006. *Teaching Writing in the African American Classroom: A Sociolinguistic Approach*. Ph.D. Dissertation, Stanford University.

AZ ÍRÁSIRÁNY ÉS A TÉRBELI SZERVEZŐDÉS ALAKULÁSA A1–B1 SZINTEN ÁLLÓ NYELVTANULÓK KÖRÉBEN

Schmidt Ildikó

Deutsche Schule Budapest

schmidtildi@yahoo.com

Az írásbeli kommunikáció alapja az adott nyelv írásrendszerének ismerete, amely alapot biztosít a literációs készségek kiépüléséhez (Elbeheri – Everatt 2007. A magyar nyelven történő írás-olvasáshoz a latin ábécé magyar nyelvi változatának ismeretére van szükség. Az írásrendszerhez elválaszthatatlanul kapcsolódik az írásirány, amely alapvetően meghatározza a szövegalkotás tempóját, és befolyásolja a szöveg térbeli elhelyezését. Az írásrendszer ismerete mellett a szövegszervező elemek is elengedhetetlen fontosak az írott szöveg helyes értelmezése során (Schmidt 2019). Így az írás során a megfelelő grafémák mellett alkalmazni kell az írásjeleket (vessző, mondatvégi írásjelek) és a szöveget tagoló térbeli elválasztó egységeket (bekezdés, szóköz). Az írott szöveg betűképének beazonosíthatónak kell lennie, ezért a túlzott eltérést mutató kivitelezés nem megfelelő. A kis- és nagybetűk használata és elkülönítése fontos a mondatsegmentálás és a helyesírási szabályok érvényesítésekor (Eviatar– Ibrahim – Ganayim 2004).

A fentebb leírt szempontok közül most az írásirány, a térbeli elhelyezés és a betűkép vizsgálata áll a középpontban. Az adatközlők arab elsőnyelvűek, ebből fakadóan jobbról balra tartó írásirányban szocializálódtak, az életkorukat tekintve 18-19 évesek. A magyar nyelvet Magyarországon tanulják nyelvtanfolyami keretek között. A vizsgált szövegek a *KorSzak Tanulói korpusz* A1 és B1 alkorpuszainak részei. A szövegek átiratban és eredeti írásképpel is szerepelnek a korpuszban, így a térbeli szervezethez mellett a betűformák vizuális jegyei is megfigyelhetők. A kutatás célja annak leírása, hogy A1 és B1 szinten (1) a magyar nyelvű írásképhez képest milyen eltérések, illetve (2) a két nyelvi szint között milyen állandósuló (fossilizálódást mutató) jegyek figyelhetők meg az írásprodukciónál.

Az eredmények azt mutatják, hogy a magyartól eltérő vizuális kultúrából érkezők számára az alacsonyabb nyelvi szinten – A1 – komoly nehézséget okoz a balról jobbra tartó írásirány követése, valamint a térbeli szerveződés következtetés tartása az írástevékenység közben. B1 szinten mindkét említett területen javulás figyelhető meg. Az A1 nyelvi szinten szembejövő a magyar ábécé betűkészletét jellemző vizuális jelölés helyes alkalmazásától való eltérés, amelynek egyik oka az ábécé nagy elemszáma, a másik pedig a pontok és vesszők közötti különbségtétel kialakulatlansága (Al-Samawi 2014). A betűkészlet sajátos jellege megmarad B1 szinten is, miközben jobban olvashatóvá válnak a betűelemek, valamint egységesebb és következetesebb használatot mutatnak.

Al-Samawi, A. 2014. Spelling errors made by Arab learners of English. *International Journal of Linguistics*, 7, 55–67.

Elbeheri, G., & Everatt, J. 2007. Literacy ability and phonological processing skills among dyslexic and non-dyslexic speakers of Arabic. *Reading and Writing*, 20, 273–294.

Eviatar, Z., Ibrahim, R., & Ganayim, D. 2004. Orthography and the hemispheres: Visual and linguistic aspects of letter processing. *Neuropsychology*, 16, 322–332.

Schmidt, Ildikó 2019. Literacy Teaching to Students Socialised in Different Visual Culture. *3rd International Conference: Literacy and Contemporary Society: Identities, Texts, Institutions*. Ciprus, Nicosia. 745–752.

AN INTERVIEW STUDY ON HUNGARIAN SECONDARY SCHOOL EFL TEACHERS' L2 MINDSETS AND RELATED PEDAGOGICAL BELIEFS

Dávid Smid¹ – Anna Zólyomi²

^{1,2}affiliation: Eötvös Loránd University

¹author's email: smiddav@yahoo.com, ²author's email: zolyomi.anna@btk.elte.hu

Mindset can be regarded as an established construct in cognitive psychology (Dweck, 2000, 2006); however, studying mindsets within the field of second language acquisition is still a relatively new phenomenon. While the overwhelming majority of research has focused on examining foreign language (L2) mindsets from the L2 learner's perspective (Lou & Noels, 2019; Mercer & Ryan, 2010; Ryan & Mercer, 2012), research targeting them from the L2 teacher's point of view has been virtually non-existent. This is unfortunate given that teachers' beliefs regarding the malleability of L2 learning skills tend to manifest themselves in their professional approaches, and therefore determine their classroom practices (Borg, 2003). Consequently, the aim of this study is to broaden our understanding of L2 mindsets, relying on English teaching professionals' point of view in their reported pedagogical beliefs. To this end, an exploratory qualitative study was conducted with 10 Hungarian secondary school English teachers, and the data were analysed inductively applying content analysis. We have constructed a framework of pedagogical belief systems that corresponds to our findings. Based on the findings, most L2 teachers in this study believed that L2 learning skills are malleable. The implications of this research endeavour subsume the extension of our field's perspective on L2 mindsets and related pedagogical beliefs including their potential importance in shaping classroom practices.

References

- Borg, S. (2003). Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe, and do. *Language Teaching*, 36(2), 81–109. <https://doi.org/10.1017/S0261444803001903>
- Dweck, C. S. (2000). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development*. Psychology Press.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Lou, N. M., & Noels, K. A. (2019). Language mindsets, meaning-making, and motivation. In M. Lamb, K. Csizér, A. Henry & S. Ryan (Eds.), *The Palgrave handbook of motivation for language learning* (pp. 537–559). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-28380-3_26
- Mercer, S., & Ryan, S. (2010). A mindset for EFL: Learners' beliefs about the role of natural talent. *ELT Journal*, 64(4), 436–444. <https://doi.org/10.1093/elt/ccp083>
- Ryan, S., & Mercer, S. (2012). Implicit theories: Language learning mindsets. In S. Mercer, S. Ryan & M. Williams (Eds.), *Psychology for language learning: Insights from research, theory and practice* (pp. 74–89). Palgrave Macmillan.

FILMS AND EFL LEARNING – A MIXED-METHODS STUDY AMONGST SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Boglárka Spissich

ELTE

spissich.boglarka@btk.elte.hu

In the present study, the relationships between watching films in authentic English as a free time activity and performance on film-related tasks were explored. Two groups of students aged 15-17 were examined, both with 20 participants. The Frequent Group is labelled based on students' habit of frequently watching films in English, at least once a week, while members of the Rare Group only do so twice a month or less. Both qualitative and quantitative measures were used to discover the possible links between this activity and their oral performance and listening task comprehension. To investigate the underlying reasons for these results, 6 students took part in a semi-structured interview.

Results show that participants of the Frequent Group performed better in view of lexical complexity, fluency and listening comprehension; however, no significant differences were found considering the two groups' syntactic complexity. Qualitative data shows that there is difference in the participants' motivation of watching films in English; while the Frequent Group is mainly intrinsically motivated, the Rare Group reported mainly external motivational factors. There is also a difference in their attention; while members of the Frequent Group find it easier to follow speech with visual aids, the Rare Group find it distracting. In the presentation these opinions are going to be compared and contrasted in view of the previous quantitative results.

Finally, pedagogical implications of the study will be discussed. Results show that watching films can expand students' vocabulary and it improves their oral performance in view of complexity and fluency. However, it is more beneficial if teenagers find this activity intrinsically motivating, when they see it as a task, it might not have the same results.

TE IS LEHETSZ DIALEKTOLÓGUS! CIVILEK ÉS KUTATÓK FELELŐSSÉGE

Szabó Gergely^{1,2} – Bodó Csanád¹ – Kocsis Zsuzsanna³ – Krizsai Fruzsina³ – Vargha Fruzsina Sára³

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

²Open University of Catalonia

³Nyelvtudományi Kutatóközpont

gergely.szabo9@gmail.com, bodo.csanad@btk.elte.hu, kocsis.zsuzsanna@nytud.hu, f.krizsai@gmail.com,
vargha.fruzsina@nytud.hu

Noha már Cameron és munkatársai (1992) is olyan kutatások megvalósítását sürgették, amelyek egyszerre szólnak a résztvevőkről, valamint velük és értük zajlanak, a kutatási résztvevők szerepének megváltoztatására támasztott széleskörű igény csak az utóbbi években nyert teret a szociolingvisztikai kutatásokban (l. Bucholtz és mtsai 2016, Svendsen 2018). Ennek a lehetséges kimenetelei eltérhetnek különböző kontextusokban, de vonatkozhatnak a kutató és az adatközlők közötti dichotómia feloldására és az érdekelt felek bevonására a kutatási folyamat minél több fázisába. Ezek a törekvések azonban alig érintik a térbeli változatosságot és a nyelvjárásokról az európai nemzetállamokban alkotott tudásrepresentációkat. Miközben a dialektológiai kutatás ezt a változatosságot mindig is értéknek tekintette, paradox módon hozzájárult a nyelvi diszkriminációhoz és beszélők széles körének marginalizálásához azzal, hogy a nyelvjárásokat a feltételezett standard nyelvvaltozattal szembe állítva úgy kezelte, mint amelyek csak a maguk lokalitásában korlátozva vehetők használatba. A *Civil Dialektológia* nevet viselő kezdeményezésünk arra tesz kísérletet, hogy megkerülje ezeket az akadályokat, amelyeket maga a nyelvészeti kutatás alakított ki az anyanyelvi neveléssel együtt a 20. század folyamán, és hogy a magyar nyelv térbeli változatosságáról olyan tudásrepresentációkat állítson a középpontba, amelyeket nem szükségszerűen a kutatók hoznak létre. A projekt olyan internetes anyagok összegyűjtésével és vizualizációjával indult, amelyek valamilyen módon megjelenítik a helyi nyelvi sajátosságokat – függetlenül attól, hogy ezeket az anyagokat civilek vagy akadémiai szereplők tették közzé. Ugyanis a helyi nyelvi gyakorlatok ilyen alulról szerveződő, civilek által létrehozott és széles körben terjedő megjelenítéseit ugyanolyan értékesnek tekintjük, mint a nyelvjárásgyűjtések során felhalmozott adatok közzétételének tudományos formáit. A Civil Dialektológia tehát olyan adatbázist biztosít, amely a már létező anyagok rendszerezésével többek között az anyanyelvi nevelésben is felhasználható, és egyben arra is biztatja a civileket, hogy hozzanak létre tartalmakat a saját megélt nyelvi tapasztalataikról. Ezzel párhuzamosan a terveink között szerepel olyan kutatási keret kialakítása is, amely a citizen science alapelveihez (Golumbic és mtsai 2017) kapcsolódva képes megvalósítani a civilek bevonását. Jelen előadás célja, hogy bemutassa a Civil Dialektológia elméleti alapvetéseit és a projekt fejlesztés alatt álló honlapját (https://bihalboecs.hu/civil_dialektologia/).

Irodalom

- Bucholtz, M., Casillas, D. I., & Lee, J. S. (2016). Beyond empowerment: Accompaniment and sociolinguistic justice in a youth research program. In R. Lawson & D. Sawyers (Eds.), *Sociolinguistic research: Application and impact* (pp. 25-44). Routledge.
- Cameron, D., Frazer, E., Harvey, P., Rampton, M. B. H., & Richardson, K. (1992). *Researching language: Issues of power and method*. Routledge.
- Golumbic, Y. N., Orr, D., Baram-Tsabari, A. & Fishbain, B. (2017). Between Vision and Reality: A Study of Scientists' Views on Citizen Science. *Citizen Science: Theory and Practice* 2(1), 6.
<https://doi.org/10.5334/cstp.53>.
- Svendsen, B. A. (2018). The dynamics of citizen sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics*, 22, 137–160.
<https://doi.org/10.1111/josl.12276>

ISMERŐSÜNK, A POLITIKUS: DEIXIS ÉS PERSZONALIZÁCIÓ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK POLITIKAI KOMMUNIKÁCIÓJÁBAN

Szabó Lilla Petronella

Budapesti Corvinus Egyetem

lilla.szabo@uni-corvinus.hu

A politikai perszonalizáció (tehát a politikusok személyének a térnyerése a politikai kommunikációban) közelebbi kapcsolatot von maga után a politikus és a választó között (Rahat és Kenig 2018). Következésképp a politikai párthoz vagy ideológiához való kötődés mellett a politikus személye egyre nagyobb szerepet játszhat a választások során. A politikai perszonalizációt a politikai kommunikáció szakirodalma széles körben tárgyalta, azonban kifejezetten nyelvészeti kiindulópontból kevésbé vizsgált a jelenség.

A kutatás tehát a politikai perszonalizáció nyelvi vonatkozását elemzi az Amerikai Egyesült Államok demokrata és republikánus párti politikus elnökjelölést elfogadó beszédein keresztül 1932 és 2020 között.

A politikusok nyelvi kontextusban való elhelyezkedését a pragmatika, azon belül pedig a deixis segítségével értelmezhetjük. A politikusok és választók közötti nyelvi közelség értelmezésére a személydeixist a CENTRUM-PERIFÉRIA képi sémára alapozva vizsgálom (Lakoff 1987; Marmaridou 2000). Az egyes szám első személyű névmás a politikus szubjektív nézőpontjaként fogható fel, amely a centrumot képezi (Marmaridou 2000). Ehhez képest határozza meg a kutatás a többes szám első személyű névmások referenciáinak (család, párt, nemzet, emberiség) a centrumhoz való relatív „távolságát”. A perszonalizáció definíciójával összhangban azt feltételezem, hogy az első személyű utalások növekednek a vizsgált időszakban. A többes szám első személyű utalások tekintetében a feltételezésem szerint a családra és nemzetre utaló egyes szám első személyű névmások növekedést, míg a pártra utaló többes szám első személyű névmások csökkenést mutatnak.

A kutatás eredményei szerint a politikusok első személyű utalásai és a nemzetre utaló többes szám első személyű megnyilatkozások valóban növekedtek az 1932-es választásoktól. A családra vonatkozó többes szám első személyű referenciák ugyanakkor csak 1984-től jelentek meg a korpuszban. A pártokra utalás szempontjából szintén az 1984-es év hozott változást, ugyanis csak ezt követően figyelhető meg a kategória csökkenése.

Az adatok összességében – bár nem 1932-től – megerősítik az amerikai politikai kommunikáció perszonalizálódását a személyes névmások tükrében. A kutatás megalapozhatja a politikai perszonalizáció kutatásának kiterjesztését mind több nyelvi változó, mind pedig az amerikaitól eltérő politikai kontextusban, például parlamentáris demokráciákban.

Irodalom

Lakoff, G. 1987. *Women, fire and dangerous things: what categories tell us about the nature of thought*. Chicago: University of Chicago Press.

Marmaridou, S. S. 2000. *Pragmatic meaning and cognition*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.

Rahat, G., & Kenig, O. 2018. *From party politics to personalized politics?: Party change and political personalization in democracies*. Oxford: Oxford University Press.

Jelen publikáció az Európai Unió, Magyarország és az Európai Szociális Alap társfinanszírozása által biztosított forrásból az EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 azonosítószámú „Tehetségből fiatal kutató - A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban” című projekt keretében jött létre.

ÁLMAINK NYELVE – A VERNAKULÁRIS NYELVHASZNÁLAT VIZSGÁLATA A KÉTNyelvűség-KUTATÁSBAN

Szabó T. Annamária Ulla

ELTE BTK

szabotannamaria@btk.elte.hu

Van-e az álomnak nyelve? Milyen nyelven álmodik egy kétnyelvű beszélő? Gyors fejszámolást milyen nyelven végez? Milyen nyelven hangzik el tőle egy fohász, egy ima? Egy káromkodás?

A vizsgált anyag egy 2010-ben zárult terepmunka eredménye, mely az Île-de-France területén élő első és másodgenerációs magyarok körében zajlott: 32 családból, 66 adatközlővel készültek nyelvhasználati interjúk és kérdőíves gyűjtés, mely résztvevő megfigyeléssel egészült ki. Az interjúk feldolgozása tartalomelemzéssel történt. Kiinduló hipotézisem szerint a vizsgálatban résztvevő kétnyelvű beszélők első és a második nemzedékének vernakuláris nyelvváltozata nem azonos.

Az előadás a vernakuláris nyelvhasználat vizsgálatának a kétnyelvűség-kutatásban felhasználható tanulságait mutatja be. Olyan beszédhelyzetekhez kötődő jelenségeket vizsgál kétnyelvű beszélőknél, amelyek nagyon bensőséges, intim kapcsolatot feltételeznek az adott nyelvvél vagy nyelvváltozattal (Gal 1991: 66–76). A kutatás során olyan spontán beszédtevékenységek nyelve képezte a vizsgálat tárgyát, mint a számolás, az ima vagy a káromkodás, valamint olyan tudattalan, nem akaratlagos tevékenységeké, mint az álom (Szabó T. 2015). A nyelvhasználati interjúk önreflexióiból számos nyelvi szocializációs gyakorlatról és identításlakító szándékról is összetettebb képet kaphatunk.

Irodalom

Gal, S. 1991. Mi a nyelvcsere és hogyan történik? *Regio* 1/1. 66–76.

Szabó T. A. U. 2015. Tudatos tudattalan? Kétnyelvű beszélők vernakuláris nyelvhasználatáról. In: Bárh M. J. – Bodó Cs. – Kocsis Zs. (szerk.): *A nyelv dimenziói. Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. Budapest: ELTE BTK. 308–312.

IDEGEN NYELVI SZORONGÁS ÉS KITÖLTÖTT SZÜNET A SPANYOL (L2) SPONTÁN BESZÉDBEN

Szánthó Zsuzsa¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

zsuzsa.szantho@gmail.com

Korábbi kutatások alátámasztották, hogy a beszélő érzelmi állapota és a spontán beszéd sebessége között kapcsolat áll fenn. Bár kísérletesen még nem vizsgálták meg, a szakirodalomban található arra való utalást, hogy a spontán beszéd tervezési és kivitelezési folyamataira a szorongás is hatással lehet, és megakadásjelenségeket okozhat (Gósy 2005). A kutatásom célja megvizsgálni, hogy a szorongás egyik speciális formája, az idegen nyelvi szorongás (Horwitz at al. 1986) befolyásolja-e a magyar anyanyelvű spanyol nyelvtanulók spontán beszédének sebességét (Markó 2017), tehát van-e eltérés szorongók és nem szorongók között spontán beszédük sebességét, illetve megakadásjelenségek (Gósy 2005) gyakoriságát és időtartamát illetően.

A vizsgálatba bevont kísérleti személyek kiválasztása online kérdőív segítségével történt. A kérdőív a kitöltők életkorán és nemén kívül felmérte a spanyol nyelvtudással kapcsolatos jellemzőiket, valamint idegen nyelvi szorongásuk mértékét (MacIntyre–Gardner 1994). A 36 kitöltő közül 4 szorongó és 4 nem szorongó vett részt a vizsgálatban (nők, 19-30 évesek, magyar anyanyelvűek, legalább középfokú szóbeli spanyol nyelvvizsgálóval rendelkezők). A kutatás anyagaként az összesen 8 fő kísérleti személlyel készített spanyol nyelvű, spanyol anyanyelvű interjúztatóval készített interjúk szolgáltak. Az interjú során létrejött 46 perces korpuszt Praat programban (Boersma–Weenink 2020) két szinten annotáltam. Az első szinten címkéztem a néma szüneteket, a kitöltött szünetek különböző megvalósulási formáit és a folyamatos beszédre eső szótagszámokat. A második szinten a beszédidőt, azaz az összefüggő megnyilatkozás időtartamát annotáltam.

A vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy az idegen nyelvi szorongással küzdő spanyol nyelvtanulók spontán beszédének jellemzői megakadásjelenségek tekintetében jellegzetesen eltértek a nem szorongó nyelvtanulókra jellemzőktől. Az eltérés a kitöltött szünet, azon belül pedig a hezitálások gyakoriságában mutatkozott meg, különös tekintettel a svához ([ə]) hasonló hanggal kitöltött szünetre („özés”). A hezitálás e formája a spanyol nyelvben idegenül hat és csökkentheti a nyelvtanuló munkaerőpiaci lehetőségeit (Baditzné P. 2020), az idegen nyelvi szorongás tehát nyelvi hátrányhoz vezethet.

Irodalom

- Baditzné Pálvölgyi, K. 2020. Patronas de titubeo en el habla espontánea de estudiantes de ELE húngaros: la influencia de la inmersión en el país meta. *Horizontes de Lingüística Aplicada* 19. 145–158.
- Boersma, P. – Weenink, D. 2020. *Praat: doing phonetics by computer* [Számítógépes program]. Version 6.1. www.praat.org
- Gósy, M. 2005. *Pszicholingvisztika*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Horwitz, E. K. – Horwitz, M. B. – Cope, J. 1986. Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal* 70. 125–132.
- MacIntyre, P. D. – Gardner R. C. 1994. The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning* 44. 283–305.
- Markó, A. 2017. Hangtan. A beszédhangzás reprezentációja: a beszéd prozódiaja. In: Tolcsvai Nagy G. (szerk.): *Nyelvtan*. Budapest: Osiris. 132–146.

TEMATIKUS MODELLSZÖVEGEK (MINIKORPUSZOK) FELHASZNÁLÁSA A NYELVTANÍTÁSBAN

Szita Szilvia¹

¹Strasbourgi Egyetem

szita@unistra.fr

A használat-alapú nyelvelméleti modellek egyetértenek abban, hogy nyelvtudás számos nyelvhasználati helyzetben keresztül alakul ki (pl. Ellis és Ogdén 2017; Pérez-Paredes et al. 2020; Tomasello 2003; Tyler 2010). Ezekben a helyzetekben az egyes nyelvi elemek eltérő gyakorisággal fordulnak elő, megfigyelhetők bennük lexikai és grammatikai ismétlődések és variánsok, illetve feltárhatók különféle lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai mintázatok is. Minél pontosabb képet kapunk tehát az anyanyelvi beszélők egy-egy adott helyzethez kapcsolódó nyelvhasználatáról, annál nagyobb az esélye annak, hogy releváns és hasznos tananyagot és taneszközöket tudunk a nyelvtanuló kezébe adni.

Ez az előadás a *Modellszövegek A1-es szintre* (megjelenés előtt) című kiadványon keresztül mutat be néhány lehetőséget arra, hogyan építhetők be a korpusznyelvészeti eredmények konkrét tananyagokba, akár már kezdő szinten is. A bemutatandó munka nyolcvan félaumentikus modellszöveget (nyolc témához kapcsolódó tíz-tíz szövegvariáns) és kapcsolódó feladatokat tartalmaz. A szövegeket anyanyelvi beszélők írták megadott kritériumok alapján, amelyekre az előadás röviden kitér. A gyűjtemény koncepciója épít arra a felismerésre, hogy az ismételt találkozások mélyítik a tanuló egy-egy nyelvi elemmel kapcsolatos tudását (Hoey 2005; O’Keeffe et al. 2007; Taylor 2012), aki célzott feladatok segítségével figyelheti meg a szövegen belüli és a szövegek közötti ismétlődéseket és variánsokat. A könyv egyes nyelvi elemeket konkordanciasorokon keresztül mutat be, illetve az önálló korpuszhasználat felé vezető gyakorlatokat is kínál.

A kiadvány kéziratát a Strasbourgi Egyetem magyar tanszékének A1-es szintű kurzusain teszteltük tizenkét diákkal. A kurzust az előadó tartotta. A diákok a tanév során modellszövegek segítségével és modellszövegek nélkül is írtak szövegeket, majd félévkor és tanév végén kérdőívet töltöttek ki tapasztalataikról.

Az előadás a kérdőíves kutatás eredményeit, valamint a kétféle módon írt szövegek elemzésének eredményeit mutatja be. A kutatásból kiderül, hogy a diákok alapvetően pozitívan reagáltak a modellszövegek felhasználására, nyelvi produktumaik elsősorban lexikai szempontból javult, illetve nyelvhasználati tudatosságuk nőtt.

Ez az előadás egyike azoknak, amelyek a 2020 februárjában alakult Korpusznyelvészeti és Szakmódszertani Munkacsoport (KorSzak) eddigi kutatási eredményeiről számolnak be. A munkacsoport célja, hogy hidat verjen a modern nyelvészeti kutatások és a nyelvtanítás gyakorlata között, elsősorban a korpusznyelvészeti eredményeinek felhasználásával, illetve újabb eredmények feltárásával. A munkacsoport tevékenységét alapvetően pedagógiai célok motiválják, amelyek mentén három nagyobb tevékenységi kört különíthetünk el: a csoport korpuszépítéssel, korpuszelemzéssel, valamint korpuszinformált tananyagok készítésével is foglalkozik.

Irodalom

- Ellis, N. C. – Ogdén, D. C. 2017. Thinking about multiword constructions: Usage-based approaches to acquisition and processing. *Topics in Cognitive Science* 9/3. 604–620.
- Hoey, M. 2005. *Lexical priming: A new theory of words and language*. Routledge.
- O’Keeffe, A. – McCarthy, M. – Carter, R. 2007. *From corpus to classroom*. Cambridge University Press.
- Pérez-Paredes P. – Mark G. – O’Keeffe, A. 2020. *The impact of usage-based approaches on second language learning and teaching. Cambridge educators research report*. University of Cambridge.
- Taylor, D. 2012. *The mental corpus*. Oxford University Press.
- Tomasello, M. 2003. *Constructing a language. A usage-based theory of language acquisition*. Harvard University Press.
- Tyler, A. 2010. Usage-based approaches to language and their applications to second language learning. *Annual Review of Applied Linguistics* 30. 270–291.

**WHAT DO WE TALK ABOUT WHEN WE TALK ABOUT EMPOWERMENT?
A CROSS-LINGUISTIC ANALYSIS OF ENGLISH-LANGUAGE DISCOURSE
HEGEMONY AND ITS TRANSLATABILITY
IN THE FIELD OF DISABILITY THEORY AND PRACTICE**

Eszter Tarsoly¹ – Gábor Petri²

¹ University College London

² Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége - MEOSZ/University of Kent

e.tarsoly@ucl.ac.uk, petri.gabor@gmail.com

English remains the dominant language of international disability policies and rights. Borrowing and translating terms from English into other languages is a regular exercise in disability policies. Our presentation discusses power relations, and their implications on policies, arising from processes of interpretation in the translation from English into less-widely used languages of texts concerning people with disability. Combining insights from disability studies and translation theory, we elucidate five cross-linguistic strategies: (1) the non-equivalence of names for sub-disciplinary fields and areas of practice with policy-implications such as ‘community-living arrangement’; (2) the multiplicity of possible ‘equivalents’ such as Hungarian *hozzáférhetőség* and *akadálymentesség* for English ‘accessibility’; (3) successful translation equivalent v. lack of equivalence in policy, e.g. translation into Hungarian of terms such as ‘integrating’ as *integráló*; (4) direct borrowing or coining of acronyms (e.g. *ADHD*); (5) lack of overlap between semantic fields across languages (e.g. English *limited mobility* v. French *mobilité réduite*) and the paradox of *empowerment*.

Translation of terms and discourses often misleadingly suggests equivalence where there is none. The discrepancies between original and target-language texts and specific words reveal a mono-directionality in the cross-linguistic transfer of discourse from English to other languages. We build on traditions of disability studies by exploring how contentious translations may have an unrecognised impact on policy, maintaining practices that have historically marginalised disabled people. Our analysis is brought to bear on the potential consequences for non-English-language discourses of disability and national frameworks of policy-making in the disability field.

A BESZÉDBEN BEKÖVETKEZŐ F₀-VÁLTOZÁS JELENTŐSÉGE A FONETIKAI ALAPÚ BESZÉLŐAZONOSÍTÁSBAN

Tatár Zoltán

Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézet

tatar.zoltan@nbsz.gov.hu

A fonetikai alapú beszélőazonosításnak része az alapfrekvencia/alaphang összehasonlítása, amely alapján a kérdéses beszélő és a gyanúsított azonosságára vagy különbözőségére következtethetünk. Az alaphang a beszélőre egyedileg jellemző sajátosság, amely azonban idővel változik, ezért a beszélő azonosíthatóságát is nehezítheti. Ha egy beszélőnek az évekkel korábbi alapfrekvenciáját hasonlítjuk a jelenlegi alaphangjához, akkor a hasonlóságok mellett akár jelentős eltéréseket is tapasztalhatunk (pl. Mwangi et al., 2009; Reuboldt et al., 2010).

Jelen kutatásunkban 25 beszélőnek a BEA (Neuberger et al., 2014) és a LONGI adatbázisból (Grácsi et al., 2020) vett hanganyagait vetjük össze egymással arra keresve a választ, hogy a beszélők alapfrekvenciaértékeiben 10 év elteltével bekövetkező változások milyen mértékben befolyásolhatják a kriminalisztikai beszélőazonosítás eredményeit.

Eddigi vizsgálataink (Tatár et al., 2021) alapján nem találtunk olyan eltérést az alaphangmagasságban, amely megnehezítette volna a beszélő személyek fonetikai alapú összehasonlítását. Ez alapján a felállított hipotézisem a jelen kutatásban is az, hogy a beszélők alaphangváltozása 10 év elteltével nem olyan nagy mértékű, amely befolyásolná a beszélőazonosítás eredményeit. Alapfrekvencia változásra 50 év feletti beszélőknél számítok, férfiaknál magasabbra, nőknél alacsonyabbra, de az F₀ várhatóan ezekben az esetekben is csak kis mértékben befolyásolja majd a véleményalkotást.

A vizsgálatokat a gyakorlatban is használt módszertan szerint végzem el, amelyhez az OTEExpert nevű szakértői szoftvert használom fel. A változásokat különböző életkorú beszélőknek a spontán beszédében elemzem, és az eredmények hasznos iránymutatást adhatnak a hangtechnikai szakértői módszertan fejlesztéséhez.

Irodalom

- Grácsi T. E. – Huszár A. – Krepsz V. – Száraz B. – Damásdi N. – Markó A. 2020. Longitudinális korpusz magyar felnőtt adatközlőkről. In G. Berend – G. Gosztolya – V. Vincze (Eds.): *XVI. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia kötete*. Szeged: JATEPress. 103–114.
- Mwangi, S. – Spiegl, W. – Höning, F. – Haderlein, T. – Maier, A. – Nöth, E. 2009. Effects of Vocal Aging on Fundamental Frequency and Formants. In *Proceedings of the International Conference on Acoustics NAG/DAGA*. Rotterdam, Netherlands. 1761–1764.
- Neuberger, T. – Gyarmathy, D. – Grácsi, T. E. – Horváth, V. – Gósy, M. – Beke, A. 2014. Development of a large spontaneous speech database of agglutinative Hungarian language. In Sojka, P. – Horák, A. – Kopeček, I. – Pala, K. (Eds.): *Proceedings of TSD*. New-York – Berlin: Heidelberg–Springer. 424–431.
- Reuboldt, U. – Harrington, J. – Kleber, F. 2010. Vocal aging effects on F₀ and the first formant: A longitudinal analysis in adult speakers. *Speech Communication* 52/7–8. 638–651.
- Tatár, Z. – Varga, Z. – Főző, E. 2021. Beszélőazonosítás a kriminalisztikában. In: Markó, A. (ed): *Tanulmányok a beszédtudomány alkalmazásainak köréből*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. (in press)

MILITARY METAPHORS IN VISUAL ADVERTISEMENT AND TRANSLATION PECULIARITIES FROM ENGLISH TO GEORGIAN

Tamta Tebidze

Intercultural school of linguistics

Email-tamta8517@gmail.com

Military metaphors shape our lives. War metaphors are ubiquitous in discussions of everything from political *campaigns* to *battles* with cancer to *wars* against crime, drugs, poverty, and even salad. The Covid 19 pandemic is the best example for them. We fight against the virus, we defeat the virus, the virus burst out in China. Military language is powerful and its expressive power is more intense and precise. This paper deals with war metaphors present in everyday space- in media, in journals, in visual advertisements etc. In this paper the classification of military metaphors is provided while through comparative translation analysis the possible translation issues are explored. The research gives light on how the war metaphors are translated, whether they remain the same metaphors or their meaning or form or both change during translation process. Translation especially of war language is common in most of the languages, but in this paper we will see the results if war metaphors are replaced with different forms if they are translated in the same way or if it is changed what was the reason for change or what was changed. In conclusion we will see what type of war metaphors are used in everyday advertisements and what translation changes occur in two languages form English to Georgian.

A POSZTSZOVJET ÜZLETEMBEREK HITELESEBBEK A MAGYAROKNÁL? KIK SZERINT? AZ ÜZLETI NONVERBÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ HITELESSÉGE INTERKULTURÁLIS SZEMPONTBÓL: ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS

Tóth Alexandra¹

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem NY/NYYKK - Nyelvtudományi Doktori Iskola

tothalexandra0501@gmail.com

1. Bevezetés: Magyarországnak sok nemzetközi üzleti kapcsolata van, de a statisztika alapján sokkal bátrabban nyit a nyugati országok felé, a posztszovjet államokhoz képest (Központi Statisztikai Hivatal, 2019). Annak érdekében, hogy az interkulturális üzleti kommunikáció hiteles, ezáltal eredményes legyen, hangsúlyt kell fektetni úgy a verbális, mint a nonverbális részére. A hitelesség nagymértékben függ a kommunikáció kontextusától és a partnerek közti bizalom mértékétől. A hiteles kommunikációt igazság, őszinteség, helyénvalóság és könnyed érthetőség jellemzi. Figyelembe véve olyan kutatásokat, amelyek kimutatták a kulturális különbségeket bizonyos nonverbális jelek között, kutatásom fő kérdései, hogy léteznek-e kultúra által meghatározott nonverbális jelek, amelyek a hitelesség érzetét keltik a befogadó személyben, valamint a nonverbális kommunikáció mely aspektusait tartják hitelesnek a magyar, illetve az ukrán és orosz (a továbbiakban posztszovjet) származású emberek és miben különbözik e két perspektíva.

2. Módszertan: Orosz és magyar előadásokat, illetve interjúkat mutattam be a 98 posztszovjet és 102 magyar résztvevőnek, akik a Lock és Seele (2017) eszköze alapján kialakított megfigyelői skála mentén értékelték a szereplők testtartásának, gesztikulációinak és mimikájának hitelességét.

3. Eredmények: A posztszovjet kitöltők hitelesebbnek ítélték azokat a helyzeteket, (1) ahol a gesztikuláció visszafogottabb, minimálisabb volt, mivel a posztszovjet kultúrában ez a magasabb társadalmi státuszról árulkodik, illetve (2) ahol a mimika kevésbé volt érzelmkifejező, hiszen a semleges arckifejezés idegenek jelenlétében a posztszovjet kultúra normáihoz tartozik. Velük ellentétben, a magyar résztvevők a nagyobb teret elfoglaló gesztusok és az érzelmkifejezőbb mimika használatát vélték hitelesebbnek.

4. Következtetések: Az eredmények alkalmazhatók a magyar üzletembereknek szóló kommunikációs tréningeken, így növelve az esélyeiket, hogy hitelesebbnek tűnjenek a posztszovjet üzletemberek szemében, ezáltal gyarapítva az üzleti kapcsolatok számát Magyarország és a posztszovjet térség országai között.

RENDESZETI DIGILEKTUS – A BIZALOM A (NYELVI) RÉSZLETEKBEN REJLIK

NYELVHASZNÁLAT A police_hu INSTAGRAM-PROFILJÁN

Uricska Erna

doktorandusz

erna.uricska@stud.uni-corvinus.hu

Hazai és nemzetközi viszonylatban is számos rendészeti kommunikációs szakember írt arról, hogy a lakosság és a rendőrség viszonyát elsősorban a kommunikáció minősége határozza meg. A 2000-es évekig a rendőrség kommunikációjával a hagyományos média csatornáin keresztül találkozhattak a társadalom tagjai, ám azóta külföldön és Magyarországon is elterjedtették a különböző közösségi platformok, így a rendészeti szervek által üzemeltetett profilok (lásd a továbbiakban: rendészeti közösségi oldalak), a bejegyzések és kommentek általi kommunikáció a rendészeti szervek részéről (Colbran, 2018; Fielding, 2021). A rendészeti közösségi oldalak használata a rendőrség, mint szolgáltató szervezet és a lakosság tagjai között valósul meg, ahol lehetőség van a valós idejű információmegosztásra és -szerzésre. Valójában azonban olyan kommunikációs stílust és nyelvi regisztert kell találniuk a felületek kezelőinek, amely a lehető legszélesebb befogadói réteg számára világos és érthető. Kutatásom során a Budapesti Rendőrfőkapitányság (BRFK) és a Magyar Rendőrség (MR) Instagram-profiljain létrehozott bejegyzéseket vizsgáltam két időszakban (a mintavétel mindkét profil indulásának első hónapjában, majd egy évvel később történt) a tartalomelemzés módszertanával. A vizsgálat eredményeinek összehasonlítása során bizonyítást nyert egyrészt, hogy létezik egy kötetlenebb stílus a lakosság bizalmának megnyerése érdekében, amely a lehető legszélesebb befogadói réteg számára világos és érthető, és ezáltal hozzájárul ahhoz, hogy a társadalomban kialakítson egy olyan képet a rendőrségről, melynek alapja a bizalom. Másrészt elkerülhető az a félreértés, mely alapján minden egyes szakmának, témának, műfajnak lehetne így külön lektusnevet adni, hiszen jelen esetben is beszélhetünk rendőrségi és rendészeti digilektusról. Esetünkben utóbbi sajátos kvantitatív és kvalitatív jegyekkel rendelkező (digitális) nyelvváltozat. Az online térben, egyes rendészeti közösségi oldalakon használt nyelvváltozat elnevezésére bevezettem a rendészeti digilektus (Uricska, 2020) fogalmat. Ennek használata által (a magas színvonalú rendészeti digitális kommunikációs folyamatoknak köszönhetően) az egyén és a társadalom egy viszonylag jól meghatározható rétegének viszonya és kapcsolatrendszere is átrendeződni látszik. A civilekkel való megfelelő és rendszeres partneri kommunikáció eredményesen alkalmazható a bűnmegelőzésben, bűncselekmények felderítésében, és pozitív hatásai lehetnek a biztonságra is (Molnár, 2018).

Kulcsszavak: digitális rendészeti kommunikáció, közösségi oldalak, Instagram, rendészeti digilektus

Irodalom

- Colbran, M. P. 2018. Policing, social media and the new media landscape: can the police and the traditional media ever successfully bypass each other? *Policing and Society* 30/3. 295-309.
- Fielding, N.G. 2021. Police communications and social media. *European Journal of Criminology*. 1-19.
- Molnár, K. 2018. *Rendészeti kommunikáció – a média tükrében*. Kézikönyv és szemelvénygyűjtemény a rendészeti szakújságíró szakirányú továbbképzési szak hallgatóinak. Budapest: Dialóg Campus Kiadó.
- Uricska, E. 2020. Közösségi rendészet-közösségi média. Elméleti háttér és a rendészeti digilektus fogalmának bevezetése. *Magyar Rendészet* 20/2. 153–168.

ERDÉLYI ÉS ANYAORSZÁGI ORVOSI TERMINOLÓGIA PANDÉMIA IDEJÉN

Varga Éva Katalin¹ - Márton Emese² - Indig Balázs³ - Sárközi-Lindner Zsófia⁴ - Palkó Gábor⁵

¹Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézet

²ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola

³ELTE BTK TI Digitális Bölcsészet Tanszék

varga.eva_katalin@semmelweis-univ.hu, mese_120@yahoo.com, indig.balazs@btk.elte.hu,
lindner.zsofia@btk.elte.hu, palko.gabor@btk.elte.hu

A trianoni békeszerződés hosszútávú következményei közé sorolhatjuk a tudományos magyar szaknyelvek egységességének felbomlását is. Az elszakított területeken az eltelt 100 év erőteljes államnyelvi hatása a hétköznapi nyelvhasználat kontaktusjelenségein kívül az iskolai tankönyvek és az egyetemi szakkönyvek által közvetített terminológia a tudományos szaknyelvekben is nyomot hagyott. A koronavírus-járvány során minden nyelvben megfigyelhettük a szaknyelvi terminológia köznyelvbe való áramlását. Felmerül a kérdés, hogy az internet és a globalizáció révén közeledtek-e a határontúli magyar szaknyelvek az anyaországihoz, vagy továbbra is kitapinthatóak a korábban tapasztalt különbségek.

Előadásunkban az erdélyi magyar internetes sajtó pandémia alatti nyelvhasználatának jellegzetességeit vizsgáljuk az orvosi terminológia vonatkozásában. A Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézete az ELTE BTK TI Digitális Bölcsészeti Tanszékével (ELTE.DH) indított tudományos együttműködése keretében az ELTE.DH munkatársai létrehozták a *Transylvanian news corpus*-t, amely három erdélyi hírportál, a *Transindex*, a *Maszol* és a *Székelyhon* híryanagát tartalmazza 2019. január 1-től napjainkig, 25 888 828 token terjedelemben. Az erdélyi korpusz vizsgálatát három területen tervezzük: az egészségügyi ellátórendszerrel és a járványügyi rendelkezésekkel kapcsolatos terminusokat, valamint a szűkebb orvosi terminológia körébe sorolható betegség- és eljárásneveket kulcsszavak konkordanciáinak tágabb kontextusaiból adatbázisba gyűjtjük, majd összehasonlítjuk az *Index* és a *Telex* anyaországi hírportálok “koronavírus” címkével ellátott cikkeiből összeállított *Covid corpus* terminusaival.

A GYERMEKEK ÉLŐNYELVI NYELVHASZNÁLATÁBAN MEGFIGYELHETŐ LEXIKAI EGYSÉGEK FELHASZNÁLÁSA A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV TANÍTÁSA SORÁN

Vermeki Boglárka

Belgrádi Tudományegyetem

vermekiboglarka@yahoo.com

A nyelvtanítás során, így a magyar mint idegen nyelv tanításakor is elengedhetetlen, hogy a tanulók úgy ismerjék meg a nyelvet, ahogy azt az anyanyelvi beszélők valóban használják. Ezt a célt korpuszalapú vagy korpuszinformált (Biber – Reppen 2002) tananyagok segítségével tudjuk a legkönnyebben elérni. Gyermek számára azonban eddig még nem készült korpuszinformált tananyag. A korpuszok lehetőséget biztosítanak a természetes nyelvhasználat megfigyelésére (Conrad 2000: 548), empirián történő kvalitatív és kvantitatív kutatására (Leech 1992: 107), a gyakorisági és funkcionális vizsgálatok eredményei alapján készült tananyagok pedig segíthetnek többek között abban, hogy olyan lexikai egységeket (*lexical chunks* vagy *lexical bundles*) helyezünk a tanítási folyamat homlokterébe, amelyek gyakran fordulnak elő egymás társaságában, így tudásuk sok haszonnal jár a nyelvtanulók számára, például növelhetik a beszéd folyékonyságot (Nattinger – DeCarrico 1992: 32), áthidalhatják a nyelvi kompetenciájuk és a kommunikatív céljaik közötti különbséget. Ismeretükkel ugyanakkor nemcsak a tanulók produktív, hanem receptív készségei is fejlődnek (Ellis et al., 2008; Siyanova et al., 2011).

Egy a gyermekek számára íródott korpuszinformált tananyag elkészüléséhez szükség van egy a célzott korosztály nyelvhasználatát felgyűjtő élőnyelvi korpusz megépítésére, és a gyermekek élőnyelvi nyelvhasználatában megfigyelhető, gyakorisági és funkcionális alapon kiválasztott lexikai egységek összegyűjtésére, valamint elemzésére. Az előadás bemutatja a kutatás elméleti hátterét, az írott és beszélt nyelvi korpusz építésének folyamatát, az előkészítés fázisától a feldolgozás módjáig.

Irodalom

- Biber, D. – Reppen, R. 2002. What does frequency have to do with grammar teaching? *Studies in Second Language Acquisition*, 24, 199–208.
- Conrad, S. 2000. Will corpus linguistics revolutionize grammar teaching in the 21st century? *TESOL Quarterly*, 34, 548–560.
- Ellis, N. C. – Simpson-Vlach, R. – C. Maynard, C. 2008. Formulaic language in native and second-language speakers: Psycholinguistics, corpus linguistics, and TESOL, *TESOL Quarterly* 41, 375–396.
- Leech, G. 1992. Corpora and theories of linguistic performance. In: J. Svartvik (Ed.), *Directions in corpus linguistics: Proceedings of Nobel symposium 82*, Stockholm, 4–8 August 1991, Berlin: Mouton de Gruyter, 105–122.
- Nattinger, J.R. – DeCarrico, J.S. 1992. *Lexical Phrases and Language Teaching*, Oxford: Oxford University Press.
- Siyanova, A. – Conklin, K. – Schmitt, N. 2011. Adding more fuel to the fire: an eye-tracking study of idiom processing by native and non-native speakers, *Second Language Research* 27/2: 251–272.

ResLing Felelős nyelvészeti konferencia

Absztrakt

Veszelszki Ágnes – Horváth Evelin – Mezriczky Marcell

Ki a felelős – aki megtéveszt vagy akit megtévesztenek?

Az egyén felelőssége a kép- és videómanipuláció felismerésében egy nagymintás kérdőíves felmérés alapján

A 2021 tavaszán végzett nagymintás (N = 10.380) kérdőíves kutatásunk elsődleges célkitűzése az volt, hogy feltárja, mennyire ismerik fel a laikus médiahasználók a kép- és videómódosításokat, illetve miképpen vélekednek a digitális tartalommanipulációról (pl. retusálás, képelemek áthelyezése, deepfake videók). A manipulált képeket és videókat is tartalmazó online kérdőív két nyílt végű kérdésében a résztvevők feladata az volt, hogy a kép- és videómanipuláció jelenségét definiálják, illetve megfogalmazzák az ezzel kapcsolatos attitűdjüket. Az előadásunkban a vizsgálati személyek válaszainak kvalitatív tartalomelemzése révén adunk képet, hogyan vélekednek a befogadók a digitális technológia folyamatosan változó lehetőségeiről, mennyire tartanak a tartalommanipulációtól. A stakeholderek közül a befogadói oldal nyelvi produktumainak elemzésével azt tárjuk fel, hogy a médiahasználók meglátása szerint ki-nek a felelőssége a manipuláció elleni fellépés, az online tartalmak (esetlegesen megtévesztő) módosításának feltárása és leleplezése. A kutatás előzetes eredményei alapján a résztvevők válaszaiban rendszeresen előfordulnak a veszéllyel, fenyegetéssel kapcsolatos meglátások. A szöveges válaszokban megjelenő metaforák vizsgálatával azt is megmutatjuk, vajon a vizsgálati személyek a médiapesszimista vagy a médiaoptimista látásmódot tartják-e elsődlegesnek. Az eredményeink a manipulációelméletek, a digitális kommunikáció metaforaelméletek felőli megközelítése témaköreihez, illetve a felelős nyelvészet alapvetéseihez járulnak hozzá.

A vizsgálatot a Budapesti Corvinus Egyetemen működő CGI-Deepfake kutatócsoporttal végeztük el, az Európai Unió, Magyarország és az Európai Szociális Alap társfinanszírozása által biztosított forrásból az EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 azonosítószámú „Tehetségből fiatal kutató. A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban” című projekt keretében.

Kulcsszavak: digitális manipuláció, képmanipuláció, deepfake, felelősségkutatás, tartalomelemzés

Levelezési cím: agnes.veszelszki@uni-corvinus.hu

LINGUISTIC ANALYSIS FOR CRIMINALISTIC PURPOSES: A CASE STUDY FOR HUNGARIAN

Veronika Vincze¹ – Eszter Főző² – András Kicsi³ – László Vidács^{1,3}

¹Eötvös Loránd Research Network, Research Group on Artificial Intelligence

²Special Service for National Security

³University of Szeged, Institute of Informatics

vinczev@inf.u-szeged.hu, fozo.eszter@nbsz.gov.hu, akicsi@inf.u-szeged.hu, lac@inf.u-szeged.hu

1. Introduction

Modern technologies may often facilitate the communication of people's opinions and views in several media platforms, as well as sending messages to others in an electronic format. However, these platforms may hide the real identity of the author, making it possible to send anonymous messages for blackmailing, libelling or threatening others. As these constitute criminal acts in many countries, the proper identification of the senders of such messages is a real need. Stylometric analysis, however, can identify certain stylistic features of the texts that may be characteristic of the author hence it might help form a psychological profile of the possible culprit (see, e.g. Coulthard (1994) and Michell (2004)). In this presentation, we introduce our system that is able to detect the main linguistic characteristics of Hungarian texts, and in this way, it might help the inspection of such criminal cases.

2. Methods

First, the textual output under question is analysed with computational linguistic tools (Zsibrita et al., 2013), yielding a morphological and syntactic analysis of the text. Second, linguistic features are automatically extracted from the analysed text, paying special attention to statistical, morphological, syntactic, semantic and pragmatic features such as the average length of sentences, the frequency of certain suffixes, the use of words with emotive content and the frequency of discourse markers, just to name a few. These features are then collected and visualized in a user-friendly graphical interface, where a human expert can easily select and investigate linguistic features that are of special importance with regard to the specific criminal case.

3. Results

We experimented with a small sample of texts and investigated which features exhibit significant differences among authors. As for statistical features, the average length of sentences and the frequency of imperative sentences may be an indicator of the author. With regard to morphology, the use of past and present tense may also be significant for distinguishing the authors of the texts, as well as the frequency of imperative verbs. Some authors also prefer to use second person singular forms, addressing the reader directly, whereas others prefer third person forms, in this way keeping a distance from the readers. Turning to syntactic features, the use of subordinations and coordinations, moreover, the use of adverbials exhibit considerable differences in the texts written by different authors. Unexpectedly, there are only minimal differences in the use of semantic features, which might be due to the fact that the sentiment and emotion lexicons we applied here for identifying sentiment and emotions in the texts were originally created for other domains and they should be still adapted to criminal texts. Finally, among pragmatic features, suasive verbs and discourse markers are used with dissimilar frequencies by different authors, thus they may also be good indicators for identifying the author.

4. Conclusion

In this presentation, we showed on a small set of documents that there are significant differences among the authors of different texts, with regard to the use of certain linguistic features. These features might be indicative of the psychological profile of the author of a certain text, and the automatized analysis of texts provided by our toolkit may effectively enhance the process of the solution of criminal cases.

References

- Coulthard, M. 2004. Author identification, idiolect, and linguistic uniqueness. *Applied Linguistics* 25. 431–447.
- Michell, C.S. 2013. *Investigating the use of forensic stylistic and stylometric techniques in the analyses of authorship on a publicly accessible social networking site (Facebook)*. Dissertation. University of South Africa.
- Zsibrita, J. – Vincze, V. – Farkas, R. 2013. magyarlanc: A toolkit for morphological and dependency parsing of Hungarian. In: *Proceedings of RANLP*. 763–771

„NÉZZE, URAM, EGY BIZTOS, MI MARADUNK.”: AZ ORSZÁGHÁZ A MAGYAR SZATIRIKUS HETILAPOKBAN 1987 ÉS 1993 KÖZÖTT

Virág Ágnes

tanársegéd, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Képzőművészeti és Művészetelméleti Intézet, Eger
doktorjelölt, Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia és Kommunikációelmélet Doktori Iskola
agnesvirag84@gmail.com

Az Országgházhoz olyan pozitív szimbolikus fogalmakat kapcsolunk, mint „a nemzeti öntudat”, „a törvénykezés otthona” (Sisa 2018, 61. o.), „Budapest ikonikus szimbóluma” (Kerekes, 2016, 107. o.). Az ikonikus entitások a kollektív tudat részeként formálják a közvéleményt, a közösség pedig önmagát is értelmezi ezeken keresztül (Bleiker 2018, 8.o.). A karikatúrák azonban felülírják és kiforgatják a konvencionális elképzeléseket, hiszen kritikus műfajként kigúnyolják a politikai diskurzus valamelyik szereplőjét, folyamatát vagy eseményét, de ugyanakkor szórakoztatják is az olvasót. A rendszerváltás idejének karikatúráin megfigyelhető, hogyan alakul ki a parlamenthez kötődő fogalmi készlet. Egy korai, 1987-es példán az egyik parlamenti oroszlán váratlanul odasúgja egy gyalogosnak: „Nézzé, uram, egy biztos, mi maradunk.” (lásd 1. ábra). A kutatás során a magyar Országgház satirikus hetilapokban – *Ludas Matyi*, 1987-1993 és *Új Ludas Matyi*, 1990-1992 – való megjelenését elemzem (több mint 230 karikatúra) a kommunikációtudomány keretein belül. Az analízis a multimodális diskurzus, a kogníció és a társadalom kapcsolatára helyezi a hangsúlyt (Romano és Porto, 2016). Az időkeretet (1987-1993) az első Országgház reprezentációk megjelenése, valamint a lapok megszűnése határozza meg.

A vizsgálat elsődleges célja, hogy a fogalmi metaforák, metonímiák és iróniák azonosításával (Bounegru és Forceville 2011; Barnden 2018) feltárja, hogy milyen mentális konceptualizációk léteznek egy olyan statikusnak tűnő nemzeti jelkép mellett, mint az Országgház. Feltételezhető, hogy az ORSZÁGHÁZ céltartományhoz kreatív módon megalkotott forrástartományok széles választéka tartozik. A rövid időperiódus, a célközönség és a médiumok állandósága miatt a szórakoztatás és a figyelemfelkeltés a karikatúrák elsődleges funkciói között szerepelnek (cf. Forceville és van de Laar 2019). Egy előzetes mintán végzett elemzés azt mutatja, hogy az ORSZÁGHÁZ olyan kulturális helyszíneként jelenik meg mint a CIRKUSZ, a (BÁB)SZÍNHÁZ és az OPERA, ahol éppen megy a műsor, a politikusok pedig komikus, akrobatikus, vagy éppen drámai jelenetekkel szórakoztatják a nagyrészt, ami láthatóan még nem készült fel arra, hogy részt is vegyen demokratikus politikában.

Kulcsszavak: Országgház, politikai karikatúra, multimodalitás, fogalmi metafora, fogalmi metonímia

1. ábra Ludas Matyi, 1987.12.16.

Irodalom

- Barnden, J. 2018. Some contrast effects in metonymy. In: Blanco-Carrión, O. – Barcelona, A. – Pannain, R. (eds.): *Conceptual Metonymy*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins. 97–119.
- Bleiker, R. 2018. *Visual Global Politics*. London: Routledge Taylor & Francis.
- Bounegru, L. – Forceville, C. 2011. Metaphors in editorial cartoons representing the global financial crisis. *Visual Communication* 10/2. 209–229.
- Forceville, C. – van de Laar, N. 2019. Metaphors portraying right-wing politician Geert Wilders in Dutch political cartoons. In: Hidalgo-Tenorio, E. – Benítez-Castro, M. A. – de Cesare, F. (eds): *Populist Discourse: Critical Approaches to Contemporary Politics*. London: Routledge Taylor & Francis. 292–308.
- Kerekes, M. 2016. *A magyar országgyűlés*. Budapest: Országgyűlési Hivatal.
- Sisa, J. 2018. Ferenc József és az Országgház – az Országgház és Ferenc József: Egy szabálytalan kapcsolat, *Ars Hungarica* 44/1. 61–78.

SELF-ASSESSMENT AND SECOND LANGUAGE WRITING FROM A COMPLEX DYNAMIC SYSTEMS THEORY PERSPECTIVE

Dr. Wind Attila Miklós

Eötvös Loránd University
School of English and American Studies, Department of English Applied Linguistics
MTA-ELTE Foreign Language Teaching Research Group

wind.attila@btk.elte.hu

Self-assessment (SA) has been found to play an important role in second language (L2) writing development (Birjandi & Tamjid, 2012, Zheng, Huang, & Chen, 2012). However, previous longitudinal studies on the relationship between SA and L2 writing investigated only the changes in the accuracy of SA. To date, no previous study investigated the changes in the extent of engagement in SA practices and its role in L2 writing development. Change is a central tenet of some recent theories in the field of second language acquisition such as the Complex Dynamic Systems Theory (CDST). Language development is seen as a complex dynamic process and there is variability within and among learners (de Bot, Lowie, & Verspoor, 2007). By adopting a Complex Dynamic Systems Theory (CDST) perspective, this mixed-methods multiple-case study investigated the dynamic changes in the extent of engagement in SA practices and its role in L2 writing development. Six Hungarian English as Foreign Language (EFL) learners composed seven argumentative essays over a seven-month period, one in each month. After finishing the compositions, the participants were asked to comment on the quality of their essays. The essays were analysed for linguistic complexity indices by computational tools, while the interviews were coded for self-assessment comments and categorized into comments on vocabulary, grammatical structures, structure, genre, and general improvement. This study found that the six participants became more engaged in SA practices over time. Although the group averages showed an almost gradual increase of the extent of engagement in SA practices, the individual trajectories displayed inter- and intra-individual variability for the extent of engagement in SA practices, and the linguistic complexity indices in line with the main tenets of CDST.

Irodalom

- Birjandi, P., & Tamjid, N. H. (2012). The role of self-, peer and teacher assessment in promoting Iranian EFL learners' writing performance. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 37(5), 512–533. <https://doi.org/10.1080/02602938.2010.549204>
- de Bot, K., Lowie, W., & Verspoor, M. (2007). A Dynamic Systems Theory approach to second language acquisition. *Bilingualism: Language and Cognition*, 10(1), 7-21. doi: <https://doi.org/10.1017/S1366728906002732>
- Zheng, H., Huang, J., & Chen, Y. (2012). Effects of self-assessment training on Chinese students' performance on college English writing tests. *Polyglossia*, 23, 33–42.

This presentation was funded by the Scientific Foundations of Education Research Program of the Hungarian Academy of Sciences.